

Ellen G. White Estate

SUGILANON SA PAGLAUM

ELLEN G. WHITE

Sugilanon sa Paglaum

Ellen G. White

2017

**Copyright © 2021
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby. (See [EGW Writings End User License Agreement](#).)

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate

at mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Contents

Information about this Book	i
Pasiuna	iv
Kapitulo 1—Ang Pagrebelde	5
Kapitulo 2—Ang Pagbuhat sa Kalibutan	10
Kapitulo 3—Ang Trahedya	13
Pagtintal Ug Pagkahulog	16
Kapitulo 4—Ang Sulbad	23
Kapitulo 5—Ang Pagpagawas	28
Kapitulo 6—Ang Kalagdaan	38
Ang Napulo Ka Mga Sugo	38
Ang Yutan-Ong Santuwaryo	46
Kapitulo 7—Ang Manluluwas	53
Ang Pag-Alagad Ni Cristo	58
Kapitulo 8—Ang Halad	63
Ang Pagbaligya Kang Cristo	63
Ang Paghukom Kang Cristo	66
Ang Paglansang Kang Cristo	72
Kapitulo 9—Ang Kadaugan	81
Pagkabanhaw	81
Ang Pagkayab Ni Cristo	87
Kapitulo 10—Ang Gahum	89
Kapitulo 11—Ang Apostasya	95
Ang Misteryo Sa Sala	99
Kapitulo 12—Ang Santuwaryo	108
Kapitulo 13—Ang Pagluwas	112
Ang Pagsira Sa Kaluwasan	112
Ang Panahon Sa Kasamok Ni Jacob	114
Ang Pagluwas Sa Mga Balaan	117
Ang Ganti Sa Mga Balaan	119
Kapitulo 14—Ang Sentensya	121
Ang Milenyo	121
Ang Pagkorona Kang Cristo	124
Kapitulo 15—Ang Bag-ong Pagsugod	132

Pasiuna

Sa unsang hitaboa nga nadaut man pag-ayo ang atong kalibutan? Ngano nga aduna may pag-antus? Asa man gikan ang pagkadautan? May katapusan ba kini?

Ang mga pangutana nga sama niini maoy nagasamok sa tawo nga nagahunahuna. Ang syensya walay mga tubag alang kanila, ug ang pilosopiya adunay daghang nagkasumpaki nga mga pahayag. Asa man nato hikaplagan ang kamatooran?

Ang unod niini nga libro gipili ug gikuha gikan sa usa ka mas dako nga libro, *Ang Sugilanon sa Kaluwasan*. Ang nagsulat niini, si Ellen G. White, nahilakip sa 100 ka labing importante nga mga Americano sa tanang panahon sumala pa sa *Smithsonian* nga balasahon sa espesyal nila nga isyu (Spring 2015). Ang iyang mga sinulat gihubad ngadto sa sobra sa 165 ka mga sinultian, labaw pa kay sa sinulat ni bisan kinsang babayhana. Minilyon ang natabangan sa iyang mga kaalam ug mahinuklogong mga pahimangno.

Ang *Sugilanon sa Paglaum* usa ka kahigayonan aron ikaw usab mapanalanginan.

Kapitulo 1—Ang Pagrebelde

[5]

Didto sa langit, sa wala pa ang iyang pagrebelde, si Lucifer usa ka hataas ug dinayeg nga manulonda, ikaduha sa dungog sa kaugalingong Anak sa Dios. Ang iyang nawong, pareho niadtong sa ubang mga manulonda, malumo ug puno sa kalipay. Ang iyang agtang hataas ug lapad, nagapakita sa usa ka gamhanang kaalam. Ang iyang lawasnon nga dagway hingpit, ug ang iyang pamarug harianon ug dungganon. Usa ka pinasahi nga kahayag ang nagadanag gikan sa iyang nawong ug nagasidlak sa iyang palibot nga mas masanag ug mas matahum kay sa palibot sa ubang mga manulonda; apan si Cristo, ang Anak sa Dios, labaw sa tanang mga manulonda. Kauban Siya sa Amahan sa wala pa nalalang ang mga manulonda. Nasina si Lucifer kang Cristo, ug sa inanay iyang giangkong sa iyang kaugalingon ang pagmando nga Iya lamang ni Cristo.

Giila sa mga manulonda si Cristo nga pangulo sa langit, ang Iyang gahum ug katungod sama sa Iya mismo sa Dios. Gipakaingon ni Lucifer ang iyang kaugalingon nga paborito sa langit taliwala sa mga manulonda. Gihatagan siya sa Dios og hataas nga katungdanan apan kini wala makapahimo kaniya nga mapasalamaton ug madinayegon sa iyang Magbubuhat. Gipangandoy pa gani niya hinuon ang kataason nga Iya sa Dios. Iyang gipakadako ang iyang pinasidunggan nga kahimtang. Nasayod siya nga siya tinahod sa mga manulonda. Aduna siyay pinasahi nga katuyoan nga pagahimoon. Haduol siya sa halangdon nga Magbubuhat, ug ang walay katapusan nga mga dan-ag sa mahimayaong kahayag libot sa walay kinutoban nga Dios nagdan-ag sa pinasahi diha kaniya. Iyang gipakamahal kon giunsa sa mga manulonda pagtuman ang iyang mando uban sa kaabtik ug kalipay. Dili ba nga ang iyang sapot gaan ug matahum? Nganong si Cristo man ang tauron sama niini ug dili siya?

(Kini nga kapitulo pinasikad sa Isaias 14:12-14, Ezequiel 28:12-17, Pinadayag 12:7-9.)

Iyang gibiyaan ang mismong presensya sa Amahan nga wala [6]

makaangay ug puno sa kasina batok kang Jesu-Cristo. Nga nagaling long sa iyang tinuod nga mga katuyoan, iyang gitapok ang mga manulonda palibot kaniya. Iyang giduso ang iyang hilisgutan nga mao ang iyang kaugalingon. Sama sa usa nga gidaugdaug, iyang gisulti kon giunsa siya pagsalikway sa Dios aron palabihon si Jesus. Iyang gisuginlan sila nga sukad adtong puntoha, ang tanang matamis nga kagawasan nga gikalipayan sa mga manulonda gitapos na. Kay dili ba may tigdumala nga gitudlo ibabaw kanila, kang kinsang katungod kinahanglan sila maghatag og pagtahod ingon mga ulipon?

Gisuginlan niya sila nga busa gani gipatawag niya sila aron pasaligan sila nga dili na gayud siya mopailalum niining pagpanghi-labot sa ilang mga katungod; nga dili na gayud mahitabo nga siya moyukbo kang Cristo. Hinonoa, iyang kuhaon ang dungog nga dapat unta gihatag kaniya sa Dios, ug iyang gamhan ang tanang motugot sa pagsunod kaniya ug maminaw sa iyang tingog. Adunay mahait nga panagtigi taliwala sa mga manulonda. Si Lucifer ug ang iyang mga sumusunod nagtinguha sa pag-usab sa panggamhanan sa Dios. Sila mirebelde batok sa gahum sa Anak.

Ang mga manulonda nga maunongon ug matinud-anon nan- ingkamot sa pagdaug niining gamhanan, masinukolon nga manu- londa balik ngadto sa kabubut-on sa iyang Magbubuhat. Tinaw nila nga gipakita kaniya nga si Cristo Anak sa Dios, nga anaa kauban Kaniya sa wala pa malalang ang mga manulonda. Ka- nunay gayud Siya nga nagtindog sa toong kamot sa Dios. Ang Iyang malumo, mahigugmaon nga gahum wala pa masukad gilalis, ug Siya wala gayud maghatag og laing mando gawas niadtong ikali- pay nga pagabuhaton sa langitnong pwersa. Ilang gipasantop nga ang pinasahi nga dungog ni Cristo wala nag-iban sa dungog nga gidawat nang daan ni Lucifer. Nanaghilak ang mga manulonda. Kinasingkasing nilang gitinguha nga danihon siya aron iyang biyaan ang iyang yawan-ong piano ug magpailalum sa ilang Magbubuhat. Hangtud niadtong puntoha, matud pa nila, ang tanan pulos pagpakig- dait ug panag-uyon. Unsa kahay posibleng hinungdan alang niining masinukolon, masinupakon nga tingog?

Si Lucifer nagdumili sa pagpaminaw. Ug unya iyang gibiyaan ang mga maunongon ug matinud-anon nga mga manulonda, nagsaway

kanila ingon nga mga ulipon. Kini nga mga manulonda, matindanon ngadto sa Dios, nagtindog nga natingala samtang ilang nakita si Lucifer nga nagmalampuson sa iyang tinguha sa pagkutaw og rebelyon. Gisaaran niya sila og usa ka bag-o ug mas nindot nga panggamhanan kay sa ilang nasinati, sa diin adunay hingpit nga kagawasan. Daghan ang mipadayag sa ilang handum nga dawaton ingon ilang pangulo ug labaw nga kumander. Samtang iyang nakita nga ang iyang mga tinguha nagmalampuson, iyang gidayeg ang iyang kaugalingon nga sa dili madugay iyang madala ang tanang mga manulonda sa iyang bahin, ug nga siya mahimo nga tupong sa Dios. Unya paminawan sa tanan ang *iyang* tingog sa gahum nga maoy magamando sa tanang panon sa langit.

Sa makausa pa ang maunongon nga mga manulonda nagpasidaan kaniya, nagasaysay kon unsay mga sangputanan ang mahitabo kon siya magpadayon. Siya nga nakahimo sa paglalang sa mga manulonda makahimo usab sa pagpukan sa ilang mga katungod gamit ang Iyang gahum ug sa masangputon nga pamaagi magasilot sa ilang kaisug ug sa ilang makalilisang nga rebelyon. Laliman ka, usa ka manulonda magsupaksupak sa kasogoan sa Dios nga sama ka balaan sa Dios mismo! Ilang gipasidan-an ang mga masinukolon nga tabonan nila ang ilang mga igdulogog gikan sa makailad nga mga pahayag ni Lucifer, ug ilang gitambagan siya ug ang iyang mga nadala sa pagduol sa Dios aron isugid nga sila nasayop kay ilang gitugotan ang ilang mga kaugalingon sa pagduda sa Iyang katungod.

Daghan sa mga sumusunod ni Lucifer ang gustong mosunod sa tambag sa maunongon nga mga manulonda ug maghinulsol sa ilang pagreklamo ug magpailalum pag-usab sa pagsalig sa Amahan ug sa Iyang Anak. Ang gamhanan nga rebelde sa gilayon nagpahayag nga nahibalo sa kasugoan sa Dios, nga kon mouyon siya sa pagtugyan ug sa paghatag og inulipon nga pagtuman, nan ang iyang dungog pagakuhaon gikan kaniya. Dili na siya hatagan sa iyang hataas nga mando. Gisultihan niya sila nga layo na kaayo ang ilang naabtan gani lisod na ang pagbalik. Mas pillion pa niya bahalag unsay dangatan, tungod kay dili gayud siya moyukbo sa inulipon nga pagsimba sa Anak sa Dios. Matud pa niya ang Dios dili magapasaylo, ug karon kinahanglan ilang ipamilit ang ilang kagawasan ug kuhaon pinaagi sa pwersa ang katungdanan ug katungod nga wala gihatag kanila. Niini nga paagi si Lucifer, “ang tigdala sa kahayag,” nga nagaambit

[7]

[8]

sa himaya sa Dios, nga nagtindug haduol sa Iyang trono, nahimong Satanas, “ang kaaway,” pinaagi sa paglapas.

Ang maunongon nga mga manulonda miagpas ngadto sa Anak sa Dios aron isugilon Kaniya unsay nagakahitabo taliwala sa mga manulonda. Naabtan nila ang Amahan nga nakigpulong sa Iyang Anak aron sutaon unsaon, alang sa ikaayo sa maunongon nga mga manulonda, pagpahunong sa dayon ang gahum nga giangkong ni Satanas alang sa iyang kaugalingon. Ang dakung Dios sarang gayud unta sa pagtambog niining dakung mangingilad gikan sa langit dihadiha dayon, apan dili kini mao ang Iyang tinutuyo. Andam Siya sa paghatag sa mga rebelde og patas nga kahigayonan aron sulayan ang ilang kusog ug gahum batok sa Iyang kaugalingong Anak ug sa Iyang maunongon nga mga manulonda.

Niini nga gubat ang matag manulonda magapili sa iyang dapigan, aron makita sa tanan.

Delikado nga pasagdan nga may mopabilin didto sa langit nga nahiapil sa pagrebelde ni Satanas. Nakakat-on sila sa pagrebelde batok sa dili mausab nga kasogoan sa Dios, ug kini dili na matambalan. Kung gigamit pa sa Dios ang Iyang gahum aron silotan kining pangulo nga rebelde, ang wala nakontento nga mga manulonda dili unta mailhan. Busa ang Dios naghimog laing lakang, tungod kay gusto Niya nga ipadayag ang Iyang hustisya ug ang Iyang paghukom sa tin-aw nga pamaagi atubangan sa tanang langitnong mga binuhat.

Gubat sa Langit—Labing taas nga krimen ang pagsukol batok sa panggamhanan sa Dios. Daw tibuok langit ang nagkagubot. Gipundok ang mga manulonda, ang matag pundok gipangulohan og mas hataas nga halangdon nga manulonda. Si Satanas nakiggubat batok sa kasugoan sa Dios tungod kay siya ambisyoso nga nagbayaw sa iyang kaugalingon ug nagdumili sa pagpailalum sa pagmando sa Anak sa Dios, ang dakung pangulo sa langit.

Ang tanang mga manulonda sa langit gipatawag sa atubangan sa Amahan. Walay ulaw nga gipahibalo ni Satanas nga wala siya malipay tungod kay mas gipasidunggan si Cristo kay kaniya. Hambog siyang mitindog ug namugos nga himoon siyang tupong sa Dios.

[9] Ang maayong mga manulonda mihilak sa dihang ilang nabatian ang mga pulong ni Satanas ug ang iyang bastos nga mga pagpasulabi. Midiklara ang Dios sa pagpapahawa gikan sa langit sa mga nanagrebelde. Nailaha ang hataas ug malipayon nga pagkinabuhi

sa sabot nga ilang tumanon ang kasugoan nga gihatag sa Dios aron dumalahan ang hataas nga matang sa mga binuhat. Apan walay kasabutan nga nahimo aron luwason ang mga nangahas sa paglapas sa Iyang kasugoan.

Nagdugang ang kaisug ni Satanas sa iyang pagrebelde, gani iyang gipadayag ang iyang pagyubit sa kasugoan sa Magbubuhat. Nagangkon siya nga ang mga manulonda wala na nagakinahanglan og kasogoan kondili pasagdahan na lamang sila sa pagsunod sa ilang kaugalingong kabubut-on, nga maoy magagiya kanila kanunay sa insakto. Ang kasogoan, matud pa niya usa ka pagpugong sa ilang kagawasan, ug ang pagsalikway sa kasogoan maoy usa ka dakung tumong sa iyang pagrebelde.

Ang kalipay sa mga manulonda anaa sa ilang hingpit nga pagtuman sa kasogoan. Ang matag usa adunay pinasahi nga buhat nga gisangon kaniya, ug hangtud niadtong takna sa pagrebelde ni Satanas, adunay hingpit nga kahusay ug panag-uyon ang kalihokan sa langit.

Unya miabut ang gubat sa langit. Ang Anak sa Dios, ang Prinsipe, ug ang Iyang maunongon nga mga manulonda nakiggubat batok sa labaw nga rebelde ug kanila nga nakig-uban kaniya. Ang Anak sa Dios ug ang matuod, maunongon nga mga manulonda nagmadaugon, ug si Satanas ug ang iyang mga dumadapig gipapahawa gikan sa langit. Ang tanang nahibilin nga mga manulonda ming-ila ug mingtahod sa Dios sa hustisya. Wala nay ni mansa sa pagrebelde nga nabilin sa langit. Pulos kalinaw ug panagkauyon, sama sa kanhi. Ang mga manulonda sa langit nagbangutan tungod sa kapalaran niadtong sa milabayng panahon nahimo nilang mga kaubanan sa kalipay ug himaya. Gibati sa tibuok langit ang ilang pagkahanaw.

Gikonsulta sa Amahan ang Iyang Anak bahin sa dihadhiha nga pagtuman sa ilang piano sa paglalang og mga tawo nga mopuyo sa kalibutan. Sulayan usa Niya ang ilang pag-unong sa dili pa Niya sila himoon nga luwas hangtud sa hangtud. Kinahanglan maangkon nila ang panalangin sa Dios. Sila makigsulti sa mga manulonda, ug ang mga manulonda ngadto usab kanila. Ang Dios dili makatugot nga ipahilayo sila gikan sa gahum sa pagsupak.

[10]

Kapitulo 2—Ang Pagbuhat sa Kalibutan

Gisugdan sa Amahan ug sa Anak ang dako ug kahibulungang buhat nga ilang giplanohan—ang pagbuhat sa kalibutan. Ang yuta migula gikan sa kamot sa Magbubuhat sa makatingala nga katahum. Adunay mga kabukiran ug kabungtoran ug mga kapatagan, nga gisagulan sa mga suba ug mga kalaparan sa tubig. Ang yuta dili pulos patag, kondili ang pagkasama sa talan-awon giulang sa mga kabungtoran ug kabukiran nga dili tag-as ug gansanggansangon sama karon, apan angayan ug matahum. Ang yano, tag-as nga mga bato dili nila makita kay natago sila sa ilalum, nga daw sila ang kabukogan sa yuta.

Ang mga tubig napakanap og maayo. Ang mga bungtod, mga bukid, ug ang hilabihan ka matahum nga mga kapatagan napuno sa mga tanum ug mga bulak ug tag-as, harianon nga mga kahoy sa matag matang, nga kapilahon kapilo ang gidak-on ug katahum kay sa mga kahoy karon. Ang hangin dalisay ug maayo sa panglawas, ug ang yuta daw usa ka harianong palasyo. Nakita kini sa mga manulonda ug sila nanagsadya sa kahibulongan, matahum nga mga buhat sa Dios.

Human nila mabuhat ang yuta ug ang mga mananap nga nagpuyo niini, gipadayon sa Amahan ug sa Anak ang ilang intensyon nga namugna na nga daan sa wala pa mahulog si Satanas, ug kini mao ang pagbuhat sa tawo sumala sa ilang kaugalingong panagway. Uban sila nga nagbuhat sa yuta ug sa matag kinabuhi nga anaa niini. Ug karon ang Dios nagsulti sa iyang Anak, “Buhaton nato ang tawo sumala sa atong dagway.”

Sa dihang migula si Adan gikan sa kamot sa iyang Magbubuhat, siya adunay harianon nga gitag-on ug matahum ang pagkaangay. Hingpit ug matahum ang iyang hitsura. Ang iyang pamanit dili puti pero dili pud luspada, kondili pulahon, nagagilak ingon sa puno sa

Kini nga kapitulo gibasi sa Genesis 1.

[11] dan-ag sa kanindot sa panglawas. Si Eva dili sama ka taas kang

Adan. Ang iyang ulo milabaw lang og gamay sa abaga ni Adan. Siya usab harianon, hingpit ang pagkaangay, ug hilabihan ka tahum.

Bisan kon ang Dios naghimo sa tanan diha sa kahingpit sa katahum, ug ang yuta naingon sa wala nay nakulang aron sa pagpasadya kang Adan ug Eve, ang Dios nagpadayag sa gihapon sa Iyang dakung gugma ngadto kanila pinaagi sa pagtanum og tanaman nga alang lang gayud kanila.

Ang usa ka bahin sa ilang panahon ilang igugol alang sa nindot nga buhat sa pag-atiman sa tanaman, ang usa ka bahin alang sa pagsuroysuroy kauban sa mga manulonda, aron maminaw sa ilang mga pagtudlo, ug ang usa ka bahin alang sa malipayon nga pagpamalandong. Ang ilang buhat dili kapoy kondili makalipay ug makapahatag og kusog. Kining matahum nga tanaman mao ang mahimo nilang puloy-an.

Niini nga tanaman ang Ginoo nagbutang og mga kahoy sa tanang matang alang sa kapuslanan ug sa katahum. May mga punoan nga puno sa mga prutas, hilabihan sa ka humot, nindot nga sud-ongon, ug lami nga kan-on, nga gibuhat sa Dios nga pagkaon alang sa balaang managtiayon. May mga matahum nga ubasan nga tul-id ang pagtubo nga daghan kaayog bunga. Malipayon nga buluhaton alang kang Adan ug Eva ang pagporma og landong nga mga arko gikan sa mga sanga sa ubasan, aron matukod ang mga balaybalay sa kinaiyahan gamit ang matahum, buhi nga mga kahoy ug mga dahon, sa diin nanagbitay ang ilang mga bunga.

Ang yuta giputos sa matahum, berde nga sagbot samtang ang linibo ka humot nga mga bulak sa matag matang ug kolor mada-gayaon nga nanurok palibot kang Adan ug Eva. Ang tanan nindot ug mahimayaon nga gihan-ay. Sa tunga sa tanaman nagatindug ang kahoy sa kinabuhi, ang iyang himaya labaw pa kay sa uban nga mga punoan. Ang bunga niini nagatipig kanilang buhi hangtud sa katapusan. Ang mga dahon makatambal.

Si Adan ug Eva Didto sa Eden—Ang balaan nga managtiayon malipayon kaayo sa Eden. Gihatagan sila sa Dios og walay pagpugong nga paggahum sa tanang buhi. Walay kahadlok ug walay kabalaka nga nanagduladula ang leon ug ang karnero palibot nila o matulog sa ilang tiilan. Ang mga langgam sa matag kolor ug matang sa balahibo nagalupadlupad taliwala sa kakahoyan ug kabulakan palibot ni Adan ug Eva, samtang ang ilang mingaw-og-tonada nga

musika nagalanog taliwala sa mga kahoy sa maanindot nga tingog samtang nagakanta sila og mga pagdayeg sa ilang Magbubuhat.

Si Adan ug Eva natandog pag-ayo sa mga katahum nga makita sa ilang puloy-an nga mao ang Eden. Nalipay sila tungod sa gagmay nga mga langgam palibut kanila, nga may hayag ug matahum nga balahibo, ug nagapanaghoy sa ilang malipayon, makapamaya nga musika. Ang balaang managtiayon nakighiusa kauban nila ug ilang gibayaw ang ilang mga tingug sa mananoy nga mga awit sa gugma, pagdayeg, ug pagsimba sa Amahan ug sa iyang Anak tungod sa mga timaan sa gugma nga nagpalibot kanila. Ilang giila ang kahan-ay ug panagkauyon sa mga binuhat nga maoy nagpakita sa kaalam ug kahibalo nga walay kinutuban.

Kanunay silang may natuki nga bag-ong katahum ug dugang nga himaya sa ilang puloy-an nga mao ang Eden ug kini nagpuno sa ilang mga kasingkasing sa lalum nga gugma ug nagtulod kanila sa pagsulti og mga pulong sa pagpasalamat ug pagtahod sa ilang Magbubuhat.

Kapitulo 3—Ang Trahedya

[13]

Didto sa tunga sa hardin, duol sa kahoy sa kinabuhi, nagtindog usab ang kahoy sa kahibalo sa maayo ug sa daotan. Gibuhat sa Dios kini nga kahoy alang lang gayud kanila aron magpamatuud sa ilang pagtuman, pagtoo, ug gugma ngadto Kaniya. Ang Ginoo nagmando sa atong unang mga ginikanan nga dili sila magakaon gikan niini nga kahoy kay sila mamatay. Gisultihan Niya sila nga libre silang mokaon gikan sa tanang prutas sa tanaman gawas sa usa, apan kon sila magakaon gikan niini, sila gayud mamatay.

Pagbutang sa Dios kang Adan ug Eva didto sa matahum nga tanaan, anaa na kanila ang tanan nga pwede nilang handumon alang sa ilang kalipay. Apan sa Iyang maalamon-sa-ngatanan nga mga piano, gipili sa Dios nga sulayan ang ilang pag-unong sa dili pa Niya sila himoong hingpit nga Iya hangtud sa kahangturan. Maangkon nila ang Iyang kahimuut, ug Siya magapakigsulti uban kanila ug sila uban Kaniya. Apan wala Niya gipahilayo ang daotan gikan kanila. Si Satanas gitugotan sa pagtintal kanila. Kon ilang madaug ang pagsulay, nan, magpabilin sila diha sa kahimuot sa Dios ug sa langitnong mga manulonda hangtud sa kahangturan.

Nahibulong si Satanas sa iyang bag-ong kahimtang. Ang iyang kalipay nawala. Iyang gisud-ong ang mga manulonda nga sama kaniya, kanhi malipayon apan gitambog gikan sa langit uban niya. Sa ilang taliwala adunay kagubot, panaglalis, ug mapait nga mga pagbasolay. Sa wala pa ang ilang pagrebelde kini nga mga butang wala gayud mailhi sa langit. Karon nakita na ni Satanas ang ngil-ad nga mga resulta sa iyang pagrebelde.

Kon mahibalik lang ang panahon nga siya putli, matinud-anon, ug maunungon, nan, dako ang iyang kalipay sa pagsalikway sa iyang pag-angkon sa kagahum. Apan nawala siya! Ang iyang walay

Kini nga kapitulo gibasi sa Genesis 2:15-17, ug Genesis 3.

basihan, tinuyoan nga pagrebelde nagbutang kaniya sa dapit nga dili [14]

na makab-ot sa kaluwasan!

Ug dili lamang kana. Iya pang gidala ang uban ngadto sa pagrebelde ug pareho sila nga nawala—mga manulonda nga wala gayud maghunahuna sa pagduda sa kabubut-on sa Langit ni magdumili sa pagtuman sa kasugoan sa Dios hangtud nga iyang gitanum kini sa ilang mga hunahuna. Karon anaa sila sa kagubot tungod sa napalaw nga mga handum. Imbis sa mas dako nga kaayo, ang makasusubo hinoon nga mga resulta sa pagsupak ug pagsalikway sa kasugoan sa Dios ang ilang nasinati.

Gihinuklogan ni Satanas ang Iyang Nahimo—Nagkurog si Satanas sa dihang iyang gisubay ang iyang nahimo. Nga nagai-nusara, iyang gipamalandong ang nangagi, ang sa karon, ug ang iyang umalabot nga mga piano. Walay hinungdan ang iyang pagrebelde ug dili na matabang ang kadautan nga iyang nahimo sa iyang kaugalingon ug sa daghang mga manulonda, nga unta nagpabiling malipayon sa langit kon nagpabilin lamang siya nga matinud-anon. Ang kasugoan sa Dios makapakanaug og paghukom apan dili kini makapasaylo.

Kining dako nga kausaban sa iyang panan-aw wala nakadugang sa iyang gugma sa Dios o sa Iyang maalamon ug matarung nga kasugoan. Sa dihang nadani na pag-ayo si Satanas nga wala nay purohan nga mahibalik siya sa kahimuot sa Dios, iyang gipadayag ang iyang daotang laraw uban ang dugang nga kasilag ug mapintas nga kapungot.

Nasayod ang Dios nga ang maong hugot nga pagsukol dili makahimo sa pagpuyo. Si Satanas magamugna og mga pamaagi aron hasolon ang langitnong mga manulonda ug ipakita ang iyang kasuko sa Iyang gahum. Tungod kay gipagawas man siya sa langit, iyang atangan ang mga manulonda didto sa ganghaan aron tamayon sila ug lalison samtang sila nagagawas ug nagasulod. Iyang paninguhaan pagguba ang kalipay ni Adan ug Eva. Iyang paningkamotan sa pagdani kanila ngadto sa pagsukol, kay nasayod siya nga kini magahatag og kaguol sa langit.

Ang Plano Batok sa Tawhanong Panimalay—Gisultihan ni Satanas ang iyang mga sumusunod mahitungod sa iyang mga piano aron ipahilayo ang harianong si Adan ug ang iyang kauban nga

[15]

si Eva gikan sa sa Dios. Kon sa unsang paagi mailad niya sila ngadto sa pagsupak, ang Dios magapangita og pamaagi aron sila

mapasaylo, ug unya siya ug ang tanang nahulog nga mga manulonda makapakigambit usab sa kalooy sa Dios ngadto kanila.

Kon kini mapakyas, nan, pwede sila nga makighiusa uban kang Adan ug Eva, tungod kay sa panahon nga sila makalapas sa kasogoan sa Dios, sila mahimo usab nga kabahin sa kasuko sa Dios, ingon sa nahitabo kang Satanas ug sa iyang mga manulonda. Kini nga paglapas magahimo usab kanila nga mga rebelde, sama kang Satanas ug sa iyang mga manulonda, nga makighiusa na dayon kang Adan ug Eva, magailog sa Eden, ug magahimo niini nga ilang puloy-an. Ug kong makaadto sila sa kahoy sa kinabuhi sa tunga sa tanaman, ang ilang kusog, matud pa nila, mahimo nga sama sa kusog sa balaang mga manulonda, ug bisan mismo ang Dios dili makapapahawa kanila.

Si Adan ug Eva Gipasidan-an—Gipatawag sa Dios ang mga manulonda aron molihok sa pagsanta sa nagahulga nga daotan. Gikasabotan sa konseho sa langit nga ang mga manulonda magabisita sa Eden aron pasidan-an si Adan nga delikado ang iyang kahimtang tungod sa kaaway.

Gisuginlan sa mga manulonda si Adan ug Eva mahitungod sa makasusubo nga kasaysayan sa pagrebelde ug sa pagkahulog ni Satanas. Ug unya dayon ilang giklaro kanila nga ang kahoy sa kahibalo gibutang sa tanaman ingon nga paagi aron ilang mapanumpa ang ilang pagtuman ug gugma sa Dios. Ang hataas ug malipayon nga kahimtang sa balaang mga manulonda magpabilin lamang kon sila motuman, ug ingon niini usab alang kanila. Kon magtuman sa kasugoan sa Dios, sila magkinabuhi sa tumang kalipay; apan kon mosupak sila, nan, mawad-an sila sa ilang hataas nga kahimtang ug malaglag ngadto sa dili lalim nga kaparotan.

Ang mga manulonda nagsulti kang Adan ug Eva nga ang labing tinuboy nga manulonda, nga sunod kang Cristo, nagdumili sa pagtuman sa kasugoan sa Dios ug nagtinguha sa paggahum sa langitnong mga binuhat. Kini nga pagrebelde, matud pa nila, nagdala og away sa langit nga naghatod sa pagkatambog sa mga rebelde; gani ang tanang manulonda nga naglalis sa gahum sa dakung Jehova kauban niining maong pangulo, gipapahawa gikan sa langit. Kining maong nahulog nga manulonda sa karon kaaway na sa tanan nga gipakamahal sa Dios ug sa Iyang Anak.

Gisultihan nila sila nga si Satanas nagplano og daotan batok kanila, ug nga kinahanglan silang magbantay, kay posible nga mahibalag nila kining nahulog nga kaaway. Apan dili siya makahilabot kanila samtang ginatuman nila ang mando sa Dios, tungod kay kon gikinahanglan, tanang manulonda sa langit ang moabot aron sa pagtabang, imbis nga pasagdan siya nga pasakitan sila sa bisan unsang paagi. Apan kon sila mosupak sa sugo sa Dios, nan si Satanas may gahum sa paghilabot, pagsamok, ug paggubot kanila sukad niadtong panahona. Kon magpabilin silang lig-on batok sa unang mga sugyot sa daotan gikan ni Satanas, mahimo silang siguro sama sa langitnong mga manulonda.

Apan kon sila motugyan sa panulay, ang Dios nga wala naglugway sa tinuboy nga mga manulonda dili magalugway kanila. Kinahanglan ilang antuson ang silot sa ilang paglapas, kay ang kasugoan sa Dios sama ka balaan Kaniya, ug Iyang gipangayo ang tibuok kasingkasing nga pagtuman gikan sa tanan nga anaa sa langit ug sa yuta.

Gipasidan-an sa mga manulonda si Eva nga dili niya ibulag ang iyang kaugalingon sa iyang bana samtang nagaatiman sila sa tanaman kay basi unya og matagboan niya ang nahulog nga kaaway. Kon mahibulag sila sa usag-usa, mas delikado kay sa kon managubanan sila.

Gipasaligan ni Adan ug Eva ang mga manulonda nga dili gayud nila supakon ang tataw nga mando sa Dios. Ngani, ilang hataas gayud nga kalipay ang pagbuhat sa Iyang kabubot-on.

Pagtintal Ug Pagkahulog

Nagpakaaron-ingnon si Satanas nga halas ug misulod sa Eden. Iyang giposisyon ang iyang kaugalingon didto sa kahoy sa kahibalo ug gisugdan ang malipayon nga pagkaon sa bunga.

Sa sinugdanan wala makabantay si Eva nga nahimulag na diay siya sa iyang bana samtang iyang giatiman ang tanaman. Sa dihang nakamatngon siya sa nahitabo, nahadlok siya basi unya og adunay katalagman, apan naghunahuna usab siya nga tingali dili man ingon niana ka delikado bisan pa nga nahilayo siya sa iyang bana. May kaalam siya ug kusog sa pagmatngon kon moabot ang daotan, ug maingon man, sa pag-atubang niini. Gipasidan-an siya sa mga

manulonda nga dili niya kini buhaton. Naamgohan ni Eva ang iyang kaugalingon nga nagatutok sa bunga sa gidili nga kahoy uban ang pagkamakisayron ug kaibog. [17]

Nakita niya nga kini matahum, ug nakapangutana siya sa iyang kaugalingon nganong hilabihan man ka estrikto ang Dios sa pagdumili kanila sa pagkaon niini. Mao na kini karon ang kahigayonan ni Satanas. Nakigsulti siya kaniya nga daw iyang nabasa ang iyang panghunahuna: “Tinuod ba nga nagsulti ang Dios, ‘Dili kamo magakaon sa tanang kahoy sa tanaman’ ” Sa malolo ug maanindot nga mga pulong, uban sa iyang mananoy nga tingog, iyang giestorya ang nahibulong nga Eva. Nakuratan si Eva sa nadunggan niya ang halas nga misulti, kay nasayod siya nga ang Dios wala maghatag ngadto sa halas sa gahum sa pagsulti.

Ang pagkamapakisayron ni Eva napukaw. Imbis nga magdali sa paghawa gikan sa maong dapit, gipaminawan hinuon niya ang halas nga nagsulti. Wala miabot sa iyang hunahuna nga tingali mao na kini ang nahulog nga kaaway, nga nagpakaaron-ingon lamang nga halas. Si Satanas ang nagsulti, dili ang halas. Si Eva nalumay, naatik, ug naganahan. Kon ang iyang nakita usa pa ka talahuron nga binuhat, nga nagdagway og manulonda o nagpakaaron-ingnon og sama kanila, nan, nakamatngon unta siya.

Ang maong makatingala nga tingog mihatod unta kaniya sa pagdagan balik sa iyang bana aron mangutana nganong aduna lagi nakigsulti kaniya. Apan nakiglantugi siya sa halas. Iyang gitubag ang iyang pangutana: “Pwede kaming mokaon sa mga bunga sa mga kahoy sa tanaman; apan ang bunga sa kahoy nga anaa sa tunga sa tanaman, ang Dios nag-ingon, ‘Dili kamo magakaon niana, ni magahikap niana, kay kamo mamatay.’” Ang halas mitubag, “Sa pagkatinuod dili kamo mamatay. Kay ang Dios nasayod nga sa adlaw nga kamo magakaon niini ang inyong mga mata mangaabli, ug mahisama kamo sa Dios, nahibalo sa maayo ug sa dautan.”

Gusto ni Satanas nga ilang hunahunaon nga pinaagi sa pagkaon sa gidili nga kahoy sila makadawat og bag-o ug mas dungganon nga klase sa kahibalo kay sa ila nang nabatnan. Mao kini ang pinasahi niyang buhat, nga hilabihan ka malampuson, sukad sa iyang pagkahulog— ang pag-ilad sa katawhan sa pagtuki sa mga tinago sa Labing Gamhanan ug ang dili pagkatagbaw sa unsay gipadayag sa Dios, ug ang dili pagtuman sa Iyang gimando. Gusto niya nga [18]

giyahan sila sa pagsupak sa mga sugo sa Dios ug unya ilaron sila sa paghunahuna nga sila nagasulod sa usa ka kahibulongang natad sa kahibalo. Pulos lamang kini tumotumo, ug usa kini ka makaloolooy nga pangilad.

Napakyas sila sa pagsabot kon unsay gipadayag sa Dios, ug ilang gisalikway ang Iyang tin-aw nga mga sugo ug gihandum ang kaalam nga walay kalabutan ang Dios ug gitinguha ang pagsabot sa wala Niya gibutyag sa katawhan. Nalipay sila sa gihunahuna nila nga kauswagan ug nahaylo sa ilang kaugalingong haw-ang nga mga pilosopiya, apan nangapkap sila sa kangitngit sa tungang gabii kon mahitungod na sa tinuod nga kahibalo.

Dili kabubut-on sa Dios nga kining walay sala nga managtiayon makahibalo unsay daotan. Libre nga gihatag Niya kanila ang maayo apan gipunggan ang daotan. Si Eva naghunahuna nga ang mga pulong sa halas maalamon, ug iyang gitooan ang iyang dili klaro nga pag-angkon, “Dili kamo mamatay. Kay ang Dios nasayod nga sa adlaw nga kamo magakaon niini ang inyong mga mata mangaabli, ug mahisama kamo sa Dios, nahibalo sa maayo ug sa daotan.” Gihimo niini ang Dios nga bakakon. Maisugon nga gipasabot ni Satanas nga giilad sila sa Dios aron dili sila makabaton sa kahibalo nga magahimo kanila nga tupong sa Dios. Ang Dios nagsulti, Kon kamo magakaon kamo gayud mamatay Ang halas nagsulti, Kon kamo magakaon, “dili gayud kamo mamatay.”

Gipasaligan sa maninintal si Eva nga inigkaon niya sa bunga siya makadawat og usa ka bag-o ug hataas nga kahibalo nga magahimo kaniya nga tupong sa Dios. Iyang gipakita ang iyang kaugalingon ingon nga ehemplo. Matud pa niya, nahimo niya ang pagsulti tungod kay nakakaon siya sa bunga sa kahoy nga gidili kanila. Iyang gisugyot nga dili dayonon sa Dios ang Iyang gisulti. Hulga lamang kini aron hadlokong sila ug ipahilayo sila sa unsay mas maayo. Gisultian pud niya sila nga dili sila mamatay. Dili ba nga nagakaon sila sa bunga sa kahoy sa kinabuhi nga maoy nagapalungtad sa ilang kinabuhi? Nagsulti siya nga giilad sila sa Dios aron dili nila maabot ang mas hataas nga kahimtang ug ang mas halangdon nga kalipay

Nagpupo ang maninintal og bunga ug gitunol kini kang Eva. Iya kining gidawat sa iyang mga kamot. Karon, matud pa sa maninintal, gidumilian kamo sa pagtandog niini kay kamo mamatay Nagsulti siya nga kon iya kining kan-on mao ra gihapon nga wala siyay

bation nga kadautan ug kamatayon. Samot nga nahaylo si Eva tungod kay wala siyay gibati nga hinali nga mga senyales sa kasuko sa Dios. Nagtoo siya nga ang mga pulong sa maninintal maalamon gayud ug tinuod sa ngatanan. Mikaon siya ug gilamian siya sa bunga. Lamian kini sa iyang panimpla, ug iyang gihunahuna nga daw adunay kahibulongang mga epekto ang bunga diha sa iyang lawas.

Si Eva Nahimong Maninintal —Unya siya mipupo og mga bunga alang sa iyang kaugalingon ug gikaon kini, nagatoo nga naangkon niya ang nagapabaskug nga gahum sa usa ka bag-o ug mas hataas nga pagbati gikan sa makalipay nga epekto sa gidili nga bunga. Anaa siya sa usa ka talagsaon ug dili natural nga kalipay samtang iyang gipangita ang iyang bana bitbit ang gidili nga mga bunga. Gisultihan niya siya sa maalamon nga mga butang nga gisugilon sa halas, ug gusto niya nga mokuyog dayon siya sa kahoy sa kahibalo. Iya siyang gisultihan nga mingkaon siya sa bunga niini, ug imbis nga bation og kamatayon, iyang nasinati ang usa ka maayo, makalipay nga pagbati. Dihadiha sa pagsupak ni Eva, nahimo siya dayon nga usa ka gamhanan nga galamiton ni Satanas aron mahulog ang iyang bana.

Nasabtan pag-ayo ni Adan nga ang iyang kauban nakasupak sa nag-inusarang pagdumili nga gihatag kanila sa Dios aron sukdon ang ilang pagkamatitud-anon ug gugma. Si Eva nagrason nga ang halas nagpasalig nga dili sila mamatay, ug nga ang iyang pulong tinuod gayud kay wala man siyay gibati nga mga tmailhan sa kapungot sa Dios, kondili usa ka matahum nga pagbati, nga abi niya mao usab ang ginabati sa mga manulonda.

Nagbasol si Adan nga mibiya si Eva sa iyang kiliran, apan sa karon nahimo na ang sala. Kinahanglan mobulag siya sa usa kansang pakigkauban iya nang gihatagan og dakung bili. Nganong gipasagdan man niya kini nga mahitabo? Ang iyang gugma alang kang Eva lig-on. Ug sa hingpit nga pagkadismaya nakahukom siya sa pagpakig-ambit sa iyang kapalaran. Mirason siya nga si Eva kabahin niya, ug nga kon siya mamatay, nan, magpakamatay siya uban kaniya, kay dili niya kaya ang maghunahuna nga mahimulang kaniya.

Wala siyay pagtoo sa iyang maloloy-on ug buotan nga Magbubuhat. Wala siya maghunahuna nga ang Dios, nga maoy nagumol

[20] kaniya gikan sa abog sa yuta ngadto sa usa ka buhi, matahum nga nilalang, ug maoy naglalang kang Eva aron mahimo niyang kauban, sarang sa pagpuli sa iyang dapit. Kay dili ba pud kaha tinuod ang gipanulti sa halas? Si Eva nagtindug atubangan niya sama katahum ug kanindot ug mao ra gayud ka inosente kaniadtong wala pa siya makasala. Gipadayag ni Eva ang mas dako, mas hataas nga gugma alang kaniya kay sa niadtong wala pa siya misupak, uban ang pag-ingon nga kini resulta sa iyang pagkaon sa bunga. Wala siyay nakita nga mga timaan sa kamatayon diha kaniya.

Gipili niya ang mamasin. Iyang gikuha ang bunga ug dali kining gikaon, ug sama kang Eva, wala dayon niya batia ang daotan nga mga epekto niini.

Ang Kagawasan sa Tawo Aron sa Pagpili—Gitugon sa Dios ngadto sa atong unang mga ginikanan ang kahoy sa kahibalo, ug nasayod sila pag-ayo sa pagkahulog ni Satanas ug sa katalagman kon sila maminaw sa iyang mga sugyot. Wala gikuha sa Dios gikan kanila ang gahum sa pagkaon sa gidili nga bunga. Gihatagan Niya sila og pagtugot, ingon gawasnon nga mga ahensya, nga motoo sa Iyang pulong, motuman sa Iyang kasugoan, ug mabuhi, o nga motoo sa maninintal, mosupak, ug mamatay.

Ang matam-is nga gugma ug pakigdait ug ang malipayon ug walay kulang nga kasadya daw halayo na kanila, ug ang mipuli niini mao ang pagbati og kahaw-ang nga wala pa nila sukad masulayi. Unya sa unang higayon ang ilang pagtagad misaylo ngadto sa unsay naa sa gawas. Wala sila gihatagan og sapot pero tinabonan sila sa kahayag sama sa nahitabo sa langitnong mga manulonda. Kini nga kahayag nga nagtabon kanila nahanaw na karon. Aron maulian ang ilang pagbati sa kakulang ug kahubo, nangita sila og ilang matabon sa ilang mga lawas, kay unsaon man nila pag-atubang sa Dios ug sa mga manulonda?

Hilabihang lipaya ni Satanas tungod sa iyang kalampusan. Karon iya nang natintal ang babayi sa dili pagsalig sa Dios, sa pagduda sa Iyang kaalam, ug sa pagsulay sa pagtungkad sa Iyang hilabihan ka maalamon nga mga piano. Ug pinaagi kaniya (Eva) iyang nabuntog si Adan, kinsa, tungod sa iyang gugma kang Eva, nagsupak sa mando sa Dios ug nahulog kauban niya.

[21] Gibisitahan sa Ginoo si Adan ug Eva ug gisuginlan sila sa resulta sa ilang pagsupak. Samtang ilang nadungog ang harianon

nga pagabot sa Dios, misulay sila sa pagtago gikan Kaniya nga kaniadto, sa inosente pa sila ug balaan, gikalipay nila sa pagtagbo. “Unya ang Ginoong Dios nagtawag ngadto kang Adan ug nag-ingon kaniya, ‘Asa man kamo?’ Busa siya nagtubag, ‘Akong nadunggan ang Imong tingug sa tanaman, ug ako nahadlok tungod kay ako hubo; ug nanago ako.’ Ug Siya nagsulti, ‘Kinsay nag-ingon nga kamo hubo? Mikaon ba kamo gikan sa kahoy nga akong gimando nga dili kamo magakaon?’ ”

Ang Ginoo nangutana niini dili tungod kay nanginahanglan siya og impormasyon kondili aron moangkon ang nakasala nga managtiayon. Giunsa man nimo pagkahimong maulawon ugtalawan? Giangkon ni Adan ang iyang sala dili tungod kay gihinulsulan niya ang iyang dakung pagsupak kondili aron ipamasangil ang iyang sala ngadto sa Dios. “Ang babayi nga Imong gihatag kanako, gihatagan niya ako sa bunga sa kahoy, ug ako mikaon.” Unya gisultihan sa Dios ang babayi: “Unsa ba kining imong gihimo?” Si Eva mingtubag, “Giilad ako sa halas, ug ako nagkaon.”

Ang Tunglo—Unya ang Ginoo nagsulti sa halas: “Tungod kay ikaw nagbuhat niini, tinunglo ikaw labi pa kay sa tanan nga mga kahayopan, ug labaw sa tanan nga mga mananap sa kapatagan; sa imong tiyan magakamang ka, ug magakaon ikaw sa abog sa tanan nga mga adlaw sa imong kinabuhi” Ingon nga ang halas tinuboy ibabaw sa mga mananap sa kapatagan, siya igapaubos kanilang tanan ug kasilagan sa katawhan, tungod kay siya nahimong galamiton ni Satanas. “Ug miingon Siya kang Adan: Tungod kay gipatalinghugan mo ang tingog sa imong asawa, ug nagkaon ka sa kahoy nga gisugo ko kanimo sa pag-ingon: Dili ka magkaon niini: tinunglo ang yuta tungod kanimo; pinaagi sa kahago magakaon ka gikan niini sa tanang mga adlaw sa imong kinabuhi; kini magapaturok usab kanimo ug mga sampinit ug mga kadyapa; ug magakaon ka sa mga sagbot sa kapatagan. Sa singot sa imong nawong magakaon ikaw sa tinapay, hangtud nga mopauli ka sa yuta.”

Gitunglo sa Dios ang yuta tungod sa ilang sala sa pagkaon gikan sa kahoy sa kahibalo, ug nagsulti, “Sa kahago magakaon ka gikan niini sa tanang mga adlaw sa imong kinabuhi” Iyang gihatag kanila ang maayo ug gipunggan ang daotan. Karon Iyang gipahibalo nga sila magakaon tungod niini, kana nga, masinati nila ang daotan sa tanang mga adlaw sa ilang kinabuhi.

Sukad niadto hangtud karon, ang tawhanong kaliwat ginasakit sa mga pagtintal ni Satanas. Gipatong kang Adan ang kinabuhi sa padayon nga pagpangabudlay ug pagkabalaka imbis sa malipayon, masadya nga pagbuhat nga iyang nasinati hangtud niadtong tungora. Sila makatitaw sa kaparutan, kaguol, ug kasakit, ug sa katapusan magaabot sa pagkadunot. Binuhat sila sa abog sa yuta, ug ngadto sa abog sila magabalik.

Gisultihan sila nga kuhaon gikan kanila ang ilang puloy-anan nga mao ang Eden. Nagpailad sila kang Satanas ug nagtoo sa pulong ni Satanas nga ang Dios namakak. Pinaagi sa ilang pagsupak ilang gihatagan si Satanas og agianan aron dali siya makaduol kanila, ug delikado nga sila magpabilin sa Tanaman sa Eden, sa ilang pagpakasala kay duol sila sa kahoy sa kinabuhi ug ilang mapadayon ang kinabuhi sa sala. Nagpakilooy sila nga tugotan sila nga magpabilin, bisan tuod og giangkong nila nga giwala nila ang tanang katungod ngadto sa malipayon nga Eden. Nagsaad sila nga sa umalabot ihatag nila sa Dios ang hingpit nga pagtuman. Gisultihan sila nga sa ilang pagkahulog gikan sa pagkainosente ngadto sa pagkasadan wala silay naganansya nga kusog, kondili dakung kaluya. Wala nila matipigan ang ilang kahingpitan samtang sila balaan ug putli, nan, unsaon nalang nila karon sa pagpabilin nga matinud-anon ug maunongon nga dako naman ang ilang kakulangon tungod sa dayag nga pagbati sa sala. Napuno sila sa pinakalalum nga kasubo ug pagbasol. Nasabtan nila karon nga ang silot sa sala mao gayud ang kamatayon.

Gisugo dayon ang mga manulonda nga bantayan ang dalan padulong sa kahoy sa kinabuhi. Giplano nang daan ni Satanas nga supakon ni Adan ug Eva ang Dios, dawaton ang Iyang kasubo, ug dayon mokaon gikan sa kahoy sa kinabuhi aron mapadayon ang kinabuhi sa sala. Apan gipadala ang balaang mga manulonda aron atangan ang ilang dalan ngadto sa kahoy sa kinabuhi. Palibot niini nga mga manulonda may nagakilab nga kahayag sa matag kilid, nga kon tan-awon mura og nagakidlap nga mga espada.

Kapitulo 4—Ang Sulbad

[23]

Napuno sa kasubo ang langit sa dihang nasabtan sa tanan nga ang tawo nahulog ug ang kalibutan nga gibuhat sa Dios mapuno sa mga tawo nga gitagana alang sa kapaitan, balatian, ug kamatayon, ug nga walay kaikyasan alang sa nakasala. Ang tibuok banay ni Adan kinahanglan mamatay.

Unya gipahibalo ni Jesus ngadto sa mga manulonda nga adunay paagi sa pag-ikyasa nga gihimo alang sa nahulog nga katawhan. Gisultihan Niya sila nga nagpakilooy Siya sa Iyang Amahan ug nagsugyot Siya nga Iyang ihatag ang Iyang kinabuhi nga lukat. Siya ang magaangkon sa sentensya sa kamatayon, aron pinaagi Kaniya ang katawhan makakaplag og kapasaylohan. Pinaagi sa katakus sa Iyang dugo ug sa pagtuman sa kasugoan sa Dios, sila makaangkon sa kaayo sa Dios ug mapahiuli sa matahum nga tanaman ug magakaon gikan sa kahoy sa kinabuhi.

Gibuksan ni Jesus sa ilang atubangan ang piano sa kaluwasan. Gisultihan Niya sila nga Siya ang magatindog taliwala sa kapungot sa Iyang Amahan ug sa makasala nga katawhan, nga Iyang kuhaon ang sala ug ang kaulaw, ug nga pipila lang ang magadawat Kaniya nga Anak sa Dios. Halos tanan ang masuko ug magasalikway Kaniya. Iyang pagabiyaan ang tanan Niyang himaya sa langit, moanhi sa yuta ingon usa ka tawo, mopaubos sa Iyang kaugalingon ingon tawo, personal nga mosinati sa lainlain nga mga pagsulay nga nagadagmal sa katawhan, aron Iyang masayran unsaon pagtabang ang ginatintal. Sa katapusan, inigkahuman sa Iyang katuyoan ingon magtutudlo, Siya igatugyan ngadto sa dautang mga kamot ug magaa-antus sa halos tanang kapintas ug pagsakit nga matudlo ni Satanas ug sa iyang mga manulonda aron pagahimoon sa dautang katawhan. Mamatay Siya pinaagi sa labing mapintas nga kamatayon, igabitay taliwala sa mga langit ug yuta ingon usa ka sad-an ug magaa-antus sa mangilngig nga

Kini nga kapitulo gibasi sa Genesis 3:15, 21-24.

[24] mga oras sa pagsakit, nga bisan ang mga manulonda dili makahimo sa pagtan-aw kondili ilang igalingiw ang ilang mga nawong gikan sa pagsud-ong. Dili lamang sa pag-antus sa lawas ang Iyang agian, kondili pag-antus sa panghunahuna, diin ang lawasnong pag-antus dili makatupong. Ang kabug-at sa mga sala sa tibuok kalibutan igatungtong Kaniya. Gisultihan Niya sila nga siya mamatay ug mobangon pag-usab sa ikatulo nga adlaw, ug magakayab ngadto sa Iyang Amahan aron magpataliwala sa mga nasalaag, makasasala nga katawhan.

Ang Bugtong Dalan sa Kaluwasan—Ang mga manulonda nagyukbo sa Iyang atubangan. Ilang gitanyag ang ilang mga kinabuhi. Si Jesus nagsulti kanila nga pinaagi sa Iyang kamatayon Iyang pagaluwason ang daghan, nga ang kinabuhi sa usa ka manulonda dili arang makabayad sa utang. Ang Iyang kinabuhi lamang ang madawat sa Iyang Amahan nga lukat alang sa katawhan. Human unya niini, ang Iyang mga tinubos magauban Kaniya, ug pinaagi sa Iyang kamatayon Iyang luwason ang daghan ug laglagon si Satanas, kinsa adunay gahum sa kamatayon. Ug ang Iyang Amahan magahatag Kaniya sa gingharian ug sa gahum sa gingharian ilalum sa tibuok langit, ug mamahimong Iya kini hangtud sa walay kahangturan. Si Satanas ug ang mga makasasala pagalaglagon, dili na gayud sila magasamok sa langit ni sa nahinloan nga bag-ong yuta.

Apan Iyang gihatagan ang mga manulonda sa ilang buluhaton, sa pagsaka-kanaog bitbit ang nagahatag kalig-on nga tabang gikan sa himaya aron humpayon ang Anak sa Dios sa Iyang mga pagantus ug aron magaalagad Kaniya. Ug usab, sila magabantay ug magatipig sa mga umalambit sa grasya gikan sa daotan nga mga manulonda ug sa kangitngit nga padayong itambog ni Satanas kanila. Dili mahimo nga usbon o ilisan sa Dios ang Iyang kasogoan aron luwason ang nangawala, nagakalaglag nga mga makasasala. Gani, Iyang gitugotan ang Iyang hinigugmang Anak nga mamatay alang sa ilang mga kasal-anan.

Nalipay pag-usab si Satanas kauban sa iyang mga manulonda tungod kay sa ilang pagtintal sa tawo, iyang nabira ang Anak sa Dios paubos gikan sa Iyang tinuboy nga kahimtang. Iyang gisultihan ang iyang mga manulonda nga inigkuha ni Jesus sa nahulog nga

[25] pagkatawhanon, mabuntog niya Siya ug mapugngan ang paglampos sa piano sa kaluwasan. Sa pagpaubos ug dili masaysay nga kasubo

mipahawa si Adan ug Eva gikan sa matahum nga tanaman sa diin sila hilabihan ka malipayon hangtud sa panahon nga ilang gisupak ang mando sa Dios. Nausab ang palibot. Dili na kini managsama, sama kaniadto nga wala pa sila makasala. Gipasininaan sila sa Dios og mga sapot gikan sa panit sa mananap aron tipigan sila gikan sa pagbatig katugnaw ug kainit nga sa karon maoy ila nga giatubang.

Ang Dili Mausab nga Kasogoan sa Dios—Ang tibuok langit nagbangutan tungod sa pagsupak ug pagkahulog ni Adan ug Eva, nga maoy nagdala sa kapungot sa Dios diha sa tibuok tawhanong kaliwat. Gipahunong sila sa pagpakighugoyhugoy sa Dios ug gitambog ngadto sa walay paglaum nga kagulan.

Ang kasugoan ni Jehovah, ang pasikaranan sa Iyang panggobverno sa langit ug sa yuta, sama ka sagrado sa Dios, ug tungod niini nga hinungdan ang Dios dili makadawat sa kinabuhi sa usa ka manulonda ingon nga halad tungod sa paglapas niini. Ang Iyang kasugoan labi pang importante sa Iyang panan-aw kay sa balaan nga mga manulonda nga nagpalibot sa Iyang trono. Ang Amahan dili makasalikway ni makausab sa usa ka bahin sa Iyang kasugoan aron abuton ang katawhan sa ilang nahulog nga nahimutangan. Apan ang Anak sa Dios, nga kauban sa Amahan sa pagbuhat kanila, Siya makahatag og bayad nga sarang dawaton sa Dios, pinaagi sa paghatag sa Iyang kinabuhi nga halad ug pinaagi sa pagdawat sa kapungot sa Iyang Amahan. Gipahibalo sa mga manulonda si Adan nga, ingon nga ang iyang sala nagdala og kamatayon ug kadaut, ang halad ni Jesu-Cristo magadala og kinabuhi ug pagkawalay pagkadunot.

Usa ka Talan-awon sa Umalabot—Gipadayag sa Dios ang umalabot nga importanteng mga hitabo ngadto kang Adan, sukad sa pagpapahawa kaniya sa Eden ngadto sa Lunop, ug ngadto sa unang pag-abot ni Cristo sa yuta. Ang Iyang gugma alang kang Adan ug sa iyang kaliwat mopakanaog sa Anak sa Dios aron Iyang kuhaon ang tawhanong kinaiyahan, ug aron, sa Iyang kaugalingong pagpaubos, Iyang pagabayawon ang tanan nga magatoo Kaniya. Ang maong sakripisyo takus sa pagluwas sa tibuok kalibutan. Apan pipila lamang ang modawat sa kaluwasan nga gitanyag kanila pinaagi sa maong kahibulongang paghalad. Ang kadaghanan dili magatuman sa mga kondisyon nga gikinahanglan kanila aron ilang madawat ang Iyang dako nga kaluwasan. Mas pilion pa nila ang sala ug ang paglapas sa kasugoan sa Dios kay sa maghinulsol ug magtuman, nga

nagasalig pinaagi sa pagtoo sa katakus sa halad nga gihimo. Kini nga halad adunay dili masukod nga bili aron himoon niini si bisan kinsa nga magadawat niini nga labi pa ka hamili kay sa putli nga bulawan.

Ang Halad sa Sakripisyo—Sa dihang si Adan naghimog halad alang sa sala sumala sa pinasahi nga mga tulumanon sa Dios, usa kini ka hilabihan ka sakit nga seremonya alang kaniya. Gikinahanglan niyang magkutlo og kinabuhi, nga ang Dios lamang ang makahatag, ug maghimo og usa ka halad alang sa sala. Ang una pa nga higayon nga iyang nasaksihan ang kamatayon. Samtang iyang gitan-aw ang dugoan nga biktima, nga nagalimbaglimbag tungod sa kasakit sa kamatayon, siya nagatan-aw sa umalabot uban ang pagtoo ngadto sa Anak sa Dios, nga maoy girepresentahan sa biktima, nga maoy mamatay ingon nga halad alang sa katawhan.

Kini nga seremonya sa paghalad, nga gitukod sa Dios, mahimo nga usa ka padayon nga pahinumdom ngadto kang Adan mahitungod sa iyang sala, ug usab usa ka mahinulsulon nga pagdawat sa iyang sala. Kining buhat sa pagkudo og kinabuhi naghatag kang Adan og labing lalum ug labing hingpit nga pagbati sa iyang sala, nga walay lain gawas sa kamatayon sa Anak sa Dios ang makapapas. Nahibu-long siya sa walay kinutuban nga kaayo ug dili matupngan nga gugma nga magahatag sa maong bayad aron luwason ang nakasala. Samtang gipatay ni Adan ang inosente nga biktima, mura og iyang gipaagay ang dugo sa Anak sa Dios pinaagi sa kaugalingon niyang kamot. Nasayod Siya nga kon nagpabilin pa siya nga matinud-anon sa Dios ug sa Iyang balaan nga kasugoan, wala untay kamatayon sa mananap ni sa tawo. Apan sa halad sa pag-antus, nga nagatudlo ngadto sa dako ug hingpit nga halad sa kaugalingong Anak sa Dios, adunay minggula nga bitoon sa paglaum nga nagdan-ag sa mangit-ngit ug mangil-ad nga kaugmaon, nagapapas sa iyang hingpit nga kaparotan ug kalaglagaan.

[27] Sa sinugdan ang ulo sa matag panimalay ginaila nga tigdumala ug saserdote sa iyang kaugalingong puloy-anan. Sa kadugayan, samtang ang kaliwat nagkadaghan sa yuta, ang mga tawo nga gitudlo sa Dios maoy naghimo niining balaan nga pagsimba sa paghalad alang sa katawhan. Ang mga hunahuna sa mga makasasala magahatag kahulogan sa dugo sa mga mananap ngadto sa dugo sa Anak sa Dios. Ang kamatayon sa biktima magapamatuod ngadto sa tanan nga ang

silot sa sala mao ang kamatayon. Pinaagi sa buhat sa pagsakripisyo, ang mga makasasala nagaila sa ilang sala ug nagapakita sa ilang pagtoo, nga nagatan-aw sa unahan ngadto sa dako ug hingpit nga paghalad sa Anak sa Dios, nga maoy gihulagway diha sa paghalad sa mga mananap. Kon wala ang pagtubos sa Anak sa Dios, nan, walay mahitabo nga pagpahat sa panalangin o kaluwasan gikan sa Dios ngadto sa makasasala. Ang Dios seryoso sa pagpabarog sa dungog sa Iyang kasugoan. Ang paglapas sa maong kasugoan nagdala og kahadlukan nga panagbulag tali sa Dios ug sa makasasala. Gitugotan sa Dios si Adan kaniadtong wala pa siyay sala sa diretso, libre, ug malipayon nga pagpakigsulti sa Iyang Magbubuhat. Human sa iyang pagpakasala ang Dios nagapakigsulti sa tawo pinaagi na kang Cristo ug sa mga manulonda.

Kapitulo 5—Ang Pagpagawas

Sa kanunay ang Dios adunay katawhan, bisan kon sila gamay ra kumpara niadtong nagrebelde batok Kaniya. Gani, may walo lamangka tawo—si Noe ug ang iyang pamilya—ang misulod sa arka nga gipahimo sa Dios kang Noe aron kadangpan panahon sa Lunop. Si Enoch naglakaw kauban sa Dios niadtong panahon nga halos wala nay nag-ila sa Dios. Gitawag sa Dios si Abraham sa pagbiya sa iyang yutang natawhan ug sa paglakaw ngadto sa Canaan. Ang iyang kaliwat, nga naila ingon mga Israelinhon, nanagpuyo didto hangtud ang usa ka hulaw miabog kanila ngadto sa Egipto, kon asa nahimo silang mga ulipon sa ulahi. Ania ang kahibulongang sugilanon kon giunsa sa Dios pagpagawas sila nga nagkinabuhi ilalum sa Egiptohanong pagkabihag sulod sa sobra sa usa ka libro ka tuig sa wala pa si Cristo.

Sa daghang katuigan ang kabataan ni Israel nahimong ulipon sa mga Egiptohanon. Gamay lang sila nga pamilya sa pag-abot nila sa Egipto, apan nahimo sila nga usa ka dakung panon. Ug tungod kay napalibutan sila sa pagsimbag mga diosdios, daghan kanila ang wala nay kahibalo bahin sa matuod nga Dios ug nalimot na sa Iyang kasugoan. Ug nakig-uban sila sa mga Egiptohanon sa ilang pagsimba sa adlaw, bulan, ug mga bitoon, ug sa mga mananap ug mga larawan nga hinimo sa tawo.

Apan taliwala sa mga Hebreohanon adunay pipila nga nagtipig sa kahibalo sa matuod nga Dios, ang Magbubuhat sa mga langit ug yuta. Ang mga matinud-anon nasubo, ug sa ilang kasubo sila nagtuaw ngadto sa Ginoo alang sa kaluwasan gikan sa pagkaulipon sa mga Egiptohanon, nga ipagawas Niya sila gikan sa Egipto, sa diin ilang ikasalikway ang pagsimbag mga diosdios ug ang makadaot nga mga impluwensya nga nagpalibot kanila.

Bisan pa nga daghan sa mga Israelinhon ang nadaot tungod sa pagsimbag diosdios, ang mga matinud-anon nagpabiling lig-on. Wala nila gitago ang ilang pagtoo, apan dayag nga gipamatuod ngadto sa mga Egiptohanon

Kini nga kapitulo gibasi sa Exodo 5-15.

nga ang matuod ug buhi nga Dios lamang ang ilang gialagaran. [29]
Ilang gihinumduman pagbalik ang mga pamatuod sa pagkatinuod ug gahum sa Dios sukad sa pagbuhat sa kalibutan hangtud niadtong panahona. Ang mga Egiptohanon gihatagan og kahigayonan sa pag-ila unsay tinoohan ug kinsay Dios sa mga Hebreohanon. Gitinguhaan sa mga Egiptohon pagdaut ang mga tinoohan sa matinuod-anon nga mga maninimba sa matuod nga Dios, ug nasuko sila tungod kay wala sila nagmalampuson, gamit ang mga pagpanghulga, ang saad sa mga ganti, ni ang mapintas nga pagtagad.

Ang katapusang duha ka mga hari nga naglingkod sa trono sa Egipto pulos daotan ug hilabihan ka mapintas ang ilang pagtagad sa mga Hebreohanon. Gipaningkamotan pagdasig sa mga katigulangan sa Israel ang nagakaunlod nga pagtoo sa mga Israelinhon pinaagi sa pagpahinumdom kanila sa saad nga gihimo sa Dios ngadto kang Abraham ug sa matagnaon nga mga pulong ni Jose sa wala pa siya namatay nga nagatagna sa ilang kaluwasan gikan sa Egipto. Ang uban naminaw ug nagtoo. Ang uban nagtan-aw sa ilang kaugalingong makalooloy nga kahimtang, ug wala sila naglaum.

Nanghinambog si Faraon nga gusto niyang makita ang ilang Dios nga magaluwas kanila gikan sa iyang mga kamot. Kining mga pulonga mibuak sa mga paglaum sa daghang mga Israelinhon. Ang sitwasyon mura gayud o sumala sa gipanulti sa hari ug sa iyang mga magtatambag. Nasayod sila nga sila gitagad nga mga ulipon ug nga kinahanglan nilang antuson ang bisan unsang kapaitan nga ipahamtang kanila sa ilang mga tigpabuhat ug mga tigdumala. Ang ilang mga anak nga lalake gipangita ug gipamatay. Ang ilang kaugalingong mga kinabuhi usa ka lulan, ug ang ilang gitooan ug gisimba mao ang Dios sa langit.

Unya ilang gitandi ang ilang kahimtang sa kahimtang sa mga Egiptohanon, nga wala nagtoo sa usa ka buhi nga Dios nga adunay gahum sa pagluwas o sa paglaglag. Ang uban kanila nagsimba og mga diosdios, mga larawan sa kahoy ug bato, samtang ang uban nagpili sa pagsimba sa adlaw, bulan, ug mga bitoon. Apan sila malamboon ug adunahan. Ug ang uban nga mga Hebreohanon naghunahuna nga kon ang Dios labaw sa tanang mga diosdios dili

Niya sila pasagdan nga ingon niini—mga sulogoon sa usa ka nasud nga nagasimbag diosdios.

[30] Ang panahon ning-abot na aron ang Dios magatubag sa mga pag-ampo sa Iyang tinamay nga katawhan ug ipagawas sila gikan sa Egipto pinaagi sa gamhanan nga mga pahayag sa Iyang gahum aron ang mga Egiptohanon magaila nga ang Dios sa mga Hebreohanon, nga ilang gitamay, labaw sa tanang mga diosdios. Pagahimayaon sa Dios ang Iyang ngalan, aron ang ubang mga nasud makabati sa Iyang gahum ug magakurog sa Iyang gamhanang mga buhat, ug aron ang Iyang katawhan, pinaagi sa ilang pagsaksi sa Iyang kahibulongang mga binuhatan, hingpit nga magabiya sa ilang pagsimba og mga diosdios ug hatagan Siya sa putli nga pagsimba.

Sa pagpagawas sa Israel gikan sa Egipto, gipakita lamang sa Dios ngadto sa tanang Egiptohanon ang Iyang pinasahi nga kalooy sa Iyang katawhan. Tungod kay si Faraon dili madani sa bisan unsang lahi nga pamaagi, nakita sa Dios nga angayan Niyang ipakanaug ang Iyang mga paghukom ngadto kaniya, aron siya mahibalo pinaagi sa makasusubo nga kasinatian nga ang gahum sa Dios labaw kay sa tanan. Magahatag Siya og tin-aw ug dili malimod nga pamatuod ngadto sa tanang mga nasud mahitungod sa Iyang diosnong gahum ug hustisya, aron nga ang Iyang ngalan pagailhon sa tibuok kalibutan. Tumong sa Dios nga kini nga mga pasundayag sa gahum magapalig-on sa pagtoo sa Iyang katawhan, ug nga ang ilang mga kaliwatan magamatinud-anon sa pagsimba Kaniya lamang nga naghimo sa samang maloloy-on ug kahibulongang butang alang kanila.

Human sa mando ni Faraon nga ang katawhan maghimo og mga tisa nga walay dagami, gipadayag kaniya ni Moises nga ang Dios, nga matud pa niya wala siya makaila, magapugos kaniya sa pagyukbo ngadto sa Iyang mga handum ug sa pag-ila sa Iyang katungod ingon labaw nga Pangulo.

Ang mga Hampak—Ang milagro nga nahimo ang sungkod nga halas ug ang suba nga dugo wala makatandug sa kasingkasing ni Faraon aron iyang palakwon ang Israel, apan igo lamang kini nga nagdugang sa iyang kapungot sa mga Israelinhon. Ang buhat sa iyang mga madyikero nagtulod kaniya sa paghunahuna nga gihimo ni Moises kini nga mga milagro pinaagi sa lamat. Apan, sa pagkuha sa hampak sa mga baki, siya adunay dagaya nga pamatuod nga dili kini insakto. Sarang ang Dios nga walaon sila ug himoon sila

nga abog sa usa ka pagpamilok, apan wala Niya kini himoa, aron nga human sila makuha, ang hari ug ang mga Egiptohanon dili makasulti nga kini tungod sa lamat, sama sa ginahimo sa mga mago. Nangamatay ang mga baki, ug gitigom sila sa mga tawo. Ilang nakita ang nangadunot nga mga lawas sa baki, nga maoy nagpabaho sa hangin. Niini ang hari ug ang tibuok Egipto may mga ebidensya nga dili mahatagan og rason sa ilang haw-ang nga pilosopiya, nga kining buhata dili lamat kondili usa ka paghukom gikan sa Dios sa langit.

Ang mga madyikero dili makabuhat og kuto, nga mao ang nahimong sunod nga hampak. Wala tugti sa Ginoo nga ilang ilaron ang ilang mga kaugalingon o ang mga Egiptohanon nga kunohay mahimo nila ang hampak sa kuto. Gikuha Niya ang tanang pamalibad ni Faraon aron dili siya motoo. Iya man gani nga gipugos ang mga madyikero sa pagsulti, “Iya kini sa Dios.”

[31]

Misunod ang hampak sa mga duot sa langaw. Dili sila sama sa atong mga langaw nga usahay dala sa panahon apan dili man delikado. Ang mga langaw nga gipadala sa Dios sa Egipto, dagko ug adunay lala. Ang ilang paak hilabihan ka sakit alang sa mga tawo ug sa mga mananap. Gilain sa Dios ang Iyang katawhan gikan sa mga Egiptohanon ug walay langaw nga gitugotan sa ilang mga dapit.

Dayon ang Ginoo nagpadala kanila og hampak nga usa ka balatian sa ilang kahayopan, apan walay labot ang ila sa mga Hebreohanon, gani walay namatay nga bisag usa sa ilaha. Sunod nga miabot ang hampak sa mga hubag sa katawhan ug sa kahayopan, ug ang mga madyikero wala makapanalipod sa ilang mga kaugalingon gikan niini. Unya ang Ginoo nagpadala ngadto sa Egipto og hampak sa bug-at nga ulan-nga-yelo nga sinagolan sa kalayo, kilat, ug dalugdog. Gisulti nang daan kanus-a mahitabo ang matag hampak aron walay makaingon nga kini natunong lang. Gipakita sa Ginoo ngadto sa mga Egiptohanon nga ang tibuok kalibutan anaa sa ilalum sa pagmando sa Dios sa mga Hebreohanon—nga ang dalugdog, ulan-nga-yelo, ug bagyo nagatuman sa Iyang tingog. Si Faraon, ang mapahitas-on nga hari sa usa niana ka higayon nangutana, “Kinsa ang Ginoo, nga akong tumanon ang Iyang tingog?” nagpaubos sa iyang kaugalingon ug nag-ingon, “Nakasala ako...: ang Ginoo matarung, ug ang akong katawhan ug ako daotan” Gihangyo niya si Moises

nga mamahimong tigpataliwa tali kaniya ug sa Dios, aron ipahunong na ang makalilisang nga mga pagdinalugdog ug pagpangilat.

Sunod ang Ginoo nagpadala og kahadlukan nga hampak sa mga apanapan. Ang hari nagpili sa pagdawat sa mga hampak imbis magpailalum sa Dios ug tugotan ang mga Israelinhon sa paghawa sa Egipto. Sa walay pagbasol iyang gitan-aw ang iyang tibuok gingharian ilalum sa milagro mining kahadlukan nga mga paghukom. Unya dayon ang Ginoo nagpadala og kangitngit sa Egipto. Wala lamang kuha og kahayag ang katawhan, kondili ang hangin puot kaayo nga lisud kaayong iginhawa. Apan ang mga Hebreohanon adunay pudi nga hangin ug kahayag sa ilang mga puloy-anan.

[32] Ang Dios nagpadala og usa pa ka kahadlukan nga hampak sa Egipto, labi pang paita kay sa nag-una. Ang hari ug ang mga manimbahay og diosdios nga mga pari ang mingbabag sa katapusang hangyo ni Moises. Gusto sa katawhan nga palakwon ang mga Hebreohanon gikan sa Egipto. Gipasidanan ni Moises si Faraon ug ang katawhan sa Egipto, ug maingon man ang mga Israelinhon, sa klase ug epekto sa katapusang hampak—ang kamagulangan sa matag panimalay mamatay Niadtong gabhiona, hilabihan ka ngilngig ang nahitabo sa mga Egiptohanon ug hilabihan ka mahimayaon ang nahitabo sa katawhan sa Dios, sa unang pagmugna sa sagradong ordinansa sa Pasko.

Lisud kaayong dawaton sa Egiptohanong hari ug sa usa ka mapahitas-on ug nagasimbag diosdios nga katawhan ang mga tulumanon sa Dios sa langit. Walay undang nga hampak ang miabot sa Egipto, ug diha na nagpaubos ang hari sa napugos siya tungod sa mangilngig nga mga bunga sa kasuko sa Dios.

Ang matag hampak sagunson ug nagakabug-at, ug kini karon mas kahadlukan kay sa tanan nga nag-una niini. Apan ang mapahitas-on nga hari nasuko pag-ayo, ug nagdumili siya sa pagpaubos sa iyang kaugalingon. Ug sa nakita sa mga Egiptohanon ang dako nga mga pagpangandam nga gihimo sa mga Israelinhon alang niadtong kahadlukan nga gabii, ilang giyubit ang timailhan sa dugo nga giwisikwisik sa mga haligi sa pultahan.

Gisunod sa mga Israelinhon ang mga tulumanon nga gihatag kanila sa Dios, ug samtang ang manulonda sa kamatayon nagaagi sa matag puloy-an taliwala sa mga Egiptohanon, ang mga Israelinhon andam na sa ilang panaw ug naghulat nalang nga magbungat

ang masinupakon nga hari ug ang iyang dagko nga mga tawo nga manlakaw sila.

“Ug nahitabo sa tungang gabii nga si Jehova mipatay sa tanan nga panganay sa yuta sa Egipto, gikan sa panganay ni Faraon nga naglingkod sa iyang trono hangtud sa panganay sa bihag nga anaa sa bilangoan, ug sa tanan nga panganay sa kahayupan. Ug mibangon niadtong gabhiona si Faraon, siya ug ang tanan nga mga alagad niya, ug ang tanan nga mga Egiptohanon; ug dihay usa ka dakung pagminatay sa Egipto, kay walay balay didto nga walay usa ka namatay.

Ug gipatawag niya si Moises ug si Aaron sa gabii ug miingon siya kanila, ‘Bumangon kamo, mamahawa kamo gikan sa taliwala sa akong katawohan, kamo ug ang mga anak sa Israel, ug panlakaw kamo ug pag-alagad kamo kang Jehova, ingon sa inyong gisulti. Dad-a usab ninyo ang inyong mga carnero, ug ang inyong mga vaca, ingon sa inyong gisulti, ug panlakaw kamo; ug panalangini usab ako ninyo.’ Ug ang mga Egiptohanon namugos sa katawohan aron sa madali manggula sila sa yuta; kay sila nanag-ingon: Kami mangamatay nga tanan. Ug ang katawohan nanagbitbit sa ilang kinumot nga wala pa masahi ug levadura, ang ilang mga pasungan nga masahan giputos sa ilang mga habol ibabaw sa ilang mga abaga. Ug ang mga anak sa Israel nagbuhat sumala sa pulong ni Moises nga nagapangayo sa Egiptohanon ug mga alahas nga salapi ug mga alahas nga bulawan, ug mga bisti. Ug si Jehova naghatag ug kahamut-an sa katawohan sa atubangan sa mga Egiptohanon, sa ingon nga gihatagan sila kutob sa ilang gipangayo kanila. Ug ang mga Egiptohanon ilang giagawan.”

[33]

Gipadayag kini sa Ginoo ngadto kang Abraham mga 430 ka tuig sa wala pa kini nahitabo: “Ug miingon siya kang Abram: Sa tinuod gayud hibaloan mo nga ang imong kaliwatan magadumuloong sa usa ka yuta nga dili ila, ug didto sila mag-alagad kanila, ug sila pagasakiton sulod sa upat ka gatus ka tuig: ug ang nasud usab nga ilang pagaalagaran, pagahukman ko; ug sa human niini mamahawa sila, nga adunay daghang bahandi.’ ” Genesis 15:13, 14.

“Ug mipanaw usab uban kanila ang nagakasagul nga panon sa katawohan, ug mga carnero, ug kahayupan nga hilabihan ka daghan.” Ang mga anak ni Israel nanggula gikan sa Egipto uban ang ilang mga kabtangan, nga dili iya ni Faraon, tungod kay wala nila kini

masukad mabaligya kaniya. Si Jacob ug ang iyang mga anak nga lalake nagbitbit sa ilang mga kahayupan kauban kanila ngadto sa Egipto. Midaghan pag-ayo ang mga Israelinhon, ug ang ilang mga panon ug mga kahayopan. Gihukman sa Dios ang mga Egiptohanon pinaagi sa pagpakanaug sa mga hampak diha kanila, ug gitulod sila aron ilang ipadali pagpahawa ang Iyang katawhan gikan sa Egipto dala ang tanan nilang kabtangan.

Ang Haligi nga Kalayo—“Ug migikan sila sa Succoth, ug napahamutang sila sa Etham sa daplin sa kamingawan. Ug si Jehova milakaw nga nag-una kanila sa adlaw pinaagi sa usa ka haligi nga panganod aron sa pagmando kanila sa dalan, ug sa kagab-ihon pinaagi sa usa ka panganod nga kalayo sa pag-iwag kanila aron sila makalakaw sa adlaw ug sa gabii. Wala mobulag sa pag-una sa katawohan ang haligi nga panganod sa adlaw, ug ang panganod nga kalayo sa gabii.”

[34] Pila ka adlaw human ang mga Hebreohanon nakagawas sa Egipto, gisultihan sa mga Egiptohanon si Faraon nga sila mikalagiw ug dili na magaalagad kaniya pagbalik. Ug nagmahay sila nga gitugotan nila sila nga mobiya sa Egipto. Dako kaayo nga kawad-on alang kanila nga dili na nila mapahimuslan ang mga pag-alagad sa mga Israelinhon, ug nagbasol sila nga ila silang gipalakaw. Bisan pa sa tanan nilang naagian tungod sa mga paghukom sa Dios, nagmagahi sila pag-ayo, gani, nakahukom sila sa paggukod sa mga Israelinhon ug sa pagpugos kanila sa pagbalik sa Egipto. Ang hari nagtipon og dako kaayo nga kasundalohan ug 600 ka mga karo, ug gigukod sila, ug ilang naapsan sila samtang nagkampo sila daplin sa baybay.

“Ug sa paghiduol ni Faraon, ang mga anak sa Israel nanagyahat sa ilang mga mata, ug ania karon, ang mga Egiptoahanon nanagsunod kanila; ug nangahadlok sila pag-ayo, ug nanagtu-aw ang mga anak sa Israel kang Jehova. Ug miingon sila kang Moises: Tungod ba kay walay mga lubnganan sa Egipto, gikuha mo kami aron nga mangamatay kami sa kamingawan? Ngano ba nga nagbuhat ka sa ingon niini kanamo, nga gikuha mo kami sa Egipto? Dili ba kini mao nga ginasulti namo kanimo sa Egipto nga nagaingon: Pasagdi lamang kami nga magaalagad sa mga Egiptohanon? Kay labing maayo pa kanamo ang pagalagad sa mga Egiptohanon, kay sa mangamatay kami sa kamingawan.

Ug si Moises miingon sa katawohan: Ayaw kahadlok; dili kamo maglihok, ug tan-awa ninyo ang kaluwasan ni Jehova, nga iyang pagabuhaton karon kaninyo; kay ang mga Egiptohanon nga inyong hikit-an karon, dili na ninyo hikit-an hangtud sa kahangturan. Si Jehova makig-away alang kaninyo, ug maghilum kamo.’ ”

Kaluwasan Didto sa Mapula nga Dagat—“Unya si Jehova miingon kang Moises: ‘Ngano ba nga nagatu-aw ikaw kanako? Ingna ang mga anak sa Israel nga magapadayon sila: ug bakyawon mo ang imong sungkod, ug ituy-od mo ang imong kamot sa ibabaw sa dagat ug iwayon mo kini, ug magasulod ang mga anak sa Israel sa taliwala sa dagat sa yuta nga mamala.’ ” Gusto sa Dios nga masabtan ni Moises nga Siya magabuhat alang sa Iyang katawhan—nga ang ilang panginahanglanon mao ang Iyang kahigayonan. Sa dihang naabot na nila ang pwede nilang maabot, kinahanglan hangyoon niya sila sa pagpadayon pa sa unahan. Iyang pagagamiton ang sungkod nga gihatag sa Dios kaniya aron tungaon ang mga tubig.

” ‘Ug ako, ania karon, akong pagagahion ang mga kasingkasing sa mga Egiptohanon, ug sila moapas kanila ug ako pagahimayaon ni Faraon, ug sa tibook niya nga kasundalohan, ug sa iyang mga carro, ug sa iyang mga magkakabayo; ug manghibalo ang mga Egiptohanon nga ako mao si Jehova, sa pagahimayaon ako ni Faraon, sa iyang mga carro, ug sa iyang mga magkakabayo.’ Ug ang manolonda sa Dios nga nagalakaw sa atubangan sa campo sa Israel, mibalhin gikan sa ilang atubangan ug miadto sa ilang likod; ug ang haligi nga panganod, mibalhin gikan sa ilang atubangan, ug napahamutang sa ilang likod Ug kini miadto sa tunga-tunga sa campo sa mga Egiptohanon ug sa Israel; ug didto miadto ang dag-um ug ang kangitngit, apan naghayag sa Israel sa kagabhion: ug ang usa wala moduol sa usa sa tibook nga gabii”

Dili makita sa mga Egiptohanon ang mga Hebreohanon tungod kay ang panganud sa baga nga kangitngit anaa sa ilang atubangan, apan kini kahayag ngadto sa mga Israelinhon. Niini nga paagi gipakita sa Dios ang Iyang gahum aron sulayan ang Iyang katawhan kon magasalig ba sila Kaniya human Niya sila hatagi sa samang mga pamatuod sa Iyang pag-alima ug paghigugma kanila ug aron sawayon ang ilang pagkadili matinoohon ug pagbagulbol. “Ug gituy-od ni Moises ang iyang kamot sa ibabaw sa dagat ug gibuhat ni Jehova ang pagpa-iway sa dagat pinaagi sa kakusog sa hangin

[35]

sa silangan sa tibook niadtong gabhiona, ug nahimo ang dagat nga yutang mamala ug ang mga tubig nabahin. Ug ang mga anak sa Israel misulod sa taliwala sa dagat sa yutang mamala, ug nangahimo ang mga tubig nga ingon sa paril sa ilang too ug sa ilang wala.” Ang mga tubig misaka ug mitindog sa matag kilid ingon sa nigahi nga mga pader, samtang ang Israel naglakaw sa mamala nga yuta sa taliwala sa dagat.

Ang Egiptohanong kasundalohan nanagsaulog anang tibook gabii tungod ang mga Israelinhon mailalum na usab sa ilang gahum. Naghunahuna sila nga wala nay maipsotan ang mga Israelinhon kay nag-atubang sila sa halapad nga Dagat nga Mapula, ug ang dakung kasundalohan sa Egipto anaa sa ilang likod. Pagkabuntag, pag-abot nila sa dagat ug sa mitan-aw sila, may nakita sila nga usa ka dalan nga mamala, ang tubig napikas ug nagatindug sama sa usa ka paril sa matag kilid, ug ang katawhan sa Israel anaa na sa tungatunga sa dagat, nanaglakaw sa uga nga yuta. Mihunong og kadiyot ang mga Egiptohanon samtang naghunahuna sila unsay buhaton sunod. Napalaw sila ug naglagot, tungod kay imbis nga naa na unta ang mga Hebreohanon sa ilang gahum, ug nga sugirado na unta sila nga madakpan, may dalan man hinoon nga nabukas alang kanila didto sa dagat. Nakahukom sila sa paggukod kanila.

“Ug ming-apas kanila ang mga Egiptohanon, nga misunod sa ulahi hangtud sa taliwala sa dagat, ang tanan nga mga kabayo ni Faraon, ug ang iyang mga carro, ug ang iyang mga magkakabayo.

[36] Ug nahatabo sa pagbantay sa kabuntagon, nga gitan-aw ni Jehova ang dapit nga nahimutangan sa mga Egiptohanon gikan sa haligi nga kalayo ug sa panganod, ug gigubot niya ang dapit nga nahimutangan sa mga Egiptohanon. Ug iyang gikuha ang mga ligid sa ilang mga carro, ug kini gipanglintuwad nila sa hilabihan gayud. Unya ang mga Egiptohanon miingon: Mangalagiw kita gikan sa atubangan sa Israel, kay si Jehova nagapakig-away alang kanila batok sa mga Egiptohanon.”

Nangahas ang mga Egiptohanon sa paglakaw sa dalan nga gian-dam sa Dios alang sa Iyang katawhan, ug ang mga manulonda sa Dios miadto sa ilang kasundalohan ug gipanguha ang mga ligid sa ilang karo. Gilisudlisod sila. Ang ilang pagdagan hinay kaayo, ug nagsugod sila pagkabalaka. Ilang nahinumduman ang mga paghukom nga gidala kanila sa Dios sa mga Hebreohanon didto

sa Egipto sa pagpugos kanila sa pagtugot sa pagbuhi sa mga Israelinhon, ug naghunahuna sila nga tingali itugyan sila sa Dios ngadto sa mga kamot sa mga Israelinhon. Nakahukom sila nga ang Dios nagapakigaway alang sa mga Israelinhon, ug hilabihan ang ilang kalisang ug namalik sila gikan sa paggukod kanila, sa dihang “si Jehova miingon kang Moises: Tuyora ang imong kamot sa ibabaw sa dagat, aron ang mga tubig managpamalik sa ibabaw sa mga Egiptohanon, sa ibabaw sa ilang mga karo, ug sa ibabaw sa ilang mga magkakabayo.” “Ug gituy-od ni Moises ang iyang kamot sa ibabaw sa dagat, ug ang dagat hing-ulian sa iyang kusog sa pagkabuntag, ug ang mga Egiptohanon nanagpangalagiw batok niini: ug gilaglag ni Jehova ang mga Egiptohanon sa taliwala sa dagat. Ug namalik ang mga tubig, ug mingsalanap sa mga karo ug sa mga magkakabayo, bisan sa tanan nga kasundalohan ni Faraon nga misunod sa ulahi nila sa dagat; nga walay nahabilin kanila bisan usa. Apan ang mga anak sa Israel nanagpanlakaw sa ibabaw sa mamala nga yuta sa taliwala sa dagat ug ang mga tubig nangahimong ingon sa paril sa ilang too ug sa ilang wala.

“Sa ingon niana giluwat ni Jehova ang Israel niadtong adlaw gikan sa kamot sa mga Egiptohanon; ug nakita sa Israel ang mga Egiptohanon nga mga patay sa baybayon sa dagat. Ug nakita sa Israel kadtong dakung buhat nga gibuhat ni Jehova batok sa mga Egiptohanon; ug ang katawohan nahadlok kang Jehova, ug mingtoo sila kang Jehova ug kang Moises nga iyang alagad.”

Samtang nasaksihan sa mga Hebreohanon ang kahibulongang buhat sa Dios diha sa kalaglagan sa mga Egiptohanon, sila nagkahiusa diha sa usa ka mahinuklogong awit sa dungganong pagpadayag ug mapasalamatong pagdayeg.

Kapitulo 6—Ang Kalagdaan

Ang Napulo Ka Mga Sugo

Ang Kasugoan sa Dios Gipadayag sa Bukid sa Sinai—Human mapakitaan sa Ginoo ang katawhan sa Israel sa maong mga kapanghimatuoran sa Iyang gahum, Iya silang gitug-anan kon si kinsa Siya: “Ako mao si Jehova nga imong Dios, nga nagbawi kanimo gikan sa yuta sa Egipto gikan sa balay sa pagkaulipon.” Ang maong Dios nga nagpadayag sa Iyang gahum taliwala sa mga Egiptohanon sa karon nagsulti sa Iyang kasogoan:

“Dili ka magbaton ug lain nga mga dios sa atubangan ko.

“Alang kanimo dili ka magbuhat ug usa ka larawan nga linilok bisan sa dagway sa bisan unsang butanga nga atua sa itaas sa langit, kun dinhi sa ilalum sa yuta, kun sa anaa sa tubig sa ilalum sa yuta: dili mo iyukbo ang imong kaugalingon kanila, ni mag-alagad kanila; kay Ako si Jehova nga imong Dios, mao ang Dios nga abughoan, nga nagaduaw sa pagkadautan sa mga amahan sa ibabaw sa mga anak, sa ibabaw sa ikatolo ug sa ibabaw sa ikaupat ka kaliwatan sa mga nagadumot Kanako, ug nagapakita Ako sa mahigugmaong kalolot alang sa linibo kanila nga nahigugma Kanako, ug nagabantay sa Akong mga sugo.

“Dili mo paggamiton ang ngalan ni Jehova nga imong Dios sa pasipala kay si Jehova dili mag-isip nga walay sala niadtong nagagamit sa iyang ngalan sa pasipala.

“Hinumduman mo ang adlaw sa igpapahulay, aron sa pagbalaan niini. Sa unom ka adlaw magbuhat ka ug buhaton mo ang tanan nga imong bulohaton; apan ang adlaw nga ikapito maoy usa ka adlaw nga igpapahulay alang kang Jehova nga imong Dios. Niining adlaw dili ka magbuhat, ikaw, bisan ang imong anak nga lalake, bisan ang imong anak nga babaye, bisan ang imong sulogoon nga lalake, bisan ang imong sulogoon nga babaye, bisan ang imong kahayupan, bisan ang imong dumuloong nga anaa sa sulod sa imong mga pultahan kay sa unom ka adlaw gibuhay ni Jehova ang langit ug

Kini nga kapitulo gibasi sa Exodo 19, 20, 25-40. ang yuta, ang dagat, ug ang tanan nga anaa niini ug mipahulay sa ikapito ka adlaw; busa gipanalanginan ni Jehova ang adlaw nga igpapahulay, ug gibalaan niya kini. [38]

“Tahuron mo ang imong amahan ug ang imong inahan, aron magahataas ang imong mga adlaw sa yuta nga ginahatag kanimo ni Jehova nga imong Dios.

“Dili ka magpatay.

“Dili ka magpanapaw.

“Dili ka magpangawat.

“Dili ka maibug sa balay sa imong isigkatawo; dili ka maibug sa asawa sa imong isigkatawo, ni sa iyang sulogoon nga lalake, ni sa iyang sulogoon nga babaye, ni sa iyang vaca, ni sa iyang asno, ni sa bisan unsang butanga nga iya sa imong isigkatawo.”

Ang una ug ikaduha nga mga sugo nga gisulti ni Jehova batok kini sa pagsimbag diosdios, tungod kay ang pagsimbag larawan maghatod sa mga tawo sa pagpakasala ug sa pagrebelde sa hilabihan, ug magabunga ngadto sa mga paghalad og tawo. Gusto sa Dios nga bantayan ang bisan kinagamyang nga dalan ngadto sa maong mga kangil-ad. Ang unang upat ka mga sugo gihatag aron ipakita sa mga tawo ang ilang katungdanan ngadto sa Dios. Ang ikaupat mao ang tulay tali sa dako nga Dios ug sa katawhan. Ang Adlawng Igpapahulay pinasahi nga gihatag alang sa ikaayo sa tawhanong kaliwat ug sa dungog sa Dios. Ang katapusang unom ka mga sugo nagapakita sa atong katungdanan ngadto sa usag-usa.

Ang Adlawng Igpapahulay mao ang ilhanan tali sa Dios ug sa Iyang katawhan hangtud sa walay katapusan. Pinaagi niini kini nahimong usa ka timaan—ang tanan nga magabantay sa Igpapahulay magapakita sa ilang paghimo niini nga sila mga maninimba sa buhi nga Dios, ang naglalang sa mga langit ug sa yuta. Ang Igpapahulay maoy mahimo nga ilhanan tali sa Dios ug sa Iyang katawhan hangtud aduna pay tawo sa yuta nga magaalagad Kaniya.

“Ug ang tanan nga katawohan nahibalo nga dihay mga dalogdog ug mga kilat, ug tingog sa budyong, ug sa bukid nga nag-aso; ug sa nakakita ang katawohan niini, mikurog sila, ug nanagpalayo sila. Ug miingon sila kang Moises; Makigsulti ka kanamo, ug kami magapatalinghug: apan ang Dios ayaw pasultiha kanamo aron kami dili mamatay.

[39] “Ug si Moises miingon sa katawohan: Dili kamo mahadlok: kay ang Dios mianhi sa pagsulay kaninyo, ug aron ang pagkahadlok kaniya mahianha sa inyong atubangan aron kamo dili magpakasala. Ug ang katawohan nanagpanindog sa halayo, ug si Moises miduol sa mabaga nga kangitngit, dim didto ang Dios.

“Ug si Jehova miingon kang Moises: Sa ingon niini magapamulong ka sa mga anak sa Israel: Kamo sa inyong kaugalingon nakakita nga ako nagsulti kaninyo gikan sa langit.” Ang harianon nga presensya sa Dios didto sa Sinai, ug ang kagubot sa yuta nga dala sa Iyang presensya, ang makahadlok nga mga dinalugdog ug mga kilat nga nagauban niini nga pagbisita sa Dios, nagpatik pagayo sa mga hunahuna sa katawhan uban sa kahadlok ug pagtahod sa Iyang balaan nga pagkahari, gani sila mipalayo sa ilang kaugalingon gikan sa kahibulongang presensya sa Dios, tungod sa kahadlok nga dili unya sila makaharong sa Iyang kahadlukan nga himaya.

Ang Katalagman sa Pagsimbag Diosdios—Sa makausa pa, gusto sa Dios nga tipigan ang mga Israelinhon gikan sa pagsimbag mga diosdios. Nagsulti Siya kanila, “Dili kamo magbuhat sa laing dios uban kanako; mga dios nga salapi, kun mga dios nga bulawan, dili kamo magbuhat niini alang kaninyo.” Anaa kanila ang katalagman nga ilang sundon ang ehemplo sa mga Egiptohanon, sa nagbuhat sila alang sa ilang mga kaugalingon og mga larawan nga magrepresentar sa Dios.

Gusto sa Dios nga ang Iyang katawhan makasabot nga Siya lamang ang angay nga mahimo nilang sentro sa ilang pagsimba. Kon ila na unyang mapildi ang mga nasud nga nagasimbag mga diosdios palibot kanila, kinahanglan dili nila tagoan ang mga larawan nga ilang ginasimba, kondili gub-on kini sa hingpit. Daghan niini nga mga pagano nga diosdios ang hilabihan ka mahal ug nindot ang pagkahimo, nga tingali maoy makatintal niadtong nakasaksi sa pagsimbag mga diosdios, nga maoy naandan sa Egipto, sa paghatag niining mga walay kinabuhi nga butang og bisan gamay lang nga pagtahod. Gusto sa Ginoo nga ang Iyang katawhan masayod nga tungod niini nga pagsimba og diosdios niini nga mga nasura, nga maoy nagdala kanila sa matag matang sa pagkadautan, nga Iyang gamiton ang mga Israelinhon ingon nga Iyang mga instrumento sa pagsilot ug sa pagguba sa ilang mga diosdios.

Human madawat ni Moises ang mga paghukom gikan sa Ginoo ug nasulat kini alang sa katawhan, maingon man ang mga saad ug kasabutan sa pagtuman, ang Ginoo nagsulti kaniya, “Tumungas ka ngadto kang Jehova, ikaw, ug si Aaron, si Nadab, ug si Abiu, ug ang kapitoan ka mga anciano sa Israel; ug managsimba kamo sa layo. [40] Ug si Moises lamang usa ra ang makaduol kang Jehova, apan sila dili makaduol ni makatungas ang katawohan uban kaniya.”

“Ug si Moises miabut ug gisugilon niya sa katawohan ang tanan nga mga pulong ni Jehova, ug ang tanang mga tulomanon: ug ang tibook nga katawohan mitubag sa usa ka tingog, ug miingon sila: Pagabuhaton namo ang tanang mga pulong nga giingon ni Jehova.” Exodo 24:1-3.

Gisulat ni Moises, dili ang Napulo ka mga Sugo, kondili ang mga paghukom nga gusto sa Dios nga ilang bantayan ug ang mga saad nga magdepende sa ilang pagtuman Kaniya. Iya kining gibasa sa katawhan, ug ilang gisaad sa ilang kaugalingon nga tumanon ang tanan nga mga pulong nga gilitok sa Ginoo. Unya gisulat dayon ni Moises ang ilang balaan nga saad sa usa ka balasahon ug gihalad ang usa ka halad ngadto sa Dios alang sa katawhan. “Ug gikuha niya ang basahon sa tugon, ug gibasa niya sa igdulungog sa katawohan, ug sila miingon: Buhaton namo ang tanang mga butang nga giingon ni Jehova, ug magmatinumanon kami. Ug gikuha ni Moises ang dugo, ug kini gisablig niya sa ibabaw sa katawhan, ug miingon: Ania karon ang dugo sa tugon, nga gibuhat ni Jehova uban kaninyo mahitungod mining tanan nga mga pulong.” Gisubli sa katawhan ang ilang balaan nga saad ngadto sa Ginoo nga ilang buhaton ang tanan nga Iyang gisulti ug nga sila magmatinumanon (Exodo 24:7, 8).

Ang Walay Katapusan nga Kasogoan sa Dios—Ang kaso-
goan sa Dios anaa na sa wala pa nahimo ang tawo. Gigamhan ang mga manulonda pinaagi niini. Si Satanas nahulog tungod kay iyang gilapas ang mga pasikaranan sa pamalaod sa Dios. Human mabuhat sa Dios si Adan ug Eva, Iyang gipadayag kanila ang Iyang kasogoan. Wala pa kini nasulat, apan si Jehova nagtudlo niini ngadto kanila.

Didto sa Eden gitukod sa Dios ang Adlawng Igpapahulay sa ikaupat nga sugo. Human gihimo sa Dios ang kalibutan ug gilalang ang tawo sa yuta, Iyang gihimo ang Adlawng Igpapahulay alang kanila. Human ang pagpakasala ni Adan ug ang pagkahulog walay

gikuha gikan sa kasogoan sa Dios. Ang mga pasikaranan sa Napulo ka mga Sugo anaa na sa wala pa ang pagkahulog ug haom kaayo alang sa usa ka balaan nga kaliwatan sa katawhan. Human ang pagkahulog ang mga pasikaranan niadto nga mga kasugoan wala mausab, apan ang Dios naghatag og dugang nga mga sugo aron tagboon ang katawhan sa ilang nahulog nga kahimtang.

[41] Gitukod sa Dios ang usa ka sistema nga nagkinahanglan og paghalad sa mga mananap, aron tipigan sa atubangan sa nahulog nga katawhan ang kamatooran nga giilad sa halas si Eva: nga ang bayad sa pagsupak mao ang kamatayon. Ang paglapas sa kasogoan sa Dios nagkinahanglan nga si Cristo mamatay ingon usa ka halad, ug pinaagi niini mahimoan og dalan aron makalikay ang mga makasasala sa bayad ug sa gihapon magpabilin ang dungog sa kasogoan sa Dios. Ang sistema sa mga halad magatudlo sa mga makasasala sa pagpaubos, tungod sa ilang nahulog nga kahimtang, ug magadala kanila ngadto sa paghinulsol ug sa pagsalig lamang sa Dios, pinaagi sa gisaad nga Manunubos, alang sa kapasayloan sa miagi nga paglapas sa Iyang kasogoan. Kon wala unta ang paglapas sa kasogoan sa Dios, wala untay kamatayon, ug wala na untay pagkinahanglan alang sa dugang nga mga balaod aron matubag ang nahulog nga kahimtang sa tawo.

Gitudloan ni Adan ang iyang kaliwat sa kasogoan sa Dios, nga gipapanunod sa mga matinumanon subay sa nag-abot nga mga kaliwat. Ang padayon nga pagsupak sa kasugoan sa Dios nagtawag og usa ka lunop sa tubig ibabaw sa yuta. Gibantayan ni Noe ug sa iyang pamilya ang kasogoan, ug tungod sa ilang maayong-binuhatan giluwis sila sa arka pinaagi sa milagro sa Dios. Gitudloan ni Noe ang iyang kaliwatan sa Napulo ka mga Sugo. Sukad kang Adan hangtud sa padayon, ang Ginoo nagtipig alang sa Iyang kaugalingon og katawhan, nga nanagbutang sa Iyang kasugoan diha sa ilang mga kasingkasing. Mahitungod kang Abraham Siya nag-ingon, “kay nagpatalinghug si Abraham sa akong tingog, ug gibantayan niya ang akong tulumanon, ang akong mga sugo, ang akong mga pamatasan, ug ang akong mga balaod.” Genesis 26:5.

Ang Ginoo mipakita kang Abraham ug nagsulti kaniya:

“Ako mao ang Dios nga Makagagahum sa ngatanan; lumakaw ka sa atubangan ko, ug magmahingpit ka. Ug magabuhat ako ug akong pakigsaad sa taliwala kanako ug kanimo, ug pagapadaghanon ko

ikaw sa hilabihan gayud.” Genesis 17:1, 2. “Ug pagatukoron ko ang akong pakigsaad sa taliwala kanako ug kanimong, ug sa imong kaliwat sa ulahi nimo ngadto sa ilang mga kaliwatan, sa usa ka pakigsaad nga dayon, aron ako mahimo nga Dios nimo ug sa imong kaliwatan sa ulahi nimo.” Genesis 17:7.

Iya dayon gipatuman kang Abraham ug sa iyang kaliwat ang tuli, nga usa ka lingin nga pagputol sa unod, ingon usa ka timaan nga ang Dios nagkuha kanila ug naglain kanila gikan sa tanang kanasuran ingon Iyang pinasahi nga bahandi. Pinaagi niini nga timailhan ilang soleme nga gisaad nga dili sila makigminyo sa laing mga nasud, kay sa pagbuhat sa ingon mawala kanila ang ilang pagtahod sa Dios ug sa Iyang balaan nga kasugoan ug mahisama sa mga nasud palibot kanila nga nagasimba og mga diosdios. [42]

Pinaagi sa tuli, soleme nila nga giuyonan nga ilang tumanon ang ilang bahin sa mga kasabutan sa tugon nga gihimo kauban ni Abraham, nga sila kinahanglan lahi kay sa tanang mga nasud ug hingpit. Kon ang kaliwat ni Abraham nagpabilin pa nga lahi kay sa ubang mga nasud, wala unta sila madani sa pagsimbag diosdios. Pinaagi sa pagpabiling lahi kay sa ubang mga nasud, ila untang nakuha ang usa ka dakung pagsulay sa pagapil-apil sa malinapason nga mga pagginawi niadto nga mga nasud ug ang pagsukol sa Dios. Sa dakung bahin ilang giwala ang ilang lahi, balaan nga pamatasan pinaagi sa pagpakig-uban sa mga nasud palibot nila. Aron silotan sila, ang Ginoo nagpadala og usa ka gutom sa ilang yuta, nga maoy nagpugos kanila nga manaog ngado sa Egipto aron luwason ang ilang mga kinabuhi. Apan tungod sa Iyang kasabotan kauban ni Abraham, wala sila gisalikway sa Dios samtang didto sila sa Egipto. Gitugotan Niya sila nga daugdaugon sa mga Egiptohanon aron nga molingi sila Kaniya tungod sa ilang kalisod, mopili sa Iyang matarung ug maloloy-on nga pagpangagamhanan, ug motuman sa Iyang mga tumanon.

Aduna lamang pipila ka mga pamilya nga unang minaug sa Egipto. Kini midaghan pag-ayo. Ang uban abtik kaayo sa pagtudlo sa ilang mga kabataan sa kasogon sa Dios, apan daghan sa mga Israelinhon ang natuhop sa pagsimbag diosdios nga ang ilang pagtan-aw sa kasogon sa Dios wala nagkadimao. Nanagtuaw Kaniya sila nga nagpasidungog sa Dios uban ang kapait sa espiritu aron putlon ang ilang pagkaulipon ug kuhaon sila gikan sa yuta sa ilang

pagkabihag aron libre sila nga makaalagad Kaniya. Gidungog sa Dios ang ilang mga pagtuaw ug gipatindug si Moises ingon nga Iyang galamiton sa pagpagawas sa Iyang katawhan. Human sila mibiya sa Egipto ug gitunga sa Dios ang mga tubig sa Dagat nga Mapula sa ilang atubangan, gisulayan sila sa Ginoo aron sutaon kon mosalig sila Kaniya nga mikuha kanila ingon usa ka nasud gikan sa laing nasud pinaagi sa mga timailhan, mga pagsulay, ug mga kahibulongang buhat. Apan napakyas sila sa pagdaug sa pagsulay. Nagbagulbol sila batok sa Dios tungod sa mga kalisdanan sa dalanon, ug gusto silang mobalik sa Egipto.

[43] **Sinulat sa mga Papan nga Bato**—Aron wala silay ikabalibad, ang Ginoo mismo ang nanaug didto sa Bukid sa Sinai, tinabonan sa himaya ug pinalibutan sa Iyang mga manulonda. Sa usa ka labing balaan ug makatandug nga paagi Iyang gipaila kanila ang Iyang kasogoan sa Napulo ka mga Sugo. Wala Niya gisalig sa uban ang pagtudlo kanila, bisan mismo sa Iyang mga manulonda, apan Siya mismo ang nagbatbat sa Iyang kasogoan sa usa ka madungog nga tingug aron mabatian sa katawhan. Bisan pa niana, wala Niya gisalig kini sa hamubo nga paghinumdum sa usa ka katawhan nga daling malimot sa Iyang mga tulomanon, apan gisulat kini sila uban sa Iyang kaugalingong balaan nga tudlo sa mga papan nga bato. Gusto Niya nga walaon ang tanang posibilidad nga ilang sagulan sa bisan unsang tinoohan ang Iyang balaang kasogoan o hunahunaon nga ang Iyang mga tulomanon iya sa tawhanong pamatasan.

Unya mipaduol pa Siya og dugang sa Iyang katawhan, nga dali kaayong mapahisalaag, ug wala sila bilini sa napulo lamang ka mga mando sa Napulo ka mga Sugo. Iyang gimandoan si Moises sa pagsulat og mga paghukom ug mga kasogoan pinaagi sa diosnong pagtudlo sa Dios, nagahatag sa detalyado nga mga pagtudlo kon unsay gusto Niyang ipahimo kanila. Niini nga paagi Iyang gitipigan ang napulo ka mga sulondon nga Iyang giukit sa mga papan nga bato. Iyang gihatag kining mga tin-aw nga mga pagtulon-an ug mga tulomanon aron dad-on ang malinapason nga katawhan sa pagtuman sa kasogoan sa pamatasan, nga sagad nilang ginalapas.

Kon gituman lang sa katawhan ang kasogoan sa Dios, sumala sa gihatag kang Adan human ang iyang pagkahulog, gitipigan ni Noe sa arka, ug gibantayan ni Abraham, wala na unta kinahanglana ang seremonya sa tuli. Ug kon ang mga kaliwat ni Abraham nag-

bantay pa unta sa kasabotan nga girepresentahan sa tuli, wala unta sila nakasimbag mga diosdios o gitugotan sa pagkanaug ngadto sa Egipto, ug wala na unta kinahanglana nga ipahibalo pa sa Dios ang Iyang kasogoan sa Sinai, iukit kini sa mga papan nga bato, ug tipigan kini pinaagi sa tukma nga mga pagtolon-an sa mga paghukom ug mga tumolanon ni Moises.

Ang mga Paghukom ug mga Tulomanon—Gisulat ni Moises kini nga mga paghukom ug mga tulomanon nga nagagikan sa baba sa Dios samtang didto siya kauban Niya sa Bukid sa Sinai. Kon gituman pa sa katawhan sa Dios ang mga pasikaranan sa Napulo ka mga Sugo, wala na unta sila nagkinahanglan sa takdo nga mga pagtudlo nga gihatag sa Dios kang Moises kabahin sa ilang mga katungdanan sa Dios ug sa usag-usa, nga iyang gisulat sa usa ka balasahon. Ang tukma nga mga pagtudlo nga gihatag sa Ginoo kang Moises mahitungod sa katungdanan sa Iyang katawhan ngadto sa ilang isigkatawo ug sa mga langyaw mga pasikaranan sa Napulo ka mga Sugo, nga gihimong simple ug gihatag sa usa ka tukma nga paagi, aron nga dili sila masayop mahitungod kanila.

[44]

Gitudloan sa Ginoo si Moises sa tukma mahitungod sa mga seremonya sa paghalad nga matapus sa kamatayon ni Cristo. Ang sistema sa mga paghalad landong sa paghalad kang Cristo ingon Cordero nga walay ikasaway.

Una nga gimugna sa Ginoo ang sistema sa mga paghalad kauban kang Adan human ang iyang pagkahulog, ug gitudlo kini ni Adan sa iyang kaliwatan. Kini nga sistema nahugawan sa wala pa ang Lunop, ug pinaagi niadtong mga tawo nga nagbulag sa ilang mga kaugalingon gikan sa matinud-aon nga mga sumusunod sa Dios ug ilang gitukod ang tore sa Babel. Nanaghalad sila ngadto sa mga diosdios nga ilang hinimo imbis ngadto sa Dios sa langit. Ilang gihimo ang mga paghalad dili tungod kay aduna silay pagtoo sa Manunubos nga moabot kondili tungod naghunahuna sila nga kinahanglan ilang mapahimuot ang ilang mga diosdios pinaagi sa daghan kaayong mga mananap nga gihalad didto sa ilang mahugaw nga mga halaran alang sa mga diosdios. Ang ilang mga tootoo naghatod kanila ngadto sa hilabihan nga pagpasobra. Ilang gitudloan ang mga tawo nga sa nagkahamili ang ilang halad, nagkadako usab ang kahimuot nga ihatag niini sa ilang mga diosdios ug magadugang kadako ang paglambo ug ang manggad sa ilang nasud. Busa, sagad

ginahalad ang mga tawo ngadto niining walay kinabuhi nga mga larawan. Aron gamhan ang mga pagginawi sa katawhan, ang maong mga nasud adunay mga kasogoan ug mga pamalaod nga hilabihan ka mapintas. Ang mga pangulo kansang mga kasingkasing wala mapahumok sa grasya mao ang mga tawo nga nagahimo sa ilang mga kasogoan. Samtang ilang ginabaliwala ang labing dautan nga mga krimen, ang labing gamay nga sayop magahatod ngadto sa labing mapintas nga silot gikan niadtong anaa sa gahum.

[45] Mao kini ang anaa sa hunahuna ni Moises sa dihang iyang gisultihan ang Israel “Apan kamo mingpabilin kang Jehova nga inyong Dios, mga buhi kamong tanan niining adlaw. Ania karon, ako nagtudlo kaninyo ug kabalaoran ug mga tulomanon, ingon sa gisugo kanako ni Jehova nga akong Dios, aron mao ang inyong pagabuhaton sa taliwala sa yuta diin kamo magasulod sa pagpanag-iya niini. Busa bantayan, ug buhaton ninyo sila; kay kini mao ang inyong kinadman ug salabutan sa mga mata sa katawohan, nga nakadungog niining tanan nga kabalaoran, ug magaingon: Sa pagkamatuod gayud kining dakung nasud maoy usa ka makinaadmanon ug masinabutong katawohan. Kay hain ang nasud nga dako nga adunay usa ka dios nga haduol gayud kanila sama kang Jehova nga atong Dios nga ania kanato bisan anus-a kita makatawag kaniya? Ug unsa ang nasud nga dako nga may kabalaoran ug mga tulomanon nga ingon kamatarung niining tibook nga Kasugoan nga ginabutang ko niining adlaw sa atubangan ninyo?” Deuteronomio 4:5-8.

Ang Yutan-Ong Santuwaryo

Ang santuwaryo gihimo sumala sa sugo sa Dios. Ang Ginoo nagpatindog ug nagsangkap og mga artesano nga mas labaw pa kay sa naandan nga mga katakus aron himoon ang labing malisod nga buluhaton. Wala usab pasagdi si Moises ni kini nga mga magbubuhat aron magplano unsay dagway ug unsaon pagbuhat ang gambalay. Mismo ang Dios ang nagbuhat sa piano ug gihatag kini kang Moises, kauban ang tukma nga mga sulondan alang sa iyang gidak-on ug dagway ug ang mga materyales nga gamiton, ug Iyang gitagsatagsa pagsulti ang matag kasangkapan nga ibutang niini. Gipakita Niya kang Moises ang gamay nga modelo sa langitnon nga santuwaryo ug gisugo siya sa paghimo sa tanan sumala sa Iyang gipakita kaniya

didto sa bukid. Gisulat ni Moises ang tanan nga buluhaton sa usa ka balasahon ug gibasa kini ngadto sa mga labing importante nga mga tawo.

Unya ang Ginoo nagmando sa katawhan sa pagdala og usa ka hatag nga kinabubut-on tungod sa pagtukod Kaniya og usa ka santuwaryo, aron Siya makapuyo taliwala kanila. “Ug ang tibook nga katilingban sa mga anak sa Israel nanlakaw gikan sa atubangan ni Moises. Ug nangadto sila, ang tagsatagsa kinsang kasingkasing nga gaagda kaniya, ug ang tagsatagsa kinsang espiritu naghatag kaniya ug kabubut-on, ug nanagdala sa halad ni Jehova alang sa bulohaton sa balong-balong nga pagatiguman, ug alang sa tanan nga kaalagaran niini, ug alang sa mga balaan nga bisti. Ug nangadto sila, ang mga lalake ug ang mga babaye, sumala sa gidaghanon sa mga kinabubut-ong pagkamasinulondon sa kasingkasing, ug nanagdala ug mga sab-itanan, ug mga ariyos, ug mga singsing sa pagtimaan, ug mga pulceras, ug ang tanan nga hiyas nga bulawan; bisan ang tagsatagsa ka tawo naghalad ug usa ka halad nga bulawan alang kang Jehova.”

[46]

Gikinahanglan ang dako ug mahalon nga pagpangandam. Gikinahanglan ang talagsaon ug mahalon nga mga gamit ang pagatiponon. Apan ang dawaton sa Ginoo kadto lamang mga hatag nga kinabubuton. Ang unang gikinahanglan sa pag-andam og luna alang sa Dios mao ang gugma alang sa buhat sa Dios ug paghalad gikan sa kasingkasing. Ug samtang nagapadayon ang pagtukod sa santuwaryo ug ang katawhan nanagbitbit sa ilang mga halad ngadto kang Moises, ug siya nagahatag niini ngadto sa mga magbubuhat, ang tanan nga mga manggialamon nga miapil sa buhat nagsuta sa mga halad ug nakahukom nga igo na ang gipanghatag sa mga tawo, ug nanobra pa gani kay sa ilang magamit. “Ug si Moises naghatag ug usa ka sugo ug gipamantala kini sa tibook nga campo nga nagaingon: Dili na kinahanglan ang lalake, ni ang babaye nga magabuhat pa ug bulohaton alang sa paghalad sa balaang puloy-anan. Ug sa ingon niini ang katawohan minghunong sa pagdala ug mga halad.”

Gisulat Alang sa Mosunod nga mga Kaliwatan—Ang balik-balik nga mga reklamo sa mga Israelinhon ug ang mga silot sa kasuko sa Dios tungod sa ilang mga sala gisulat sa balaan nga kasaysayan alang sa ikaayo sa katawhan sa Dios nga mopuli sa pagpuyo sa kalibutan. Dugang pa gani, sila magahatag og usa ka

pasidaan niadto nila nga nagakinabuhi sa nagahinapus nga panahon. Dugang pa, ang ilang mga binuhatan sa pag-unong ug ang ilang kusog ug kamanggihatagon sa pagdala sa ilang hatag-nga-kinabubuton ngadto kang Moises gisulat alang sa ikaayo sa katawhan sa Dios. Ang ilang malipayon nga pag-andam sa mga materyales alang tabernakulo usa ka ehemplo alang sa tanan nga tinud-anay nga nahigugma sa pagsimba sa Dios. Sa dihang nagaandam sila og gambalay aron Siya makigtagbo Kaniya, sila nga nagahatag og dakung bili sa panalangin sa sagrado nga presensya sa Dios kinahanglan magapakita og mas dako nga kaikag ug kusog sa sagrado nga bulohaton sumala sa bili nga ilang gihatag sa ilang langitnong mga panalangin og labaw pa kay sa ilang yutan-ong kalipayan. Kinahanglan ilang hangpon nga sila nagaandam og usa ka balay alang sa Dios.

[47] Importante nga ang gambalay nga dayag nga giandam aron ang Dios makigtagbo sa Iyang katawhan pagahimoon uban ang pagtagad—himoon nga hamugaway, limpyo, ug mapuslanon, kay ila man kining ihalad ngadto sa Dios ug itanyag ngadto Kaniya, nga nagahangyo Kaniya sa pagpabilin sa maong puloy-an ug himoon kining balaan pinaagi sa Iyang balaan nga presensya. Kinahanglan maghatag sila og igo sa kinabubut-on gayud aron mahuman ang buhat, ug unya ang mga magbubuhat makasulti, Ayaw na kamo pagdala og mga halad.

Sumala sa Sulondan—Human nila nabuhat ang tabernakulo, gisusi ni Moises ang tanan nga buhat, gitandi kini sa sulondan ug sa mga tugon nga iyang nadawat gikan sa Dios. Iyang nakita nga ang matag bahin niini minguyon sa sulondan, ug iyang gipanalanginan ang katawhan.

Ang Dios naghatag og sulondan sa arka ngadto kang Moises, uban ang pinasahi nga mga tugon kon unsaon kini paghimo. Ang arka gihimo aron sudlan sa mga papan nga bato sa diin giukit sa Dios ang Napulo ka mga Sugo pinaagi sa Iyang kaugalingong tudlo. Giporma kini sama sa usa ka kaban ug gitaklapan sa ulay nga bulawan sa sulod ug gawas niini. Gidayandayanan kini og mga korona sa bulawan palibot sa ibabaw. Ang taklob niining balaan nga kaban gitawag nga lingkoranan sa kalooy, ug kini hinimo sa puro nga bulawan. Gisumpay sa matag tumoy sa lingkoranan sa kalooy mao ang usa ka kerubin nga hinimo sa puro, ulay nga bulawan. Ang ilang mga nawong nagatubang ug nagatutok paubos ngadto sa lingko-

ranan sa kalooy uban ang pagtahod. Kini nagahulagway sa tanan nga langitnong mga manulonda nga nagatutok uban sa kaikag ug pagtahod sa kasogoan sa Dios nga gitago sa arka sa langitnon nga santuwaryo. Kini nga mga kerubin adunay mga pako. Ang usa ka pako sa matag manulonda gitul-id pataas, samtang ang laing pako sa matag manulonda nagtabon sa iyang lawas. Ang arka sa yutan-ong santuwaryo gisunod sa matuod nga arka sa langit. Didto, tapad sa langitnon nga arka, nagatindog ang buhi nga mga manulonda, sa matag tumoy sa arka, ang tagsatagsa adunay usa ka pako nga nagatabon sa lingkoranan sa kalooy, ug kini nagatul-id ibabaw niini, samtang ang usa ka mga pako nagatabon sa ilang mga lawas ingon nga pagpadayag sa pagtahod ug pagpaubos.

Si Moises gisugo sa pagbutang sa mga papan nga bato sa yutanon nga arka. Gitawag kini sila nga mga papan sa pagpamatuod, ug ang arka gitawag nga arka sa pagpamatuod, tungod kay sila nagdala sa pagpamatuod sa Dios diha sa Napulo ka mga Sugo.

[48]

Sugilanon sa Paglaum

Amihanang Bahin

Duha ka Lawak—Ang tabernakulo namugna sa duha ka lawak, nga gitunga sa usa ka kurtina. Ang tanan nga galamiton sa tabernakulo hinimo sa puro nga bulawan o gitaklapan sa bulawan. Ang mga kurtina sa tabernakulo lainlain og mga kolor, nga hilabihan ka tahum ang pagkahan-ay, ug niini nga mga kurtina giburda ang mga kerubin, gamit ang mga tanod sa bulawan ug pilak. Kini maoy nagahulagway sa hilabihan ka daghan nga mga manulonda nga adunay kalabutan sa buluhaton sa langitnon nga santuwaryo ug nagaalagad sa katawhan sa Dios sa yuta.

Sulod sa ikaduha nga kurtina, o tabon, gibutang ang arka sa pamatuod, ug ang matahum, mahal nga kurtina gitabon sa atubangan sa sagrado nga arka. Kini nga kurtina wala mosangko sa tumoy sa gambalay. Ang himaya sa Dios, nga anaa sa ibabaw sa lingkoranan sa kalooy, makita sa parehong duha ka lawak, apan dili kaayo tanto sa unang lawak.

Atubangan mismo sa arka, natung-an lang sa kurtina, mao ang bulawan nga halaran sa insenso. Ang Ginoo sa Iyang kaugalingon

ang mismong nagdagkot sa kalayo niini nga halaran, ug kini gibalaan ug gipakamahala pinaagi sa pagbutang og balaan nga insenso, nga nagatugob sa santuwaryo sa iyang mahumot nga panganod maadlaw ug magabii. Ang iyang kahumot moabot pa sa pila ka milya palibot sa tabernakulo. Inighalad sa saserdote og insenso atubangan sa Ginoo, siya nagatan-aw sa lingkoranan sa kalooy. Bisan tuod nga dili niya kini makita, nasayod siya nga kini anaa sa iyang nahimutang, ug samtang ang insenso nagsulbong ingon nga panganod, ang himaya sa Ginoo mikanaog sa lingkoranan sa kalooy ug milukop sa labing balaan nga lawak ug kini dayag sa balaan nga lawak. Ang himaya sagad magalukop sa duha ka lawak nga ang saserdote dili na makahimo sa iyang buluhaton kondili igo nalang sa pagtindog sa pultahan sa tabernakulo.

[49] Ang saserdote sa balaang lawak, nga nagapunting sa iyang pagampo pinaagi sa pagtoo ngadto sa lingkoranan sa kalooy nga dili niya makita, nagahulagway sa katawhan sa Dios nga nagapunting sa ilang mga pagampo ngadto kang Cristo didto sa lingkoranan sa kalooy sa langitnon nga santuwaryo. Dili nila makita ang ilang Tigpataliwala pinaagi sa ilang yanong mga mata, apan uban sa ilang mga mata sa pagtoo ilang nakita si Cristo nga nagatindog sa lingkoranan sa kalooy. Iyang gipunting ang ilang mga pagampo Kaniya, ug uban ang pasalig ilang giangkong ang mga kapuslanan sa Iyang pagpataliwala.

Kining balaan nga mga lawak walay bintana aron kasudlan sa kahayag. Ang butanganan sa kandila o tangkawan hinimo sa labing lunsay nga bulawan ug nagpabilin kining nagasiga buntag ug gabii, nga nagadanag sa duha ka mga lawak. Ang kahayag sa mga lampara sa tangkawan nagabanda sa mga bongbong sa gambalay nga tinaklap og bulawan ug sa balaan nga mga galamiton ug sa matahum og kolor nga mga kurtina nga binurdahan sa mga tanod nga bulawan ugpilak. Hilabihan ka mahimayaon ang talan-awon nga kini dili masaysay. Walay sinultihan nga makasaysay sa katahum, sa kaanindot, ug sa balaang himaya nga gipasundayag niini nga mga lawak. Ang bulawan sa santuwaryo nagaaninag sa mga kolor sa kurtina, nga mura og lainlain nga mga kolor sa balangaw.

Makausa lamang sa usa ka tuig nga ang hataas nga saserdote makasulod sa labing balaan nga lawak, human ang labing mabinantayon ug balaan nga pagpangandam. Walay tawhanong panan-aw

kondili iya lamang sa hataas nga saserdote ang makakita sa sagrado nga kaharianon sa maong lawak, tungod kay kini pinasahi nga puloyan sa makita nga himaya sa Dios. Sa tanang panahon ang hataas nga saserdote nagasulod niini uban ang pagkurog samtang ang katawhan nanaghulat sa balaang kahilom alang sa iyang paggawas. Matinud-anon nilang gihangyo sa Dios ang Iyang panalangin. Didto sa lingkoranan sa kalooy ang Dios nakigsulti sa hataas nga saserdote. Kon medyo madugayan siya sa labing balaan nga lawak, sagad makuyawan ang katawhan, mahadlok nga basi unya og ang himaya sa Ginoo ningpatay kaniya tungod sa ilang mga sala o sa sala sa saserdote. Apan inigkadungog nila sa tinagingting sa mga kampanya sa iyang sinina, mahuwasan sila pagayo. Mogawas dayon siya aron panalanginan ang mga tawo.

Human ang buhat sa tabernakulo, “Unya ang panganod mitabon sa balong-balong nga pagatiguman, ug ang himaya ni Jehova mipuno sa tabernaculo. Ug si Moises wala makahimo sa pagsulod sa balong-balong nga pagatiguman, kay ang panganod nagapabilin sa ibabaw niini ug ang himaya ni Jehova nakapuno niini.” Kay “ang panganod ni Jehova diha sa ibabaw sa tabernaculo, ug ang kalayo diha niini sa kagab-ihon, nga makita sa tibook nga balay sa Israel, sulod sa tanan nila nga pagpanaw”

[50]

Ang tabernakulo gidesinyo nga mabungkag ug madaladala nila sa tanan nilang mga pagpanaw.

Ang Nagagiya nga Panganod—Gimandoan sa Ginoo ang mga Israelinhon sa tanan nila nga mga panaw latas sa kamingawan. Kon ikaayo sa katawhan ug sa himaya sa Dios nga sila magpatindog sa ilang mga barongbarong sa usa ka dapit ug magpabilin didto, gipakita sa Dios ang Iyang kabubut-on pinaagi sa pagpapundo sa haligi nga panganod diha mismo sa ibabaw sa tabernakulo. Ug kini nagapabilin didto hangtud ang Dios magsulti nga sila magapanaw na usab. Unya ang panganod sa himaya magasaka ibabaw sa tabernakulo, ug unya sila nagapadayon sa paglakaw.

Sa tanan nila nga mga pagpanaw ilang gitipigan ang hingpit nga kahapsay. Ang matag tribo nanagbitbit og bandila—uban ang timaan sa panimalay sa ilang amahan nga nahasulat niini, ug ang matag tribo gimandoan sa pagtukod sa ilang mga balongbalong ilalum sa ilang kaugalingong mga bandila. Ug sa ilang pagpanaw, ang lainlaing mga tribo nagmartsa sumala sa han-ay, ang matag

tribo ilalum sa iyang kaugalingong bandila. Inigpahulay nila gikan sa ilang mga pagpanaw, ang tabernakulo ilang ginapatindog, ug unya ang lainlaing mga tribo nagatukod sa ilang mga balongbalong sumala sa han-ay, sumala sa plastada nga gimando sa Dios palibot sa tabernakulo, nga medyo distansya gikan niini.

Sa pagpanaw sa katawhan, ang arka sa tugon gibitbit sa atubangan nila. “Ug ang panganod ni Jehova diha sa ibabaw nila sa adlaw, sa diha nga migikan sila sa kampo.

“Ug nahatabo nga, sa migikan ang arca, nga si Moises miingon: ‘Tumindog ka, Oh Jehova, ug himoa nga ang imong mga kaaway magakatibulaag; ug himoa nga kadtong mga nanagdumot kanimo mangalagiw gikan sa imong atubangan. Ug sa diha nga kini ikapahamutang, siya miingon: Bumalik ka, Oh Jehova, ngadto sa napulo ka libo sa mga linibo sa Israel.’ ”

Kapitulo 7—Ang Manluluwas

[51]

Miabot ang panahon aron angkonon ni Jesus sa Iyang kaugalingon ang tawhanong kinaiyahan, ipaubos ang Iyang kaugalingon ingon usa ka tawo, ug sination ang mga pagsulay ni Satanas.

Natawo Siya sa kalibutan nga hinukasan sa kalibutanong kadungangan, didto sa usa ka pasongan ug giduyan didto sa usa ka kwadra. Apan ang Iyang pagkatawo gipasidunggan labaw sa tanang tawhanong pagkapanganak. Gisultihan sa mga manulonda gikan sa langit ang mga magbalantay sa karnero mahitungod sa pag-abot ni Jesus, ug ang kahayag ug himaya gikan sa Dios nagauban sa ilang pamatuod. Ang langitnong panon mitogtog sa ilang mga alpa ug gihimaya ang Dios. Madaugon nila nga gibalita ang pagabot sa Anak sa Dios ngadto sa usa ka nahulog nga kalibutan aron himuon ang buhat sa kaluwasan, ug aron pinaagi sa Iyang kamatayon dad-on ang kalinaw, kalipay, ug kinabuhing dayon ngadto sa katawhan. Gipasadunggan sa Dios ang pag-abot sa Iyang Anak. Gisimba Siya sa mga manulonda.

Ang Pagbautismo Kang Jesus—Human ang mga 30 ka tuig, ang mga manulonda sa Dios milupadlupad ibabaw sa eksena sa Iyang pagbautismo. Ang Balaang Espiritu mikanaog sa dagway sa salampati ug mibatog Kaniya, ug samtang ang katawhan nakugan nga nagatutok Kaniya, ilang nadungog ang tingog sa Amahan gikan sa langit, nga nagaingon, “Ikaw akong anak nga pinalangga; kanimo may kalipay ako” Marcos 1:11.

Dili sigurado si Juan kon ang Manluluwas ba ang miduol aron magpabautismo didto sa suba sa Jordan. Apan ang Dios nagsaad kaniya og usa ka timaan aron iyang mailhan ang Cordero sa Dios. Nabantayan ni Juan ang timaan sa dihang ang langitnon nga salampati mibatog kang Jesus ug ang himaya sa Dios midan-ag palibot Kaniya. Giisa ni Juan ang iyang kamot, gitudlo si Jesus, ug sa makusog nga tingog nagsulti, “Tan-awa, mao kana ang Cordero sa Dios, nga magakuha sa sala sa kalibutan!” Juan 1:29.

[52] **Ang Pag-alagad ni Juan**—Gipahibalo ni Juan sa iyang mga tinon-an nga si Jesus mao ang gisaad nga Mesias, ang Manluluwas sa kalibutan. Samtang naghinapos na ang buluhaton ni Juan, iyang giingnan ang iyang mga tinonan nga ilang pangitaon si Jesus ug sundon Siya ingon Labing Dako nga Magtutudlo. Ang kinabuhi ni Juan makasusubo ug puno sa pagsalikway sa kaugalingon. Iyang gimantala ang unang paganhi ni Cristo apan wala siya tugoti sa pagsaksi sa Iyang mga milagro ug sa pagtagamtam sa gahum nga Iyang gipakita. Sa dihang gipahimutang ni Jesus ang Iyang kaugalingon ingon magtutudlo, nahibalo si Juan nga kinahanglan siya mamatay. Ang iyang tingog panalagsa lamang madunggan, gawas didto sa kamingawan. Mingaw ang iyang kinabuhi. Wala siya miduol sa pamilya sa iyang amahan aron pahimuslan ang ilang pagpakig-uban, hinonoa mibiya siya kanila aron himoon ang iyang katuyoan. Mibiya ang mga pundok sa katawhan sa sako nga mga siyudad ug mga baryo, nanagtipon didto sa kamingawan aron pamatian ang mga pulong sa kahibulongang manalagna. Gipunting ni Juan ang kinauyokan nga problema sa katawhan. Iyang gibadlong ang sala nga walay pagkahadlok og unsay iyang dangatan ug giandam ang dalan alang sa Cordero sa Dios.

Natandog si Herodes sa dihang iyang napaminawan ang gamhanan, takdo nga mga pamatuod ni Juan, ug uban sa lalum nga kaikag nangutana siya unsay iyang himoon aron mahimo siya nga iyang tinon-an. Nahibalo si Juan nga gustong minyoan ni Herodes ang asawa sa iyang igsoon bisan og buhi pa ang iyang bana, ug matinud-anon niyang gisultihan si Herodes nga dili kini subay sa balaod. Dili andam magsakripisyo si Herodes. Iyang gipakaslan ang asawa sa iyang igsoon ug tungod sa impluwensya sa maong babayi, iyang gipadakop si Juan ug gipabilanggo, apan uban sa handum nga buhian siya. Samtang gipreso si Juan, iyang nabatian pinaagi sa iyang mga tinon-an ang dagko nga mga buhat ni Jesus. Dili siya makahimo sa pag-adto aron maminaw sa Iyang bulahang mga pulong, apan gisugiran siya sa mga tinon-an ug gipadasig siya pinaagi sa ilang nadunggan. Wala madugay giputlan og ulo si Juan, pinaagi sa impluwensya sa asawa ni Herodes. Ang labing ubos sa mga tinon-an nga nagsunod kang Jesus, nga nakasaksi sa Iyang mga milagro ug nakadungog sa makapalipay nga mga pulong nga Iyang gisulti, mas dako pa kay kang Juan Bautista (tan-awa ang Mateo

11:11); kana nga, sila mas gibayaw ug mas pinasidunggan ug adunay mas daghan pang kalipay sa ilang mga kinabuhi.

Si Juan miabot diha sa espiritu ug gahum ni Elias aron imantala ang unang pag-anhi ni Jesus. Lucas 1:17. Si Juan nagahulagway niadtong sa ulahing mga adlaw magagula diha sa espiritu ug gahum ni Elias aron imantala ang adlaw sa kapungot ug ang ikaduhang pag-anhi ni Jesus.

Ang Pagsulay— Human sa bautismo ni Jesus sa Jordan, gidala Siya sa Espiritu didto sa kamingawan aron sulayan sa yawa. Ang Balaang Espiritu nag-andam Kaniya alang niadtong pinasahi nga talan-awon sa mainit nga mga pagsulay. Kwarenta ka adlaw Siya nga gitintal ni Satanas ug sulod niadtong mga adlaw wala Siyay gikaon. Pagkamaot sa Iyang palibot nga kining dapita gilikayan sa tawo. Kauban Niya didto sa maong sinalikway ug mamingawng dapit ang mga mananap nga mapintas ug ang yawa. Ang Anak sa Dios nagluspap ug nagniwang tungod sa pagpuasa ug pag-antus. Apan ang Iyang dalan gibuklad atubangan Kaniya ug kinahanglan Iyang himoon ang buluhaton nga Iyang gianhi sa paghimo.

[53]

Gipahimuslan ni Satanas ang mga pag-antus sa Anak sa Dios ug nangandam siya sa pag-atake Kaniya uban ang daghang mga pagsulay, sa hunahuna nga mapildi niya Siya kay Iya mang gipaubos ang Iyang kaugalingon ingon usa ka tawo. Miduol si Satanas dala kini nga pagsulay: “Kay ikaw Anak man sa Dios, sugoa kining mga bato nga mahimong mga tinapay” Iyang gitintal si Jesus sa pagyukbo aron hatagan siya og pamatuod nga Siya gayud ang Mesias pinaagi sa paggamit sa Iyang diosnong gahum. Malumo nga gitubag siya ni Jesus, “Nahisulat na: ‘Ang tawo mabuhi dili sa tinapay lamang, kondili sa matag-pulong nga magagula sa baba sa Dios.’ ” Lucas 4:3, 4.

Gustong lalison ni Satanas si Jesus mahitungod sa Iyang pagka-Anak sa Dios. Iyang gipunting ang Iyang maluya, nagaantus nga kahimtang ug mahinambogon nga gipamatud-an nga mas kusgan siya kay kang Jesus. Apan ang pamatuod sa Dios gikan sa langit nga nagsulti: “Ikaw akong Anak nga pinalangga; kanimo may kalipay ako” (Lucas 3:22), igo na sa pagpalig-on kang Jesus sa tanan Niya nga mga pag-antus. Si Cristo walay obligasyon aron danihon si Satanas mahitungod sa Iyang gahum o nga Siya mao ang Manluluwas sa kalibutan. Insakto ang pamatuod nga anaa kang Satanas

mahitungod sa nabayaw nga posisyon ug gahum sa Anak sa Dios. Ang iyang pagdumili sa pagpailalum sa pagdumala ni Cristo maoy nagpapahawa kaniya gikan sa langit.

[54] Aron ipakita ang iyang kaugalingong gahum, gidala ni Satanas si Jesus sa Jerusalem ug gipatindog sa taloktok sa templo, ug didto Iyang gitintal Siya sa pagpakita og pamatuod nga Siya ang Anak sa Dios pinaagi sa paglukso gikan niadtong makalipong nga katas-on. Gamit ang gituboy nga mga pulong sa Biblia: “Kay nahisulat man kini: ‘Siya magahatag ug sugo ngadto sa iyang mga manolunda mahitungod kanimo, aron sa pagbantay kanimo,’ ug, ‘Sa ilang mga kamot pagasapnayon ikaw nila, aron ang imong tiil dili mahipangdol sa bato.’ ” Ug si Jesus mitubag kaniya, “Ginaingon na, ‘Ayaw pagtintala ang Ginoo nga imong Dios.’ ” Lucas 4:10-12. Gusto ni Satanas nga mangahas si Jesus sa paghunahuna nga kaloy-an Siya sa Amahan pinaagi sa pagbutang sa Iyang kaugalingon sa katalagman sa dili pa Niya matuman ang Iyang tuyo. Naglaum siya nga ang plano sa kaluwasan mapakyas, apan ang piano nahan-ay pag-ayo gani dili kini mapukan o maguba ni Satanas.

Si Cristo ang ehemplo sa tanang Cristohanon. Kon sila tintalon o ang ilang mga katungod lalison, kinahanglan magpailub sila. Kinahanglan dili sila bation nga sila may katungod sa pagtawag sa Ginoo aron Iyang ipadayag ang Iyang gahum alang sa ilang kadaugan ibabaw sa ilang mga kaaway, gawas kon pinaagi niini mapasidunggan sa tuman ang Dios ug mahimaya. Kon gitambog pa ni Jesus ang Iyang kaugalingon gikan sa taloktok sa templo, wala unta kini makahimaya sa Iyang Amahan kay walay makasaksi niini gawas ni Satanas ug sa mga manulonda sa Dios. Ug usa ka pagtintal sa Ginoo ang magpakita sa Iyang gahum ngadto sa Iyang labing mapintas nga kaaway. Kini nahimo unta nga pagyukbo sa binuhat nga gianhi ni Jesus aron pildihon.

“Ug sa itaas gidala siya sa yawa ug gipakitaan, sa usa ka paglantaw, sa tanang gingharian sa kalibutan, ug giingnan siya, ‘Kanimo ihatag ko kining tanang kagamhanan ug ang ilang kahi-mayaan, kay kini gikatugyan man kanako ug igahatag ko kini kang bisan kinsa nga akong kagustohan. Busa kon ikaw mosimba kanako, maimo na kining tanan.’

“Ug si Jesus mitubag kaniya, “Nahisulat na: ‘Maoy simbaha ang Ginoo nga imong Dios, ug siya lamang mao ang alagara.’ ” Lucas 4:5-8.

Gipakita ni Satanas kang Jesus ang mga gingharian sa kalibutan sa labing makadani nga kahayag. Kon simbahon siya ni Jesus dihadhiha, iyang gitanyag nga dili na niya angkonon ang pagpanag-iya sa yuta. Kon mapadayon ang piano sa kaluwasan ug si Jesus mamatay alang sa kaluwasan sa mga makasasala, nasayod si Satanas nga ang iyang kaugalingong gahum malimitahan ug sa katapusan pagakuhaon, ug nga siya pagalaglagon. Busa maoy iyang giton-an nga piano, nga kon pwede lang, pugngan si Jesus gikan sa pagtuman sa dakung buhat nga Iyang nasugdan. Kon mapakyas ang piano sa Dios, magpabilin si Satanas nga manag-iya sa gingharian nga iyang giangkong. Iyang gipadako sa iyang kaugalingon nga siya unya dayon magahari supak sa Dios sa langit.

Ang Maninintal Gibadiong—Nalipay si Satanas nga gihiklin ni Jesus ang Iyang gahum ug himaya ug gibiyaan ang langit. Abi niya og nagbutang kini sa Anak sa Dios sa ilalum sa iyang gahum. Ang pagtintal sayon kaayo nga mibuntog sa balaang magtiayon sa Eden gani naglaum siya nga pinaagi sa iyang yawan-ong gahum ug abilidad iyang mapildi bisan pa ang Anak sa Dios, ug sa ingon matipigan ang iyang kaugalingong kinabuhi ug gingharian. Kon iya lamang madala si Jesus palayo sa kabubut-on sa Iyang Amahan, iya gayud maangkong ang iyang kab-utong. Apan gisugat ni Jesus ang maninintal uban ang pagbadlong, “Pahawa Kanako, Satanas!” Ang Iyang Amahan lamang ang Iyang pagayukboan. [55]

Giangkong ni Satanas ang gingharian sa yuta nga iya ug gisugyot ngadto kang Jesus nga Iyang malikayan ang tanan Niyang mga pag-antus, nga dili na kinahanglan nga Siya mamatay pa aron makuha ang mga gingharian sa yuta. Kon lamang Siya magasimba kaniya, mamahimong Iya na ang tanan nga mga pagkabutang sa kalibutan ug ang himaya nga nagahari ibabaw kanila. Apan si Jesus wala natandog. Nasayod Siya nga moabot ang oras sa dihang, pinaagi sa Iyang kaugalingong kinabuhi, Iyang pagabawion ang gingharian gikan ni Satanas, ug nga, human sa maong panahon, ang tanan sa langit ug yuta magayukbo ngadto Kaniya. Iyang gipili ang Iyang kinabuhi sa pag-antus ug ang Iyang mangilngig nga kamatayon ingon nga dalan nga gitudlo sa Iyang Amahan alang Kaniya aron

Siya mamahimong makatarunganong manununod sa mga gingharian sa yuta ug aron madawat Niya sila sa Iyang mga kamot nga usa ka walay katapusang katigayonan. Si Satanas usab igahatag ngadto sa Iyang mga kamot aron pagalaglagon pinaagi sa kamatayon, aron dili na magasamok pa kang Jesus o sa Iyang giluwes nga katawhan diha sa himaya.

Ang Pag-Alagad Ni Cristo

Sa natapos na ni Satanas ang iyang mga pagtintal, iyang gibiyaan si Jesus sa makadiyot. Ang mga manulonda nag-andam og pagkaon alang Kaniya didto sa kamingawan ug gipalig-on Siya, ug ang panalangin sa Iyang Amahan nagpabilin diha Kaniya. Napakyas ang pinakakurat nga mga pagtintal ni Satanas, apan gipunterya na niya ang panahon sa pagalagad ni Jesus, sa diin sa laing mga higayon pagasulayan niya ang iyang mga laraw batok Kaniya. Sa gihapon naghandum siya sa pagpildi Kaniya pinaagi sa pagtulod sa mga wala nagdawat kang Jesus aron masuko sila Kaniya ug tinguhaan Siya paglaglag.

[56] Si Satanas ug ang iyang mga manulonda sako kaayo niadtong nagaJagad si Cristo, sa pagdasig sa katawhan pinaagi sa di-pag-too, kasilag, ug pagyagayaga. Sagad inigsulti ni Jesus og hait nga kamatooran aron itudlo ang ilang mga sala, mangasuko ang mga tawo. Ginadasig sila ni Satanas ug sa iyang mga manulonda nga patyon ang Anak sa Dios. Dili lamang makausa nga namunit sila og mga bato aron batoon Siya, apan ang mga manulonda nagbantay Kaniya ug gipahilayo Siya gikan sa nag-aligutgot nga panon ngadto sa lugar nga siguro. Sa makausa pa, samtang nanaggula ang tin-aw nga kamatooran gikan sa Iyang balaan nga mga ngabil, ang panon miguyod Kaniya ngadto sa tumoy sa usa ka bungtod sa tuyo nga itambog Siya. Usa ka panaglalis ang niabot taliwala kanila kon unsay angay nilang buhaton Kaniya, sa dihang gikuha Siya sa mga manulonda gikan sa pananaw sa panon, ug Siya milabay sa ilang tungod ug mipadayon sa Iyang dalan.

Sa gihapon naglaum si Satanas nga ang dakung piano sa kaluwasan mapakyas. Iyang gihimo ang tanan niyang gahum aron ipagahi ang mga kasingkasing sa katawhan ug aron maglain ang ilang buot batok kang Jesus. Naglaum siya nga unta gamay ra ang

modawat Kaniya nga Anak sa Dios og sa ingon sayangan Siya sa Iyang halad kay kini sobra ra alang sa usa ka gamay nga grupo. Apan bisag duha lamang ang modawat kang Jesus nga Anak sa Dios ug motoo Kaniya alang sa kaluwasan, Iya sa gihapon nga ipadayon ang plano.

Paghatag Alibyo sa mga Nanag-antus—Gisugdan ni Jesus ang Iyang buhat pinaagi sa pagbungkag sa gahum ni Satanas ibabaw sa pag-antus. Iyang giayo ang panglawas sa mga masakiton, giuli ang panan-aw sa mga buta, ug giayo ang mga bakol, hinungdan nga sila nanaglukso sa kalipay ug sa paghimaya sa Dios. Iyang giayo ang panglawas sa mga dugay nang nagmasakiton, dugay nang nailalum sa mapintas nga gahum ni Satanas sulod sa daghang ka-tuigan. Pinaagi sa maloloy-on nga mga pulong Iyang gilipay ang mga nagmasulobon, ang mga nanagkurog, ug ang mga nawad-an sa paglaum. Ang mga mahuyang ug nanag-antus tungod kay gidaog sila ni Satanas, giilog ni Jesus gikan sa iyang mga kamot, giayo ang ilang panglawas ug gihatagan sa dakung kalipay ug kasadya. Iyang gibanhaw ang mga nangamatay, ug ilang gihimaya ang Dios tungod sa gamhanan nga pagpadayag sa Iyang gahum. Nagbuhat Siya uban sa gahum alang niadtong nanagtoo Kaniya.

Ang kinabuhi ni Cristo napuno sa mga pulong ug mga buhat [57] sa kaayo, kalooy, ug gugma. Andam Siya kanunay sa pagpaminaw ug sa pagkuha sa mga lulan niadtong mga nanagduol Kaniya. Ang nangaayo nga mga kalawasan niadtong daghang mga tawo nagadala sa pamatuod sa Iyang diosnong gahum. Apan sa human Niya mahimo ang hilabihan alang kanila, daghan ang naulaw tungod sa mapainubsanon apan gamhanan nga Magwawali. Tungod kay daghan nga mga pangulo ang wala nagtoo Kaniya, ang katawhan dili gusto nga modawat kang Jesus. Siya tawo sa mga kasubo ug nakaila unsay kaguol. Dili sila makaako nga sila gamhan pinaagi sa Iyang ligdong, nagasalikwaysa-kaugalingon nga kinabuhi. Gusto nilang mapahimuslan ang dungog nga ginahatag sa kalibutan. Apan daghan ang misunod sa Anak sa Dios ug naminaw sa Iyang mga pagtolon-an, nagakalipay sa mga pulong nga nagagula uban ang kalooy gikan sa Iyang mga ngabil. Ang Iyang mga pulong makahuloganon, pero hilabihan ka yano nga bisan ang labing mahuyang makasabot kanila.

Dili Epektibo nga Pagsupak—Gibutahan ni Satanas ug sa iyang mga manulonda ang mga mata ug gidulman ang pagsabot sa mga Judio, ug gikutaw ang pangulo sa katawhan ug ang mga tig-dumala nga kutloon ang kinabuhi sa Manluluwas. Gipatawag sa mga tig-dumala si Jesus, apan sa nagpaduol ang mga pinadala Kaniya, sila nahibulong pag-ayo. Nakita nila Siya nga puno sa kalooy ug gugma samtang Iyang gisud-ong ang tawhanong pag-antus. Nadunggan nila Siya nga uban sa gugma ug kalolo nagpadasig sa mga maluya ug masakiton. Nadunggan usab nila Siya, sa tingog sa gahum, nga nagbadlong sa gahum ni Satanas ug nagmando nga buhian niya ang iyang mga bihag. Naminaw sila sa Iyang mga pulong sa kaalam ug sila natandog. Dili sila makadakup Kaniya. Nibalik sila sa mga saserdote ug sa mga ansyano nga wala igkauban si Jesus.

Sa gipangutana sila, “Nganong wala man ninyo siya dad-a dinhi?” sila misugilon sa ilang nakita sa mga milagro nga Iyang nahimo, ug sa balaan nga mga pulong sa kaalam, gugma, ug kahibalo nga ilang napaminawan. Ila kining gituldokan sa pag-ingon, “Wala pa gayuy tawo nga nakasulti sama mining tawhana!” Juan 7:45, 46. Giakusar sila sa labaw nga mga saserdote nga nangalingla usab sila, ug ang uban nga mga opisyaes naulaw nga wala nila Siya dakpa. Ang mga saserdote nangutana uban ang pagbiaybiay kon aduna bay mga tig-dumala nga nagtoo Kaniya. Daghan sa mga mahistrado ug mga ansyano ang nagtoo kang Jesus, apan gipugngan sila ni Satanas sa pag-ako. Mas nahadlok sila sa yagayaga sa mga tawo kay sa Dios.

[58] Hangtud niining tungora ang mga pagpanglingla ug kasilag ni Satanas wala makabungkag sa piano sa kaluwasan. Ang panahon nagakaduol na aron matuman ni Jesus ang katuyoan sa Iyang pag-anhi sa kalibutan. Nagkatigum si Satanas ug ang iyang mga manulonda ug nakahukom sila sa pagdasig sa kaugalingong nasud ni Cristo aron maoy mosukot sa Iyang dugo ug magdapog og kapintas ug pagbiaybiay Kaniya. Naglaum sila nga si Jesus maglagot sa maong binuhatan ug mawad-an Siya sa Iyang pagpaubos ug pagpailub.

Samtang gihan-ay ni Satanas ang iyang mga piano, maampingon nga nagatug-an si Jesus ngadto sa Iyang mga tinon-an ang mga pagantus nga kinahanglan Niya pagaagian—nga Siya igalansang ug nga Siya mobangon pag-usab sa ikatulong adlaw. Ang ilang pagsabot medyo habol, ug wala sila makasabot sa Iyang gisulti kanila.

Ang Pagkausab sa Dagway—Gipalig-on sa insakto ang pagtoo sa mga tinon-an didto sa pagkausab sa dagway, sa dihang gitugtan sila sa pagtan-aw sa himaya ni Cristo ug sa pagpamati sa tingog gikan sa langit nga nagpamatuod sa Iyang diosnong kinaiya. (Tan-awa ang Mateo 17:1-8.) Nakahukom ang Dios sa paghatag sa mga sumusunod ni Jesus og lig-on nga pamatuod nga Siya ang gisaad nga Mesias, aron nga sa ilang mapait nga kasubo ug pagkadismaya unya sa Iyang paglansang, dili sila hingpit nga mawad-an sa ilang pagtoo. Didto sa pagkausab sa dagway ang Ginoo nagpadala kang Moises ug Elias aron makigsulti kang Jesus kabahin sa Iyang mga pag-antus ug kamatayon. Imbis mga manulonda ang pagapilion nga makigsulti sa Iyang Anak, gipili sa Dios sila nga nakasinati sa mga pagsulay sa yuta.

Si Elias naglakaw kauban sa Dios. Ang iyang buhat masakit ug malisud, kay pinaagi kaniya ang Ginoo nagtudlo sa mga sala sa Israel. Si Elias usa ka manalagna sa Dios, apan kinahanglan niyang mokalagiw gikan sa usa ka lugar ngadto sa lain aron dili siya mamatay. Ang iyang kaugalingong nasod nangita kaniya ingon sa usa ka mapintas nga mananap aron siya patyon. Apan gidala sa Dios si Elias ngadto sa langit. Gikuha siya sa mga manulonda uban sa himaya ug kadaugan ngadto sa langit nga wala na miagi sa kamatayon.

Si Moises labing dako pa kay ni bisan kinsa nga nabuhi una kaniya. Gipasidunggan siya pag-ayo sa Dios. Gihatagan siya sa pribilihiyo nga makigsulti nawong sa nawong kauban sa Ginoo, sama nga ang usa ka higala nakigsugilanon sa iyang higala. Gitugotan siya sa pagtan-aw sa hayag nga kasanag ug hamili nga himaya nga nagatabon sa Amahan. Pinaagi kang Moises giluwes sa Ginoo ang mga Israelinhon gikan sa Egiptohanong pagkaulipon. Si Moises usa ka tigpataliwala alang sa iyang katawhan, nga sagad nagatin-dog taliwala kanila ug sa kasuko sa Dios. Sa dihang ang kasuko sa Ginoo dako batok sa Israel tungod sa ilang dili pagtoo, sa ilang pagbagulbol, ug sa ilang alaot nga mga sala, ang gugma ni Moises alang kanila gisulayan. Nagtanyag ang Dios nga laglagon sila ug maghimo Siya og usa ka gamhanan nga nasod gikan kaniya. Gipakita ni Moises ang iyang gugma alang sa Israel pinaagi sa iyang kinasingkasing nga pagpakilooy alang kanila. Sa iyang kabalaka nag-ampo siya nga dili na masuko ang Dios ug Iyang pasayloon ang

[59]

Israel, o dili ba papason nalang ang iyang ngalan gikan sa Iyang libro.

Namatay si Moises, apan si Miguel nanaog ug naghatag kaniya og kinabuhi sa wala pa madunot ang iyang lawas. Gisulayan pagpugong ni Satanas ang iyang lawas, sa rason nga kini kuno iya, apan gibanhaw ni Miguel si Moises ug gidala ngadto sa langit. Hilabihan ang pagbuyboy ni Satanas sa Dios, nagaakusar nga Siya dili makatarunganon kay Iyang giilog ang iyang bihag gikan kaniya. Apan wala badlonga ni Cristo ang Iyang kaaway bisan tuod nga tungod sa pagtintal ni Satanas nga ang alagad sa Dios napukan. Malolo Niyang gilakbitan ang Iyang Amahan, nga nagaingon, “Ang Ginoo magabadlong unta kanimo.” Judas 9.

Gisultihan ni Jesus ang Iyang mga tinon-an nga adunay uban nga nagatindog kauban Kaniya nga dili makatitaw sa kamatayon hangtud nga makita nila ang gingharian sa Dios nga moabut uban ang gahum. Didto sa pagbalhin sa dagway kini nga saad natuman. Ang dagway ni Jesus nausab didto, nagasidlak ingon sa adlaw. Ang Iyang saput puti ug nagakidlapkidlap. Atua didto si Moises aron mahimong representante niadtong pagabanhawon gikan sa mga nangamatay sa ikaduhang pagbalik ni Jesus. Ug si Elias, nga gidala sa langit nga wala na miagi og kamatayon, nagarepresentar niadtong mabag-o ngadto sa pagkadili na mamatay sa pagbalik ni Cristo ug pagadad-on sa langit nga dili moagi og kamatayon. Sa kahibulong ug kahadlok nakita sa mga tinon-an ang labing hamili nga pagkaharianon ni Jesus ug ang panganod nga nagalandong kanila, ug nadunggan nila ang tingog sa Dios sa makalilisang nga kahalangdon, nga nagaingon, “Mao kini ang akong Anak nga pinalangga, nga kaniya may kalipay ako; patalinghugi ninyo siya.”

Kapitulo 8—Ang Halad

[60]

Ang Pagbaligya Kang Cristo

Giilad ni Satanang si Judas ug gipatoo nga siya usa sa mga matuod nga tinon-an ni Cristo, apan ang iyang kasingkasing anaa kanunay sa kalibutan. Iyang nakita ang gamhanan nga mga binuhatan ni Jesus, nahimong kauban Niya sa Iyang pag-alagad, ug nagtugyan sa nagadaug nga pamatuod nga Siya ang Mesias, apan si Judas kuripot ug hakogan. Hilig niya ang salapi. Suko siya nga nagbagutbot mahitungod sa mahalong nga pahumot nga giula ni Maria alang kang Jesus.

Gihigugma ni Maria ang iyang Ginoo. Iyang gipasaylo ang iyang mga sala nga hilabihan ka daghan, ug gibanhaw ang iyang pinalangga nga igsoon, ug iyang gibati nga walay sobra ka mahal aron ihatag kang Jesus. Sa nagkamahal ang pahumot, nagkadayag usab ang iyang pagpakita sa iyang pagpasalamat sa iyang Manlu-luwas pinaagi sa paghalad niini ngadto Kaniya.

Agi og pasumangil sa iyang kadalo, girason ni Judas nga gibaligya nalang unta ang pahumot ug ang halin gihatag sa mga pobre. Apan dili kini tungod kay nagpakabana siya sa mga pobre. Siya dalo ug sagad niyang ginakuhaan alang sa iyang kaugalingon ang pundo nga gipiyal kaniya aron ihatag sa mga pobre. Walay pagtagad si Judas kon unsay ikaayo ug kon unsay mga panginahanglanon ni Jesus, ug para mahatagag katarungan ang iyang kahakog, sagad niyang ginagamit ang mga pobre. Ang gipakita nga pagkamanggihatagon ni Maria mahait kaayo nga pagsaway sa iyang daloan nga kinaiya. Kini nag-andam og luna aron ang pagtintal ni Satanang makakita og usa ka andam nga pagdawat diha sa kasingkasing ni Judas.

Naglagot ang mga sacerdote ug mga tigdumala kang Jesus, pero dagkung mga panon ang nanagtapok aron maminaw sa Iyang mga pulong sa kaalam ug aron magsaksi sa Iyang gamhanang mga buhat. Naukay ang mga tawo uban sa labing lalum nga kaikag ug sila mahibulongon nga nanagsunod kang Jesus aron mamati sa mga

[61] pagtolon-an niining kahibulongang Magtutudlo. Daghan sa mga tig-dumala ang nagtoo Kaniya, apan wala sila nangahas sa pag-angkon sa ilang pagtoo kay nahadluk sila nga papahawaon sila sa sinagoga. Ang mga sacerdote ug mga anciano nakahukom nga kinahanglan aduna silay buhaton aron kuhaon ang pagtagad sa katawhan gikan kang Jesus. Nahadluk sila nga ang tanan motoo na Kaniya. Wala silay nakitang kasigurohan alang sa ilang mga kaugalingon. Duha lang ang ilang kapilian: ang mawad-an sa katungdanan o ang ipapatay si Jesus. Ug human nila Siya mapapatay, aduna pa gihapoy nabiling buhi nga mga pamatuod sa Iyang gahum nga kinahanglan nilang atubangon.

Gibanhaw ni Jesus si Lazaro gikan sa mga minatay, ug sila nahadlok nga kon patyon nila si Jesus, si Lazaro magapamatuod sa Iyang dakung gahum. Nanagpanon nga katawhan nga gustong makita ang tawo nga gibanhaw gikan sa mga patay, ug giplanohan sa mga tigdumala nga ipapatay og apil si Lazaro aron wad-on ang atensyon. Human niini ila dayong pagalisoon ang mga tawo ngadto sa tawhanong tradisyon ug doktrina, sa paghatag og ikapulo sa hierbabuena ug ruda, ug sa makausa pa gamhan sila. Nanagkasabot sila nga ilang ipadakup si Jesus kon Siya nagainusara, tungod kay kon tinguhaan nila Siya pagkuha taliwala sa katawhan samtang interesado Kaniya ang tanan, sila unya pagabatoon.

Nasayod si Judas unsa kadesperado sila nga madakop si Jesus ug mitanyag siya sa pagbudhi Kaniya ngadto sa hataas nga mga sacerdote ug mga anciano sa pipila lamang ka pilak. Ang iyang gugma sa salapi maoy nagdala kaniya sa pagsugot nga iyang ibaligya ang iyang Ginoo ngadto sa mga kamot sa Iyang labing mapintas nga mga kaaway. Si Satanas mismo ang nagbuhat pinaagi kang Judas, ug taliwala sa makatandug nga talan-awon sa katapusang panihapon ang traydor nagpadihot sa iyang mga piano aron budhian ang iyang Agalon. Masulob-on nga gitug-anan ni Jesus ang Iyang mga tinonan nga silang tanan mangapangdol niana nga gabii tungod Kaniya. Apan si Pedro namilit pag-ayo nga bisan tuod mapangdol ang uban tungod Kaniya, siya dili gayud mapangdol. Si Jesus miingon kang Pedro, “Gipangayo kamo ni Satanas, sa pagbaton kaninyo aron iya kamong alig-igon ingon sa trigo; apan nangamuyo ako alang kanimo nga unta dili makabsan ang imong pagsalig; ug sa mahibalik na ikaw kanako, lig-ona ang imong mga igsoon.” Lucas 22:31,32.

Didto sa Tanaman—Didto si Jesus sa tanaman sa Getsemane kauban sa Iyang mga tinon-an. Sa hugot nga kasubo Iyang gihangyo sila sa pagtukaw ug pag-ampo, aron dili sila mailalum sa pagsulay. Nahibalo Siya nga ang ilang pagtoo pagasulayan ug ang ilang mga paglaum pagapalawon, ug nga gikinahanglan nila ang tanang kusog nga ilang maangkon pinaagi sa kinasingkasing nga pagbantay ug mainiton nga pagampo. Uban ang mabaskug nga mga pagtuaw ug paghilak, si Jesus nagampo, “Amahan, kon buot ka, kuhaa kining kopa gikan kanako; hinoon, dili ang akong pagbuot maoy matuman kondili ang imo” Lucas 22:42. Ang Anak sa Dios nag-ampo sa kasakit. Dagku nga mga tulo sa dugo ang nagpundo sa Iyang nawong ug nahulog sa yuta. Ang mga manulonda nanaglutpad ibabaw sa dapit, nagatan-aw sa talan-awon, apan usa lamang ang gisugo sa pag-adto aron lig-onon ang Anak sa Dios sa Iyang kasakit.

[62]

Human si Jesus nakaampo miduol Siya sa Iyang mga tinonan, apan sila nangatulog. Niadtong mangilngig nga oras wala Siya makaangkon sa kalulot ug mga pag-ampo bisan gikan sa Iyang mga tinon-an. Si Pedro, nga sa dili lamang dugay mainiton kaayo, hananok sa pagkatulog. Gipahinumduman siya ni Jesus sa iyang positibo nga mga pahayag ug giingnan, “Dili ba diay kamo makatulaw sulod sa usa ka takna uban kanako?” Mateo 26:40. Tulo ka beses nga nag-ampo ang Anak sa Dios sa kasakit.

Giluiban ni Judas si Jesus—Unya si Judas miabot dala ang iyang armado nga mga kauban. Iyang giduol ang iyang Agalon sama sa naandan, aron abiabihon Siya. Gipalibutan sa armado nga panon si Jesus, ug unya Iyang gipadayag ang Iyang diosnong gahum sa dihang Siya miingon, “Kinsay inyong gipangita?” “Ako mao Siya.” Nangatumba sila sa yuta. Gipangutana ni Jesus kini aron nga ilang masaksihan ang Iyang gahum ug maangkon ang pamatuod nga sarang Siya sa pagluwas sa Iyang kaugalingon gikan sa ilang mga kamot kon gustohon Niya.

Naghinayhinay paglaum ang mga tinon-an sa dihang ilang nakita ang panon nga nanggibitbit sa ilang mga bunal ug espada nga kalit nga nangapukan. Samtang sila namangon ug sa makausa pa naglibot sa Anak sa Dios, gihuso ni Pedro ang iyang pinuti gikan sa sakuban og gitigbas ang usa ka sulogoon sa hataas nga sacerdote, nga maoy hinungdan sa pagkaputol sa iyang dalunggan. Gisugo siya ni Jesus nga itago ang iyang pinuti, nga nagaingon, “Nagahunahuna ka

ba nga dili ako makapangayo sa akong Amahan, ug nga dili siya makapadala karon dayon ug mga manolunda nga kapin sa napulog-duha ka mga legion?” Mateo 26:53. Sa paglitok Niya niini nga mga pulong, ang mga nawong sa mga manulonda nagdan-ag uban sa paglaum. Gusto nilang palibutan ang Ilang Pangulo ug dihadiha dayon patibulaagon ang nagaaligutgot nga panon. Apan sa makausa pa ang kasubo miabot kanila sa dihang si Jesus midugang pagsulti, [63] “Apan unsaon na man unya pagkatuman sa kasulatan, nga sa ingon niini mahitabo gayud kini?” Mateo 26:54. Ang kasingkasing sa mga tinon-an nalumos sa pagkawalay paglaum ug mapait nga pagkadismaya sa dihang gitugotan ni Jesus ang Iyang kaugalingon nga guyoron sa Iyang mga kaaway.

Nangalisang ang mga tinon-an alang sa ilang kaugalingong mga kinabuhi, ug gibiyaan nilang tanan Siya ug nanagan. Si Jesus naginusara sa mga kamot sa mabunoon nga panon. O, daw unsa nga kadaugan kadto alang kang Satanas! Ug unsa nga kasubo ug kasakit alang sa mga manulonda sa Dios! Daghang mga panon sa balaang mga manulonda, diin ang matag panon gipangunahan og taas, naga-pangulo nga manulonda, ang gipadala aron magsaksi sa talanawon. Ang ilang buluhaton mao ang pagsulat sa matag insulto ug kapintas nga gidapat sa Anak sa Dios, ug ang pagsulat sa matag kasakit nga giantus ni Jesus, kay ang mga tawo nga nahilakip mining mangilad nga talan-awon magatan-aw niini pagbalik sa pasundayag nga susama sa nahitabo.

Ang Paghukom Kang Cristo

Si Satanas ug ang iyang mga manulonda nagkapuliki didto sa hukmanan, sa pagdaut sa tawhanong mga pagbati ug kalooy. Ang hangin didto sa taliwala mabug-at ug nahugawan sa ilang impluwensya. Ilang gidasig ang labaw nga mga saserdote ug ang mga ansyano sa paginsulto ug abuso kang Jesus sa hilabihan aron maglisud pagpas-an niini ang tawhanong katakus. Naglaum si Satanas nga ang maong pagyagayaga ug kapintas magdala og bisan gamay nga pagbagulbol ug pagreklamo gikan sa Anak sa Dios, o tingali nga Iyang ipakita ang Iyang diosnong gahum ug langkaton ang Iyang kaugalingon gikan sa pagkupot sa panon, aron nga sa maong hitabo ang piano sa kaluwasan mapakyas sa katapusan.

Ang Paglimod ni Pedro—Gisundan ni Pedro ang iyang Ginoo human ang pagluib Kaniya. Gusto niyang makita unsay mahitabo kang Jesus. Apan sa giakusar siya ingon usa sa Iyang mga tinon-an, ang kahadlok alang sa iyang kinabuhi mitulod kaniya sa pagpadayag nga wala niya mailhi ang maong Tawo. Nailhan ang mga tinon-an nga sila putli og sinultihan, ug si Pedro, aron motoo ang iyang mga tigsumbong nga dili siya tinon-an ni Cristo, naglimod niini sa ikatulong higayon uban ang pagpamalikas. Si Jesus, nga dili ra kaayo layo kang Pedro, milingi kaniya uban ang usa ka masulob-on ug nagabadlong nga pagtan-aw. Unya nahinumduman sa tinon-an ang mga pulong nga gisulti ni Jesus kaniya didto sa hataas nga lawak, ug ang iya usab nga mainiton nga pagpamilit, “Bisan pa kon mosibug silang tanan tungod kanimo, ako dili gayud hinoon mosibug.” Mateo 26:33. Iyang gilimod ang iyang Ginoo, inubanan pa gani sa pagpamalikas, apan ang pagtan-aw ni Jesus mitunaw sa kasingkasing ni Pedro ug miluwas kaniya. Hilabihan ang iyang paghilak ug iyang gihinulsulan ang iyang dakung sala, ug nagbag-o, ug unya siya nahimong andam aron lig-onon ang iyang mga igsoon.

[64]

Didto sa Hukmanan—Ang panon nanawagan alang sa dugo ni Jesus. Mapintas Siya nga gikastigo sa mga sundalo, gisaninaan sa daan nga sapot sa hari nga kolor morado, ug gipurongpurongan ang Iyang balaan nga ulo og korona sa mga tunok. Gipagunitan nila Kaniya ang usa ka tigbaw ug unya nanagyukbo sila Kaniya, nga sa yagayaga nanag-ingon, “Mabuhi ang Hari sa mga Judio!” Juan 19:3. Unya gikuha nila sa Iyang mga kamot ang tigbaw ug gibunal kini sa Iyang ulo, maoy hinungdan nga milubong ang mga tunok sa Iyang agtang, gani midagayday ang mga dugo sa Iyang nawong ug bungot.

Nasayod si Jesus nga ang mga manulonda nagatan-aw sa hitabo sa pagpakaulaw Kaniya. Bisan ang labing maluya nga manulonda sarang sa pagluwas kang Jesus, aron ang nagayagayaga nga panon mangapukan nga walay umoy. Nasayod si Jesus nga kon Iyang pangayoon sa Iyang Amahan, buhian Siya dayon sa mga manulonda. Apan gikinahanglan nga Siya mag-antus sa kapintas sa dautang mga tawo aron Iyang matuman ang piano sa kaluwasan.

Si Jesus nagtindug nga mapailubon ug mapainubsanon atubangan sa napungot nga panon samtang ilang gidapat Kaniya ang labing mahugaw nga pangabuso. Giluwaluwaan nila ang Iyang nawong—ang nawong nga usa unya ka adlaw gusto nilang likayan, nga maoy

magahatag og kahayag sa siyudad sa Dios ug magasidlak nga mas hayag pa kay sa adlaw. Si Cristo walay bisan suko nga pagtan-aw sa mga nakasala. Ilang gitabonan ang Iyang ulo og daan nga panapton, nga maoy mitabon sa Iyang mga mata, ug unya gisumbag ang Iyang nawong nga nagaingon, “Tag-ana! Kinsa ang nagsumbag kanimo?” Lucas 22:64.

[65] Ang pipila sa mga tinon-an nagmaisugon sa pagsulod sa lugar nga nahimutangan ni Jesus ug nasaksihan nila ang paghukom Kaniya. Nagpaabot sila nga Iyang ipakita ang Iyang diosnong gahum, luwason ang Iyang kaugalingon gikan sa mga kamot sa Iyang mga kaaway, ug silotan sila tungod sa kapintas nga gipakita nila Kaniya. Ang ilang mga paglaum nagasaka kanaug samtang ang lahilahi nga mga talan-awon nahitabo. Usahay magduda sila, nabalaka nga tingali nailad sila. Apan ang tingug nga ilang nadungog sa bukid sa pagkausab sa dagway, ug ang himaya nga ilang nakita didto, nagpalig-on sa ilang pagtoo nga Siya ang Anak sa Dios. Gipahinumduman nila ang ilang mga kaugalingon sa hitabo nga ilang nasaksihan, ang mga milagro nga ilang nakita nga gihimo ni Jesus sa pagayo sa mga masakiton, pag-abli sa mga mata sa mga bulag, sa pagbukas sa mga igdulogon sa mga bungol, pagbadlong ug pagpapahawa sa mga yawa, pagbanhaw og patay, ug bisan pagpahunong sa hangin ug bagyo.

Dili sila makatoo nga Siya mamatay. Naglaum sila nga motindug Siya uban ang gahum, ug sa Iyang halangdong tingug bungkagon ang mabunoon nga panon, sama niadtong misulod Siya sa templo ug gipalayas ang mga negosyante ug ang mga mamayloay og kwarta nga naghimo sa balay sa Dios nga usa ka merkado, sa diin nanagan sila gikan Kaniya nga daw may usa ka pundok sa armadong mga sundalo nga naggukod kanila. Ang mga tinon-an naglaum nga ipadayag ni Jesus ang Iyang gahum ug danihon sila nga Siya ang Hari sa Israel.

Ang Pagkumpisal ni Judas—Napuno si Judas sa mapait nga pagbasol ug kaulaw sa iyang malinglahon nga pagbudhi kang Jesus. Ug sa dihang iyang nasaksihan ang mga pag-abuso nga giantus sa Manluluwas, naluya siya. Gihigugma niya si Jesus, apan mas gihigugma niya ang kwarta. Wala siya maghunahuna nga tugotan ni Jesus ang Iyang kaugalingon nga kuhaon sa panon nga iyang gipangulohan. Nagtoo siya nga mohimo Siya og milagro ug luwason

Niya ang Iyang kaugalingon gikan kanila. Apan sa nakita niya ang napungot nga panon sa hukmanan, nga giuhaw sa dugo, iyang gibati pag-ayo ang iyang nahimo. Samtang daghang ang mapintas nga nagyawyaw batok kang Jesus, miadto si Judas sa panon, gikumpisal nga siya nakasala kay iyang gibudhian ang inosente nga dugo. Iyang gitanyag ngadto sa mga sacerdote ang salapi nga ilang gibayad kaniya, ug nagpakilooy nga ilang buhian si Jesus, nga nagapahayag nga Siya wala gayuy sala.

Sa hamubo nga panahon, ang kasuko ug kalibog nagpahilom sa mga sacerdote. Dili nila gusto nga ang mga tawo masayod nga sila ang nagsuhol sa usa sa mga nag-angkon nga sumulunod ni Jesus aron budhian Siya ngadto sa ilang mga kamot. Gusto nila tagoon ang kamatooran nga ilang gipangita si Jesus sama sa usa ka kawatan ug gidakop Siya sa tago. Apan ang pagkumpisal ni Judas ug ang iyang nalusno, sad-an nga panagway nagpadayag ngadto sa panon kon unsa ang mga sacerdote, nagpakita nga ang kasuko ang hinungdan nganong ilang gidakop si Jesus. Samtang makusog nga gipadayag ni Judas nga si Jesus walay sala, ang mga sacerdote ningtubag, “Unsa may amo niana? Imo ra kana!” Mateo 27:4. Anaa na si Jesus sa ilang gahum ug determinado sila nga padayonon ang ilang mga piano. Tungod kay napuno si Judas sa pagbasol, iyang gisalibay ang salapi nga sa karon iya nang gikasilagan ngadto sa tiilan niadtong misuhol kaniya, ug sa kasubo ug kahadlok, mipahawa siya ug gibitay ang iyang kaugalingon.

[66]

Si Jesus adunay daghang sumulunod didto sa katawhan pali-bot Kaniya, ug ang Iyang dili pagtubag sa daghang mga pangutana nga gibato Kaniya nagpahibulong sa panon. Ilalum sa tanang mga pagyagayaga ug kapintas sa panon, walay ni pagmug-ot, ni nasamok nga panagway, ang makita sa Iyang nawong. Halangdon Siya ug kalmado. Ang mga nanagtan-aw nagtutok Kaniya uban sa kahibulong. Ilang gitandi ang Iyang hingpit nga porma ug ang ligdong, harianon nga tinindugan batok niadtong nanaglingkod aron maghukom Kaniya, ug sila nagkomentaryo ngadto sa usag-usa nga Siya mas hari pa nga tan-awon kay sa mga tigdumala. Walay timaan nga makita Kaniya nga Siya usa ka kriminal. Malomo ang iyang panan-aw, tin-aw, ug walay kahadlok; ang Iyang agtang lapad ug hataas. Ang matag bahin Niya nagpadayag pag-ayo sa kalooy ug harianon nga baruganan. Ang Iyang pagpailub ug pagpugong sa kaugalin-

gon lahi ra gayud kaayo sa ordinaryong tawo, gani daghan ang nagkurog. Bisan si Herodes ug Pilato nasamok pagayo tungod sa Iyang harianon ug sama-sa-Dios nga pamarug.

Si Jesus Atubangan ni Pilato—Sukad sa sinugdan, si Pilato nadani nga si Jesus dili ordinaryong tawo. Nagtoo siya nga Siya may hataas nga karakter ug wala gayuy labot sa mga sumbong batok Kaniya. Ang mga manulonda nga nagsaksi sa talan-awon nakabantay sa mga pag-ila sa gobernador nga Romano, ug aron luwason siya gikan sa makahaladlok nga buhat sa pagtugyan kang Cristo aron ilansang, usa ka manulonda ang gipadala ngadto sa asawa ni Pilato, nga maoy naghatag sa iyang asawa og inpormasyon pinaagi sa usa ka damgo nga Anak sa Dios ang ginahukman sa iyang bana, ug nga Siya usa ka inosente nga nagaantus. Diha dayon nagpadala siya og mensahe kang Pilato, nagasulti nga siya nag-antus og daghan pinaagi sa damgo tungod kang Jesus ug nagapasidaan kaniya nga dili hilabtan kining balaan nga Tawo. Latas sa duot sa panon misuksok ang mensahero ug gibutang ang sulat sa kamot ni Pilato. Samtang iya kining gibasa, siya nagkurog ug nangluspada, ug dihadhiha nakahukom siya nga dili siya mag-apil-apil sa pagpapatay kang Cristo. Kon gusto sa mga Judio ang dugo ni Jesus, nan dili niya kini inpluwensyahan, apan iyang pagatinguhaon ang pagluwas Kaniya.

Gipadala Kang Herodes—Pagkadungog ni Pilato nga si Herodes anaa sa Jerusalem, nahuwasan siya pag-ayo kay naglaum siya nga makalingkawas na siya sa tanang responsibilidad nga may kalabutan sa paghukom ug pagsilot kang Jesus. Dalidali niya nga gipadala Siya kauban sa Iyang mga tigsumbong ngadtong kang Herodes. Kini nga tigdumala nigahi na sa pagpakasala. Ang pagpapatay kang Juan Bautista nagbilin sa iyang konsensya og mansa nga dili niya malimod sa iyang kaugalingon. Pagkadungog niya mahitungod kang Jesus ug sa gamhanang mga buhat nga Iyang nahimo, nahadlok ug nagkurog siya, kay nagtoo siya nga Siya mao si Juan Bautista nga nabanhaw gikan sa mga minatay. Sa dihang gipadala ni Pilato si Jesus kaniya, giila kini ni Herodes nga usa ka pag-ila sa iyang gahum, katungod, ug paghukom. Mura kini og usa ka pagpanag-uli sa duha ka mga tigdumala, nga sa kanhi managkaaway. Nalipay si Herodes nga makita si Jesus, nagatoo nga Siya magabuhay og usa ka dakung milagro nga sa iyang ikatagbaw. Apan dili trabaho

ni Jesus ang tagbawon ang pagkamaukiton o ang tinguhaon ang Iyang kaugalingong kasigurohan. Pagagamiton lamang Niya ang Iyang diosnon ug kahibulongang gahum alang sa kaluwasan sa uban, apan dili alang sa Iyang kaugalingon.

Walay gitubag si Jesus sa daghang mga pangutana ni Herodes Kaniya; wala usab Siyay gitubag sa Iyang mga kaaway, nga mapintas kaayong namasangil Kaniya. Nasuko si Herodes kay si Jesus wala nagpakita og kahadluk sa iyang gahum, ug kauban sa iyang mga sundalo iyang gitamay, giyagayagaan, ug giabuso ang Anak sa Dios. Apan nahibulong siya sa harianon, diosnon nga panagway ni Jesus sa dihang gipakaulawan Siya pag-ayo, ug, kay nahadluk man siya nga maghukom Kaniya, gipabalik niya Siya kang Pilato.

Si Satanas ug ang iyang mga manulonda nagtintal kang Pilato ug nagtinguha sa pagdala kaniya ngadto sa iyang kaugalingong kalaglagan. Nagsugyot sila kaniya nga kon dili siya moapil sa paghukom kang Jesus, nan lain ang magahimo niini. Gihandum sa panon ang Iyang dugo, ug kon dili ni Pilato Siya itugyan nga ilansang, mawad-an siya sa iyang gahum ug kalibutanong dungog ug siya igasumbong siya nga tumuloo sa Tawong nagapaaron-ingnon. Sa kahadlok nga mawad-an sa iyang gahum ug katungdanan, gitugotan ni Pilato ang kamatayon ni Jesus. Ug bisan tuod gipatong niya ang dugo ni Jesus sa Iyang mga tigsumbong, ug ang panon nagdawat niini, nga nagahugyaw, “Ang iyang dugo ipapaningil lang gikan kanamo ug sa among kaanakan” (Mateo 27:25), sa gihapon si Pilato wala kawad-i sa iyang tulubagon; kinahanglan siyang manubag sa dugo ni Cristo. Alang sa iyang kaugalingong dalo nga katuyoan, sa iyang gugma sa dungog gikan sa dagkung mga tawo sa yuta, iyang gitugotan nga mamatay ang tawo nga walay sala. Kon gisunod lang unta ni Pilato ang kaugalingon niyang mga pagbati, wala unta siyay labot sa paghukom ni Jesus.

[68]

Ang panagway ug ang mga pulong ni Jesus panahon sa paghukom Kaniya nagtandug pag-ayo sa mga hunahuna sa daghan nga atua didto. Ang resulta niini nga inpluwensya nahimong dayag human sa Iyang pagkabanhaw. Lakip niadtong nadugang sa iglesia mao ang daghan nga nagsubay sa ilang pagkadani didto sa paghukom kang Jesus.

Ang kasuko ni Satanas hilabihan sa nakita niya nga ang tanang kapintas nga gitudlo niya nga idapat sa mga Judeo ngadto kang Jesus

wala makadala Kaniya bisan nalang sa pagreklamo. Bisin tuod Iyang gikuha ang tawhanong kinaiyahan, gipalig-on Siya pinaagi sa usa ka diosnong kalig-on, ug wala Siya mitipas bisan gamay gikan sa kabubut-on sa Iyang Amahan.

Ang Paglansang Kang Cristo

Si Cristo, ang hamili nga Anak sa Dios, gipagawas ug gitugyan ngadto sa katawhan aron ilansang. Ang mga tinon-an ug mga tumulo gikan sa nagpalibot nga mga dapit miapil sa panon nga nagsunod kang Jesus ngadto sa Kalbaryo. Ang inahan ni Jesus atua usab didto, inubanan ni Juan, ang hinigugma nga tinon-an. Ang iyang kasingkasing napuno sa dili masaysay nga kasakit, apan sama sa mga tinon-an, siya naglaum nga ang mapait nga talan-awon mausab, ug ipakita ni Jesus ang Iyang gahum ug mopadayag atubangan sa Iyang mga kaaway ingon Anak sa Dios. Apan sa makausa pa ang iyang kasingkasing nalusno samtang iyang nahinumduman ang mga pulong diin madali Niyang gilakbitan ang mga butang nga nahitabo niadtong adlaw.

Igo lang nga nakagawas si Jesus sa ganhaan sa balay ni Pilato sa dihang ang krus nga gitagana alang kang Barabas gikuha ug gipatong sa Iyang nasamad ug nagkadugo nga abaga. Ang mga krus gipapas-an usab sa mga kauban ni Barabas, nga moantus usab sa kamatayon sa samang panahon kauban ni Jesus. Gipas-an sa Manluluwas ang Iyang lulan sa hamubo lang nga gilay-on, kay dala sa nawala Niya nga dugo ug sa hilabihan Niya nga kakapoy ug kasakit, Siya nakuyapan sa yuta.

[69] Sa dihang naulian si Jesus, gipatong pag-usab ang krus sa Iyang abaga, ug gipugos Siya sa pagpadayon. Daw matumba Siya nga nagpadayon sa pipila ka tikang, pas-an ang Iyang bug-at nga lulan, ug nahagsa sa yuta nga walay umoy. Abi nila og patay na Siya, apan kadugayan naulian ra. Ang mga sacerdote ug ang mga pangulo wala gayud nagbati og kalooy alang sa ilang nagaantus nga biktima bisan pa og nakita nila nga dili na Niya kaya nga magpas-an sa galamiton sa pagsakit. Samtang gihunahuna nila kon unsay maayong buhaton, si Simon nga taga Cyrenia, nga gikan sa dapit nga ilang padulngan, ilang nakatagbo. Gidakop siya ubos sa mando sa mga sacerdote ug gipugos pagkarga sa krus ni Cristo. Ang mga anak nga lalaki ni

Simon mga tinon-an ni Jesus, apan siya sa iyang kaugalingon wala pa sukad makatagbo Kaniya.

Usa ka dakung panon ang nagsunod sa Manluluwas ngadto sa Kalbaryo. Daghan ang mga nagyagayaga ug nanginsulto, apan may uban nga nanghilak ug nagsumid sa Iyang maayong buhat. Kadtong Iyang gipang-ayo sa ilang lainlain nga balatian ug sila nga Iyang gipamanhaw kinasingkasing nga nagpadayag sa Iyang kahibulongang mga binuhatan ug nangutana unsa gayud diay ang nahimo ni Jesus nga ilhon man Siya sama sa usa ka kriminal. Pila lamang ka adlaw ang milabay, ila Siyang giubanan puno sa malipayon nga mga awit ug pagwagayway sa mga dahon sa lubilubi samtang nagsakay Siya nga madaugon ngadto sa Jerusalem. Apan daghan nga kaniadto misinggit og pagdayeg Kaniya tungod kay daghan ang nanaghimo niini, sa karon naninggit “Ilangang Siya! Ilangang Siya!”

Gilansang sa Krus—Pag-abot nila sa lugar sa pagsilot, ang mga tinunglo gipanghikot sa mga galamiton sa pagsakit. Samtang ang duha ka kawatan naningkamot nga makaipsot gikan sa mga kamot niadtong nagtul-id kanila sa krus, si Jesus walay gihimo nga pagsukol. Ang inahan ni Jesus nagtan-aw uban ang nagaantus nga kabalaka, nagalaum nga maghimo Siya og milagro aron luwason ang Iyang kaugalingon. Nakita niya ang Iyang mga kamot nga gitul-id sa krus—kadtong hamili nga mga kamot nga kanunay nagahatag og mga panalangin ug gitul-id sa daghan panahon aron moayo og mga masakiton. Ug karon ang martilyo ug mga lansang gipagawas, ug samtang ang mga lansang gidukdok ngadto sa humok nga unod ug gipataop sa krus, gipalayo sa nasakitan nga mga tinon-an ang nakuyapan nga lawas sa inahan ni Cristo gikan sa mapintas nga talan-awon.

Si Jesus wala gayud mohimo og pinakagamay nga pagreklamo. Ang Iyang nawung nagpabilin nga luspud ug malinawon, apan may dagku nga mga singot nga nakita sa Iyang agtang. Walay maloloyong kamot aron mopahid sa yamog sa kamatayon gikan sa Iyang nawong, ni pulong sa kalooy ug walay paglubad nga pag-unong aron molipay sa Iyang tawhanong kasingkasing. Nag-inusara Siya nga naglatas sa pug-anan sa parras; ug walay ni usa ka tawo nga miuban Kaniya. Samtang ang mga sundalo nagahimo sa ilang makahaladlok nga buluhaton ug samtang Iyang giantus ang labing mapait nga kasakit, si Jesus nag-ampo alang sa Iyang mga kaaway: “Amahan, [70]

pasayloa sila, kay wala sila makasabut sa ilang ginabuhat.” Lucas 23:34. Ang maong pag-ampo ni Cristo alang sa Iyang mga kaaway migakus sa kalibutan, nagalang kub sa matag makasasala nga nabuhi, hangtud sa katapusang panahon.

Human malansang si Jesus sa krus, gibayaw kini sa pipila ka kusgan nga mga tawo ug gibundak og pinakalit sa lungag nga gi-andaman niini, hinungdan sa labing ngilngig nga kasakit alang sa Anak sa Dios. Ug karon usa ka makalilisang nga talan-awon ang miabot. Ang mga sacerdote, mga tigdumala, ug mga escriba nalimot sa pagkahalangdon sa ilang balaang katungdanan ug miapil sa panon sa pagyagayaga ug pagtamay sa himatyon nga Anak sa Dios, nga nagaingon, “Hari ka man kaha sa mga Judio, luwasa ang imong kaugalingon” Lucas 23:37. Ug ang uban nangyam-id nga nag-ingon sa ilang kaugalingon, “Kana siya nagluwas sa uban, apan sa iyang kaugalingon dili na hinoon makaluwas.” Marcos 15:31. Ang kadagkuan sa templo, ang nabagtok nga mga sundalo, ang dautan nga kawatan sa krus, ang yawan-on ug ngil-ad nga katawhan— nagkahiusa sa ilang pag-abuso kang Cristo.

Ang mga kawatan nga gilansang kauban ni Jesus nag-antus sa samang lawasnon nga kasakit nga gibati Niya: apan ang usa mas gipabagtok ug gipadesperado ug gihimong masukolon sa iyang kasakit. Iyang gisumay ang pagyagayaga sa mga sacerdote ug gisingkahan si Jesus, nga nagaingon, “Dili ba ikaw mao ang Cristo? Luwasa ang imong kaugalingon ug kami!” Lucas 23:39. Ang laing gihukman nga tawo dili gahi nga kriminal. Pagkadungog niya sa matinamayon nga mga pulong sa iyang kauban sa krimen, mitubag siya sa pagbadlong kaniya, “Wala ba ikaw mahadlok sa Dios, nga anaa ka man unta sa mao rang silot? Ug kita sa pagkatinuod ania ubos sa matarung nga hukom, kay kita nagadawat man sa angayng balus sa atong binuhatan; apan kining tawhana walay nabuhat nga dautan” Lucas 23:40, 41. Unya, samtang ang iyang kasingkasing nalooy kang Cristo, ang langitnon nga kahayag mituhop sa iyang hunahuna. Sa kang Jesus, nga puno og samad, giyagayagaan, ug nagabitay sa krus, iyang nakita ang iyang Manluluwas, ang iyang bugtong nga paglaum, ug nagpakilooy siya Kaniya sa mapainub-sanon nga pagtoo:” “Jesus, hinumdumi ako inig-abut mo sa imong gingharian.” Kaniya si Jesus mitubag nga nag-ingon, “Sa pagkat-

[71]

inuod, magaingon ako kanimo, nga karong adlaw^{*} adto ikaw sa Paraiso uban kanako.”⁶ Lucas 23:42, 43.

Uban ang kahibulong nakita sa mga manulonda ang dili masukod nga gugma ni Jesus, nga sa kamulo Siyang nag-antus sa hilabihang kasakit sa hunahuna ug lawas, naghunahuna gihapon Siya sa uban ug andam Siya sa pagdasig sa matag mahinulsulon nga makasasala sa pagtoo. Samtang Iyang giula ang Iyang kinabuhi diha sa kamatayon, Iyang gipakita ngadto sa nawala nga katawhan ang gugma nga mas kusgan pa kay sa kamatayon. Daghan nga nakasaksi sa maong mga talan-awon sa Kalbaryo ang sa olahe nakamatngon nga kini nga mga hitabo maoy nagpabarug kanila diha sa pagtoo kang Cristo.

Ang mga kaaway ni Jesus sa karon nagpaabot sa Iyang kamatayon uban ang dili makahulat nga paglaum. Ilang gihunahuna nga ang Iyang kamatayon maoy mopahilom sa mga hungihong mahitungod sa Iyang diosnong gahum ug sa mga kahibulongan nga resulta sa Iyang mga milagro. Ilang giatik-atik ang ilang mga kaulingon nga unya puhon dili na sila magakurog tungod sa Iyang inpluwensya. Gibahinbahin sa bagtik nga mga sundalo nga miinat sa lawas ni Jesus sa krus ang Iyang sapot, ug naglalis sa usa ka sanina nga walay tinahian. Sa olahe nakahukom sila nga iagi nalang nila kini og sugal. Ang Kasulatan insakto kaayo sa paghulagway niini nga hitabo gatus ka tuig sa wala pa kini miabot: “Kay ang mga iro nanaglibut kanako: usa ka panon sa mamumuhat sa kadautan nanaglikus kanako; Gipalagbasan nila ang akong mga kamot ug ang akong mga tiil.... Gibahinbahin nila ang akong mga bisti sa tali wala nila, ug sa akong kupo nanagrifa sila.” Salmo 22:16,18.

Usa ka Leksyon sa Gugma Alang sa mga Ginikanan— Naglaroylaroy ang mga mata ni Jesus sa mga panon nga nagtipon aron mosaksi sa Iyang kamatayon, ug didto sa tiilan sa krus Iyang nakita si Juan nga nagaagak kang

Maria, ang inahan ni Cristo. Nibalik siya sa mangilngig nga talan-awon, kay dili niya maagwanta nga mahilayo pa sa Iyang Anak. Ang katapusang leksyon ni Jesus mao ang mahitungod sa gugma alang sa mga ginikanan. Iyang gitan-aw ang naguol pag-

[72]

^{*}Mas tin-aw unsay buot ipasabot ni Jesus kon ingnon ini paghubad: “Magaingon ako kanimo karong adlaw,” ug dili nga, “Magaingon ako kanimo, nga karong adlaw.... Gani mismo si Jesus ang nag-ingon niadtong pagka-Domingo nga wala pa Siya makasaka sa Iyang Amahan.” Juan 20:17.

ayo nga nawong sa Iyang inahan, ug dayon si Juan. Sa pagtan-aw Niya og balik sa Iyang inahan, Siya nag-ingon, “Babaye, tan-awa ang imong anak!” Unya, ngadto sa tinon-an, “Tan-awa ang imong inahan!” Juan 19:26, 27. Nasabtan pag-ayo ni Juan ang buot ipasabot ni Jesus ug ang balaan nga pagsalig nga Iyang gisangon kaniya. Iya dayong gipalayo ang inahan ni Cristo gikan sa hadlok nga talanawon sa Calbaryo. Sukad adtong orasa siya (si Juan) nagpangga kaniya ingon nga usa ka manunuton nga anak ug gidala siya sa iyang kaugalingong puloy-an. Ang hingpit nga ehemplo sa gugma ni Cristo ingon usa ka anak nagadan-ag nga dili moawup bisan sa gabon sa kapanahonan. Samtang Iyang giantus ang labing sakit nga pagsakit, wala Niya kalimti ang Iyang inahan, kondili gihimo ang tanan nga gikinahanglan alang sa iyang kaugmaon.

Ang katuyoan sa yutan-on nga kinabuhi ni Cristo sa karon hapit na mahuman. Uga ang Iyang dila, busa Siya nag-ingon, “Giuhaw Ako!” Ilang gituslob ang usa ka espongha sa suka ug apdo ug gitanyag kini nga Iyang imnon; ug sa natilawan Niya kini, Siya nag-balibad. Ug karon ang Ginoo sa kinabuhi ug himaya, himatyon na, bayad alang sa kaliwatan. Ang pagbati sa sala, nga nagadala sa kasuko sa Amahan diha Kaniya ingon nga atong halili ang nagpapait sa kopa nga Iyang giinom, ug nabuak sa kasingkasing sa Anak sa Dios.

Ang kalapasan sa tawhanong kaliwat gipatong kang Cristo ingon atong halili. Giila Siya nga makasasala aron nga Iyang matubos ang mga nakasala gikan sa tunglo sa kasogoan. Ang sala sa matag kaliwat ni Adam gikan sa matag kapanahonan nagduot sa Iyang kasingkasing. Ang kasuko sa Dios ug ang makalilisang nga pagpadayag sa Iyang kasuko tungod sa sala ang mipuno sa kalag sa Iyang Anak uban sa kaluya. Ang pagkuha sa nawung sa Amahan gikan sa Manluluwas niining orasa sa hilabihan nga kasubo miduslak sa Iyang kasingkasing uban sa kaguol nga dili gayud hingpit nga masabtan sa mga tawo. Ang matag kasakit nga giantus sa Anak sa Dios didto sa krus, ang mga tulo sa dugo nga nag-agay gikan sa Iyang ulo, sa Iyang mga kamot ug mga tiil, ang mga pagkurog tungod sa kasakit nga nag-uyog sa Iyang lawas, ug ang dili masaysay nga pagbakho nga nagpuno sa Iyang kalag tungod sa pagtago sa nawong sa Iyang Amahan gikan Kaniya, nagasulti kanato nga nagaingon, Tungod sa Iyang gugma alang kanimo nga ang Anak sa Dios misugot nga ipa-

hamtang kining ngilngig nga mga kadautan Kaniya. Alang kanimo Iyang gidaug ang gingharian sa kamatayon ug gibuksan ang mga ganghaan sa Paraiso ug sa kinabuhing dayon. Siya nga nagpahilom sa mabaskug nga mga balod pinaagi sa Iyang pulong ug naglakaw sa baloron nga dagat, Siya nga nagpakurog sa mga yawa ug nagpapahawa sa balatian pinaagi sa Iyang paghikap, Siya nga nagbanhaw sa minatay ug nag-abli sa mga mata sa mga buta, nagahalad sa Iyang kaugalingon didto sa krus ingon katapusang halad alang sa mga makasasala. Siya, ang tigpas-an sa atong mga sala, nagaantus sa silot sa paghukom alang sa sala ug nahimo mismo nga sala alang sa atong kaayohan.

Gipuga ni Satanas ang kasingkasing ni Jesus gamit ang iyang mapintas nga mga pagsulay. Ang sala, nga hilabihan ka ngil-ad sa Iyang panan-aw, gipatong diha Kaniya hangtud nga Siya nag-agulo tungod sa kabug-at niini. Dili ikatingala nga ang Iyang pagkatawhanon mikurog niadtong makahaladluk nga oras. Nasak-sihan sa mga manulonda uban sa kahibulong ang makalooloy nga pag-antus sa Anak sa Dios, nga mas labi pa kay sa Iyang lawasnon nga kasakit nga gani halos wala na Niya kini bati-a. Gitabonan sa mga panon sa kalangitan ang ilang mga nawong gikan sa pagtan-aw sa ngilngig nga talan-awon.

Ang walay kinabuhi nga kinaiyahan mipadayag sa iyang kalooy ngadto sa iyang giinsulto ug himatyon nga Tigmuḡna. Ang adlaw midumili sa pagsud-ong sa makasusubo nga talan-awon. Ang iyang silaw ug hayag nga dan-ag nagsidlak sa yuta anang pagkaudto, sa dihang sa kalit lang daw gipapa kini. Ang hingpit nga kangitngit mitabon sa krus ug sa tibuok palibot, nga kini daw tabon sa lungon. Ang kangitngit milungtad og tulo gayud ka oras. Sa ikatulo nga takna sa hapon ang mangilngig nga kangitngit nawala gikan sa katawhan, apan nagtabon gihapon kini sa Manluluwas. Ang nasuko nga mga kidlat daw gibato ngadto Kaniya samtang nagbitay Siya sa krus. “Si Jesus mituwaw sa makusog nga tingog nga nag-ingon, ‘Eloi, Eloi, lama sabactani?’ nga sa ato pa, ‘Dios ko, Dios ko, nganong gitalikdan mo ako?’ ” Marcos 15:34.

Nahuman Na—Sa kahilom nagbantay ang katawhan nga matapos kining makahadlok nga talan-awon. Nibalik pagsidlak ang adlaw, apan ang krus gitabonan sa kangitngit. Sa kalit ang kadulom gibayaw gikan sa krus, ug sa tin-aw nga tingog nga daw naglanog

[74] latas sa tanang binuhat, si Jesus mituaw, “Amahan, nganha sa imong mga kamot itugyan ko ang akong espiritu!” Lucas 23:46. May kahayag nga nagpalibot sa krus, ug ang nawong sa Manluluwas nagdan-ag uban ang himaya nga sama sa adlaw. Unya Iyang gidungo ang Iyang ulo sa Iyang dughan ug namatay.

Sa takna nga namatay si Cristo, may mga sacerdote nga nag-alagad sa templo atubangan sa tabil nga nagtungang sa balaan ug labing balaan nga dapit. Sa kalit ilang gibati nga nag-uyog ang yuta nga ilang gitumban, ug ang tabil sa templo, sa iyang nindot nga tila, gipikas ngadto sa duha gikan sa taas paubos pinaagi sa samang walay dugo nga kamot nga nagsulat sa mga pulong sa kalaglagan didto sa bungbong sa palasyo ni Belsasar.

Wala gitugyan ni Jesus ang Iyang kinabuhi hangtud nga Iyang nahuman ang buhat nga gianhian Niya sa paghimo, ug unya Siya nagsulti uban sa Iyang katapusang gininhawa, “Nahuman na!” Nanagmaya ang mga manulonda sa dihang nabatian nila ang maong mga pulong, kay nagmalampuson ang pagpatuman sa dakung piano sa kaluwasan. Miabot ang kalipay sa langit kay karon, pinaagi sa usa ka kinabuhi sa pagtuman, ang mga anak ni Adam mabayaw na gayud ngadto sa presensya sa Dios. Napilde si Satanas. Nasayod siya nga ang iyang gingharian wala na.

Ang Paglubong—Nalibog si Juan unsay himoon sa lawas sa iyang pinalangga nga Agalon. Nahadluk siya nga naghunahuna nga basin pasipalahan kini sa bagtik ug gahi nga mga sundalo ug igatambog sa bisan asang lubnganan. Nasayod siya nga wala siyay makuhang pabor gikan sa mga tigdumala nga Judio, ug gamay ra ang iyang paglaum nga may makuha gikan kang Pilato. Apan si Jose ug Nicodemo miabot niini nga sitwasyon. Pareho sila nga sakop sa Sanhedrin ug kaila nila si Pilato. Pareho sila nga may salapi ug inpluwensya. Gusto nila nga ang lawas ni Jesus makabaton og desente nga paglubong.

Maisug nga miadto si Jose kang Pilato ug nanghangyo nga ilubong ang lawas ni Jesus. Unya mihatag si Pilato og opisyal nga mando nga ihatag ang lawas ni Jesus kang Jose. Samtang ang tinon-an nga si Juan nabalaka ug nasamok mahitungod sa balaan nga patayng lawas sa iyang hinigugma nga Agalon, si Jose sa Arimatea miabot uban ang mando gikan sa gobernador, ug si Nicodemo, nga nanagana na sa tubag ni Pilato, niabot usab bitbit ang mahalona nga

pahumot sa mirra ug aloe, mga usa ka gatus ka libra ang gibugaton. Ang labing pinasidunggang tawo sa tibuok Jerusalem dili gayud sarang kapakitaan sa samang pagtahod sa iyang kamatayon.

Inanay ug uban ang kabalaan, gamit ang kaugalingon nilang mga kamot ilang gikuha ang lawas ni Jesus gikan sa galamiton sa kasakit, ang ilang nalooy nga mga luha nanagtulo samtang ilang gisud-ong ang Iyang nasamad ug nagdugo nga lawas nga ilang giligo pag-ayo ug gihinloan gikan sa mansa sa dugo. May bag-ong lubnganan nga gipanag-iya ni Jose, kinalot gikan sa bato, nga iyang giandam alang sa iyang kaugalingon. Duol ra kini sa Kalbaryo, ug karon iyang giandam kini nga lubnganan alang kang Jesus. Ang lawas, uban sa mga pahumot nga gidala ni Nicodemo, giputos pag-ayo sa usa ka panapton nga lino, ug gipas-an sa tulo ka tinon-an ang ilang hamili nga karga ngadto sa bag-o nga lubnganan nga wala pa gayud kalubngi. Didto ilang gituy-od ang nabun-og nga mga tiil ug kamot ug gipiko ang nasamad nga mga kamot sa Iyang walay pitik nga dughan. Niabot ang mga babayi gikan sa Galilea, aron subayon kon duna pa bay kinahanglan himoon sa patayng lawas sa ilang hinigugmang Magtutudlo. Unya ilang nakita ang bugat nga bato nga gitabon sa ganghaan sa lubnganan, ug ang Anak sa Dios ilang gibilin aron magpahulay. Ang mga babayi ang katapusan nga mibiya sa krus ug ang katapusan nga mibiya sa lubnganan ni Cristo.

Bisan tuod ang mga tigdumala nga Judio nakahimo sa pagpamtuman sa ilang yawan-ong piano sa pagpapatay sa Anak sa Dios, ang ilang kabalaka wala nawala, ni namatay ang ilang kasina kang Cristo. Sagol sa kalipay sa malampusong pagtimalus, ilang gibati ang dili mawala nga kahadlok nga ang Iyang patayng lawas, nga nabilin sa lubnganan ni Jose, mabanhaw. Busa “ang mga sacerdote nga punoan ug ang mga Fariseo nanagtigum sa atubangan ni Pilato, ug miingon kaniya, ‘Senyor, nahinumdom kami nga kadtong limbongan, sa buhi pa siya, nag-ingon, ‘Tapus sa tulo ka adlaw, mabanhaw ako.’ Busa magsugo ka nga ang lubnganan pabantayan pag-ayo hangtud sa ikatulong adlaw, kay tingali unyag adtoon ug kawaton siya sa iyang mga tinun-an ug unya manugilon sila sa mga tawo nga manag-ingon, ‘Nabanhaw siya gikan sa mga patay,’ ug ang ulahing limbong molabaw pa unya hinoon kangil-ad kay sa nahauha.’ ” Mateo 27:62-64. Sama usab si Pilato sa mga Judio nga dili gusto nga si Jesus mabanhaw uban ang gahum aron silotan ang mga

[75]

nakasala sa pagpatay Kaniya, mao nga iyang gipadala ang usa ka grupo sa mga sundalong Romano ilalum sa mando sa mga sacerdote.

Nasabtan sa mga Judio unsay kaayohan kon may mga gwardya palibot sa lubnganan ni Jesus. Ilang gibutangan og silyo ang bato nga nagtabon sa lubnganan aron walay makapanghilabot niini nga dili mahibaloan, agig pagpangandam nang daan sa panglimbong nga himoon unya sa mga tinonan kabahin sa lawas ni Jesus. Apan ang tanan nilang mga piano ug panagana nagpahingpit lang hinoon sa kalampusan sa pagkabanhaw ug nagpalig-on pag-ayo sa pagkatinuod niini.

Kapitulo 9—Ang Kadaugan

[76]

Pagkabanhaw

Ningpahulay ang mga tinon-an nianang Adlawng Igpapahulay, nanagbangutan tungod sa kamatayon sa ilang Ginoo, samtang si Jesus, ang Hari sa himaya, naghigda didto sa lubnganan. Sa hapit na ang kagabihon, mipahiluna ang mga sundalo aron gwardyahan ang gipahulayan sa Manluluwas, samtang ang mga manulonda nanaglupadlupad nga dili makita ibabaw sa balaang dapit. Hinay nga milabay ang kagab-ihon, ug bisan nianang ngitngit pa, nasayran na sa nanagbantay nga mga manulonda nga ang oras hapit nang moabot aron buhian ang Anak sa Dios, ang ilang pinalangga nga Pangulo. Samtang sila naghulat uban ang labing lalum nga pagbati alang sa oras sa Iyang kadaugan, usa ka gamhanan nga manulonda ang miabot nga naglupad og paspas gikan sa langit. Ang iyang nawong sama sa kidlat, ug ang iyang sapot maputi sama sa nyebe. Ang iyang kahayag nagpapas sa kangitngit sa iyang agianan maoy hinungdan nga ang dautan nga mga manulonda, nga madinaugon nga nag-angkon sa lawas ni Jesus, nanagpangalagiw sa kahadlok tungod sa iyang kahayag ug himaya. Usa sa mga manulonda nga nakasaksi sa talan-awon sa pagpakaulaw kang Cristo ug nagbantay sa Iyang lugar nga gipahulayan ang miuban kaniya, ug dungan sila nga minaug sa lubnganan. Ang yuta nagkurog ug nauyog sa ilang pagduol, ug adunay nahitabo nga dakung linog.

Nangalisang ang Romanong mga bantay. Asa na karon ang ilang gahum aron pungan ang lawas ni Jesus? Ilang nahikalimtan ang ilang buluhaton o ang mga tinon-an nga mao unyay mokawat Kaniya. Samtang ang kahayag sa mga manulonda nagsiga palibot nila, nga mas hayag pa kay sa adlaw, ang Romanong mga gwardya nangatumba sa yuta ingon mga patay. Ang usa sa mga manulonda maoy mikuha sa bato gikan sa ganghaan sa lubnganan, ug gilingkuran kini. Ang usa misulod sa lubnganan ug gibadbad ang panapton gikan sa ulo ni Jesus.

“Gitawag Ka sa Imong Amahan”—Unya uban sa tingog nga mitay-og sa yuta, ang manulonda gikan sa langit nagsinggit, “O Anak sa Dios, gitawag

[77] Ka sa Imong Amahan! Gumowa Ka!” Dili na Siya sarang kapugngan sa kamatayon. Si Jesus mibangon gikan sa mga patay, usa ka malampuson nga magdadaug. Sa solemne nga kahibulong nga nanagtutok sa talan-awon ang nagtipon nga mga manulonda. Ug samtang si Jesus nigawas gikan sa lubnganan, kadtong nagasidlak nga mga manulonda nanagpangluhod sa yuta aron sa pagsimba ug sa pagabi-abi Kaniya uban ang mga awit sa kadaugan ug kalampusan.

Ang Asoy sa Romanong Bantay—Samtang mibiya sa lubnganan ang panon sa langitnon nga mga manulonda ug nahanaw ang kahayag ug himaya, ang Romanong bantay misulay sa pag-alsa sa ilang mga ulo ug mitan-aw sa ilang palibot. Napuno sila sa kahibulong samtang ilang nakita ang dakung bato nga gipaligid gikan sa pultahan sa lubnganan ug ang lawas ni Jesus nawala na. Ningagpas sila pag-ado sa siyudad aron isugilon ngadto sa mga saserdote ug mga ansyano ang ilang nakita. Samtang naminaw ang mga kriminal sa kahibulongang asoy, ang kaluspad maoy mipadayag sa matag dagway. Gipangkulbaan sila samtang ilang gipamalandong ang ilang nahimo. Kon tinuod ang taho, nan alaut sila. Sa makadiyot nahilom sila, nagtinan-away, nga wala nasayod unsay buhaton ni isulti. Kon ilang dawaton ang taho, sama ra nga ilang gihukman ang ilang mga kaugalingon. Nagtapok sila aron sabotan ang ilang pagahimoon. Nakahunahuna sila nga kon ang taho sa mga bantay moabut sa katawhan, ang mga nagpapatay kang Cristo pagapatyon ingon Iyang mga tigpatay.

Nakahukom sila nga ilang suholan ang mga sundalo aron ilang ihilom ang hitabo. Gitanyagan sila sa mga saserdote ug mga ansyano og dako nga kantidad sa salapi, nga nagaingon, “Isulti ninyo kini sa mga tawo, ‘Ang iyang mga tinun-an mitungha sa kagabhion, ug siya ilang gikawat samtang nanagkatulog kami.’” Mateo 28:13. Ug sa nangutana ang mga bantay unsay mahitabo kanila kay sila nakatulog man sa ilang buluhaton, ang Judio nga mga opisyal nagsaad nga sila nay bahala sa gobernador aron wala na silay kabalak-an. Tungod sa salapi, gibaligya sa Romanong mga bantay ang ilang dungog ug misugot sa pagtuman sa tambag sa mga saserdote ug mga ansyano.

Ang Unang mga Bunga sa Kaluwasan—Sa dihang si Jesus, sa nagabitay Siya sa krus, nagtuaw, “Nahuman na,” ang mga bato nangabuak, ang yuta naglinog, ug may pipila ka mga lubnganan nga nangaabli. Pagbangon Niya ingon usa nga madaugon ibabaw sa kamatayon ug sa lubnganan, sa dihang ang yuta nagatay-og ug ang himaya sa langit nagasidlak palibot sa balaang dapit, daghan sa mga nangamatay nga matarung, nga masinulondan sa Iyang pagtawag, ang nanggawas sa ilang mga lubnganan ingon mga saksi nga Siya nabanhaw. Sila nga mga pinaboran, nabanhaw nga mga santos nanagpanggula nga gihimaya. Sila pinili ug balaan gikan sa matag kaliwatan, sukad sa paglalang ngadto sa kapanahonan ni Cristo. Busa samtang ang Judio nga mga pangulo nagtinguha sa pagpapas sa kamatooran sa pagkabanhaw ni Cristo, nagpagawas ang Dios og usa ka grupo gikan sa lubnganan aron magpamatuod nga si Jesus nabanhaw, ug aron magpadayag sa Iyang himaya.

[78]

Sila nga nangabuhi human sa pagkabanhaw ni Jesus mipakita sa daghan, nagasugid kanila nga ang halad alang sa katawhan natapus na, nga si Jesus nga gilansang sa mga Judio, nabanhaw gikan sa mga minatay. Agig pamatuod sa ilang gisulti sila nanagpahayag, “Kami nabanhaw kauban Niya.” Ilang gipamatud-an nga pinaagi sa Iyang dakung gahum nga sila gipamukaw gikan sa ilang mga lubnganan. Bisan pa sa bakak nga mga taho, ang pagkabanhaw ni Cristo dili sarang matago ni Satanas, sa iyang mga manulonda, ni sa mga labaw nga saserdote, kay kining balaang grupo, nga gipagawas gikan sa ilang mga lubnganan, nagpakaylap sa kahibulongan ug makalipay nga balita. Gipakita usab ni Jesus ang Iyang kaugalingon ngadto sa Iyang masulub-on, nagbangutan nga mga tinon-an, hinungdan sa pagkawala sa ilang mga kahadlok ug pagkabaton nilag kalipay ug kasadya.

Ang mga Babaye Didto sa Lubnganan—Sayo sa buntag sa unang adlaw sa semana, sa wala pay hayag, ang maunongong mga babaye nga nanagdala og mga pahumot aron ihaplas sa lawas ni Jesus, nangadto sa lubnganan. Nakita nila nga gipaligid na ang bato gikan sa ganghaan sa lubnganan, ug wala na didto ang lawas ni Jesus. Nahugno ang ilang mga kasingkasing, ug nangahadlok sila nga tingali gikuha na sa ilang mga kaaway ang lawas. Sa kalit ilang nakita ang duha ka manulonda nga nasaninaan og puti, ang ilang mga nawung hayag ug nagasidlak. Nasabtan niining langitnong

mga binuhat unsay tuyo sa mga babaye, ug sa dihadhiha mismo ilang gisultihan sila nga si Jesus wala didto. Nabanhaw Siya, apan ilang nakita ang dapit kon asa Siya gipahigda. Gisuginlan nila sila sa pag-adto sa Iyang mga tinon-an ug sultihan sila nga Siya magauna kanila ngadto sa Galilea. Sa kahadlok ug sa dako nga kalipay, nagdali ang mga babaye og balik sa nanagkasubo nga mga tinon-an ug gisuginlan sila sa mga butang nga ilang nakita ug nadungog.

[79] Dili makatoo ang mga tinon-an nga si Cristo nabanhaw, apan sila nanalagan og paspas ngadto sa lubnganan, kauban sa mga babaye nga nagdala sa taho. Ilang nakita nga wala didto si Jesus. Ilang nakita ang lino nga panapton sa lubong apan dili sila makatoo sa maayong balita nga Siya nabanhaw gikan sa mga minatay. Mipauli sila, namalandong sa ilang nakita, ug sa taho sa mga babaye.

Apan nagpabilin si Maria sa lubnganan, namalandong sa iyang nakita ug nabalaka basin giilad lamang siya. Iyang gibati nga adunay bag-ong mga pagsulay nga nagahulat kaniya. Nibalik ang iyang kaguol, ug siya midangoyngoy tungod sa kasubo. Miduko siya aron tan-awon pagusab ang lubnganan, ug didto nakita niya ang duha ka manulonda nga nasaninaan og puti. Ang usa nagalingkod sa ulohan ni Jesus, ug ang usa didto dapit sa Iyang tiil. Malolo sila nga nakig-estorya kaniya ug nangutana sila nganong naghilak siya. Mitubag siya, “Kay ila mang gikuha ang akong Ginoo, ug wala ako masayud kon diin siya nila ibutang.” Juan 20:13.

“Ayaw Na Ako Pagkupti”—Pagtalikod niya sa lubnganan iyang nakita si Jesus nga nagtindog sa duol, apan wala siya makaila Kaniya. Malolo Siya nga nakigsulti kaniya, nangutana nganong naguol siya ug kon kinsay iyang gipangita. Naghunahuna nga Siya ang hardinero, gipangutana niya Siya kon Iya bang gikuha ang iyang Agalon, ug kon asa niya Siya gibutang, aron kuhaon niya Siya. Si Jesus miingon kaniya sa Iyang kaugalingong langitnon nga tingug, “Maria!” Nailhan niya ang maong hamiling tingug ug mitubag siya dayon, “Agalon!” Sa iyang kalipay hapit niya Siya gaksa, apan si Jesus miingon, “Ayaw na ako pagkupti, kay wala pa ako makasaka ngadto sa Amahan. Apan adtoa ang akong mga kaigsoonan ug suginli sila nga mosaka ako ngadto sa akong Amahan ug inyong Amahan, sa akong Dios ug inyong Dios.” Juan 20:17. Sa kalipay nagdali siya ngadto sa mga tinon-an uban ang maayong balita. Midali pagsaka si Jesus ngadto sa Iyang Amahan aron pamatian gikan

sa Iyang mga ngabil nga Iyang gidawat ang halad ug aron dawaton ang tanang gahum sa langit ug sa yuta.

Samtang si Jesus atua sa presensya sa Dios ug gipalibutan sa Iyang himaya, wala Niya kalimti ang Iyang mga tinon-an sa yuta. Iyang nadawat ang gahum gikan sa Iyang Amahan aron Siya maka-balik ug hatagan sila og gahum. Niadto gihapong adlaw mibalik Siya ug nagpakita sa Iyang mga tinon-an. Gitugotan Niya sila sa paghikap Kaniya kay nakasaka na Siya sa Iyang Amahan ug nakadawat sa gahum.

Ang Madudahon nga Tomas—Wala si Tomas niining higayona. Dili siya andam modawat sa taho sa mga tinon-an, gani nagpagahigahi pa hinoon siya ug hambugiro nga nagsulti nga dili siya motoo gawas kon iyang mabutang ang iyang mga tudlo sa agi sa lansang ug ang iyang kamot sa dinuslakan sa bangkaw. Niining butanga iyang gipakita nga kulang siyag pagsalig sa iyang mga igsoon. Kon ang matag usa mangitag samang pamatuod, nan walay modawat kang Jesus ug motoo sa Iyang pagkabanhaw karon. Apan kabubut-on sa Dios nga sila nga dili makakita ug makadungog sa nabanhaw nga Manluluwas makadawat sa taho sa mga tinon-an. [80]

Ang Dios wala nalipay sa kakulang sa pagtoo ni Tomas. Sa dihang nakigtambo pag-usab si Jesus sa Iyang mga tinon-an, si Tomas kauban nila, ug sa pagkakita niya kang Jesus, siya mitoo. Apan siya nagsulti nga dili siya makontento hangtud siya makagunit ug makakita, ug gihatag kaniya ni Jesus ang pamatuod nga iyang gihandum. Si Tomas nagsinggit, “Akong Ginoo ug akong Dios!” Apan gibadlong siya ni Jesus tungod sa iyang walay pagtoo, nga nagaingon, “Mitoo ba ikaw tungod kay nakita mo ako? Dalaygon kadtong wala managpakakita, ngani nanagpanoo” Juan 20:28, 29.

Ang Pagkapukan sa Tigpatay Kang Cristo—Samtang ang balita mikaylap ngadto sa mga siyudad ug ngadto sa mga lungsod, nangahadlok ang mga pangulong Judio alang sa ilang mga kinabuhi ug ilang gililong ang ilang kasuko batok sa mga tinon-an. Ang ilang paglaum mao lamang ang pagpalukanap sa ilang bakak nga taho. Ug gidawat kining maong bakak sa mga tawo nga nanaghandum nga kini tinuod. Nagkurog si Pilato pagkadungog niya nga nabanhaw si Cristo. Wala siyay pagduda sa gihatag nga testimonya, gani sukad niadtong orasa ang kalinaw mibiya kaniya. Tungod sa kalibutanong dungog, tungod sa kahadlok nga mawad-an siya sa gahum ug sa

iyang kinabuhi, iyang gihukman si Jesus aron patyon. Sa karon nahaylo na gayud siya nga siya nakasala dili lamang sa dugo sa inosente nga tawo kondili sa Anak sa Dios. Nahimong makalolooy hangtud sa tapos ang iyang kinabuhi. Gidam-agan sa kalaay ug kaguol ang matag malaumon, malipayong pagbati. Nagdumili siya nga lipayon, ug namatay siya sa labing pait nga paagi.

[81] **Kap-atan ka Adlaw Kauban sa mga Tinon-an**—Nagpabilin si Jesus kauban sa Iyang mga tinon-an sulod sa kap-atan ka adlaw, nagadala kanila og kalipay ug kasadya samtang Iyang gibuksan ngadto kanila sa mas bug-os pa ang mga kamatooran sa gingharian sa Dios. Gisugo Niya sila sa pagdala sa testimonya sa mga butang nga ilang nakita ug nadungog kabahin sa Iyang pag-antus, kamatayon, ug pagkabanhaw. Kinahanglang ilang isugilon nga Siya naghimog halad alang sa sala, ug nga ang tanan nga gusto, makahimo sa pagduol Kaniya ug makakaplag sa kinabuhi. Uban ang matinud-anon nga kalolo Iyang gisultihan sila nga sila pagalutoson ug pagasakiton, apan sila makakaplag og kapahulayan sa paghinumdum sa ilang mga kasinatian ug sa mga pulong nga Iyang gisulti kanila. Gisultihan Niya sila nga Siya nagmadaugon sa mga pagtintal ni Satanas ug nakabaton sa kadaugan pinaagi sa mga pagsulay ug pag-antus. Si Satanas wala nay gahum ibabaw Kaniya, apan iyang igapunterya ang iyang mga pagsulay kanila ug sa tanan nga magatoo sa Iyang ngalan. Apan sila mamahimong madinaugon sama nga Siya nagmadaugon. Gihatagan ni Jesus ang Iyang mga tinon-an og gahum sa paghimog mga kahibulongang butang, ug gisugiran Niya sila nga bisan tuod sila pagalutoson sa dautang mga tawo, sa matag karon ug unya, Siya magapadala sa Iyang mga manulonda aron sa pagluwas kanila; ang ilang mga kinabuhi dili mahimong kutloon hangtud ilang matuman ang ilang katuyoan. Ug unya posible nga ilang pagasilyohan pinaagi sa ilang dugo ang mga testimonya nga ilang gidala.

Ang Iyang malinaumon nga mga sumusunod malipayon nga naminaw sa Iyang mga pagtolon-an, andam nga nanagmaya sa matag pulong gikan sa Iyang balaan nga mga ngabil. Sa karon sigurado na sila pag-ayo nga Siya ang Manluluwas sa kalibutan. Ang Iyang mga pulong nilugdang sa kahiladman sa ilang mga kasingkasing, ug sila nasubo nga sa dili madugay mahimulag sila gikan sa ilang langitnon nga Magtutudlo ug dili na makadungog sa Iyang nagalipay, malolo nga mga pulong. Apan sa makausa pa ang ilang mga kasingkasing

gipainit sa gugma ug dako nga kalipay, samtang gisultihan sila ni Jesus nga Siya magalakaw ug magaadam og mga luna alang kanila ug magabalik pag-usab ug magadawat kanila, aron sila magpabilin kauban Niya sa kanunay. Iya usab nga gisaad ang Tiglipay, ang Balaang Espiritu, nga magagiya kanila ngadto sa tanang kamatooran. “Ug sa naisa niya ang iyang mga kamot, iyang gipanalanginan sila.” Lucas 24:50.

Ang Pagkayab Ni Cristo

Ang tibuok langit naghulat sa oras sa kadaugan sa dihang si Jesus magasaka ngadto sa Iyang Amahan. Ang mga manulonda niabot sa pagdawat sa Hari sa himaya ug sa pag-uban Kaniya nga madinaugon ngadto sa langit. Human mapanalanginan ni Jesus ang Iyang mga tinonan, gikuha Siya gikan kanila ug gibayaw pataas. Ug samtang gidala Siya paitaas, ang panon sa mga bihag nga nabuhi sa Iyang pagkabanhaw misunod. Usa ka panagtipon sa langitnon nga mga manulonda ang miuban kanila, samtang didto sa langit usa ka dili maihap nga pundok sa mga manulonda ang naghulat sa Iyang pag-abot.

[82]

Unya ang tanan nga langitnong kasundalohan nagpalibot sa ilang harianon nga Pangulo ug nagyukbo atubangan Niya uban sa labing lalom nga pagsimba, nagabutang sa ilang nagasidlak nga mga korona sa Iyang mga tiil. Ug unya ilang gitandog ang ilang bulawan nga mga alpa, ug sa matam-is, mananoy nga mga tonada ilang gipuno ang tibuok langit sa manindot nga mga musika ug mga awit alang sa Cordero nga gipatay, apan nabuhi pag-usab sa dungog ug himaya.

Ang Saad sa Pagbalik—Samtang ang mga tinon-an nagtutok nga masulob-on ngadto sa langit aron mahimo ang katapusang pag-tanaw sa ilang nagakayab nga Ginoo, duha ka manulonda nga nabis-tihan og puti ang mitindog kauban nila ug nag-ingon, “Mga tawong Galileanhon, nganong nagatindog man kamo dinhi ug nagatutok sa langit? Kining maong Jesus nga gikuha kaninyo ngadto sa langit, mobalik ra unya sa paagi nga sama sa inyong nakita sa iyang pagsaka sa langit.” Mga Buhat 1:11. Ang mga tinon-an nanaghisgot sa Iyang kahibulongang mga binuhatan ug sa talagsaon ug mahimayaon nga mga hitabo nga nahitabo sa hamubo lamang nga panahon.

Ang Kasuko ni Satanas—Nakigpulong si Satanas sa makausa pa sa iyang mga manulonda, ug uban ang hilabihan nga kasilag batok sa panggobyerno sa Dios, gisugiran niya sila nga samtang nagpabilin pa kaniya ang iyang gahum ug pagbuot sa yuta, ang ilang mga paningkamot kinahanglan napulo ka pilo kabaskug batok sa mga sumusunod ni Jesus. Wala sila nakadaug batok kang Cristo apan kinahanglan ilang buntogon ang Iyang mga sumusunod, kon pwede lang. Sa matag kaliwatan sila kinahanglan magatinguha sa pagbitik niadtong mga nanagtoo kang Jesus. Unya dayon ang mga manulonda ni Satanas nanggawas sama sa nagangulob nga mga liyon, nagatinguha sa paglaglag sa mga sumusunod ni Jesus.

Kapitulo 10—Ang Gahum

[83]

Sa dihang gipasabot ni Jesus ngadto sa mga tinon-an ang kahalogan sa mga tagna mahitungod Kaniya, Iya silang gipasaligan nga ang tanang gahum gihatag Kaniya sa langit ug sa yuta, ug giingnan Niya sila sa paglakaw aron imantala ang maayong balita sa matag binuhat. Uban ang kalit nga pagkabuhi sa ilang kanhing paglaum nga si Jesus molingkod sa trono ni David sa Jerusalem, ang mga tinon-an nangutana Kaniya, “Ginoo, niini bang panahona karon igapahiuli mo ang gingharian ngadto sa Israel?” Mga Buhat 1:6. Gipasagdan sila sa Manunubos nga magpabiling dili sigurado niining butanga pinaagi sa pagtubag nga dili alang kanila ang “pagkasayud sa mga panahon o mga kahigayonan nga gitudlo sa Amahan pinaagi sa iyang kaugalingong kagahum” Mga Buhat 1:7.

Nagsugod paglaum ang mga tinon-an nga ang pagkunsad sa Balaang Espiritu magatulod sa mga Judio sa pagdawat kang Jesus. Wala na nagdugang og saysay ang Manunubos, kay nasayod Siya nga kon ang Balaang Espiritu magaabot kanila sa bug-os nga kusog, mahayagan ang ilang mga panghunahuna. Masabtan nila pag-ayo ang buhat nga naghulat kanila ug igapadayon kini kon asa kini Niya gibiyaan.

Nagtipon ang mga tinon-an sa kwarto sa itaas, nanaghiusa sa pagampo kauban sa matinohoon nga kababayen-an, kauban ni Maria nga inahan ni Jesus, ug uban sa Iyang mga igsoong lalaki. Kini nga mga igsoon kanhi dili matinohoon apan sa karon nalig-on na pag-ayo sa ilang pagtoo tungod sa mga talan-awon nga adunay kalabutan sa paglansang ug pagkabanhaw ug pagkayab sa Ginoo. Mga usa ka gatus ug kaluhaan silang tanan.

Ang Pagkunsad sa Balaang Espiritu—“Ug sa pag-abut sa adlaw sa Pentecostes, silang tanan nagkatigum sa usa ka dapit. Ug sa kalit may miabut nga dahunog gikan sa langit ingon sa huros sa makusog nga hangin, ug kini mipuno sa tibuok balay diin didto sila nanaglingkod. Ug dihay mipakita kanila nga mga dila nga daw kalayo, nga nagtingasaay sa pagpatong sa ibabaw sa matag-usa

[84]

kanila. Ug silang tanan napuno sa Espiritu Santo ug misugod sila sa pagsulti sa nagkalainlaing mga pinulongan, sumala sa ipalitok kanila sa Espiritu” Ang Espiritu Santo, sa dagway sa mga dila sa kalayo nga natunga sa tumoy ug nagtungtong sa natapok nga panon, usa ka timaan sa gasa nga gihatag kanila sa hapsay nga pagsulti sa lainlaing mga pinulongan nga wala nila kaniadto nakat-onan. Ug ang dagway sa kalayo nagapaila sa mainiton nga kadasig sa diin sila magabuhat ug sa gahum nga magauban sa ilang gipanulti.

Ubos sa gahum sa Balaang Espiritu, ang kasulatan nga gisaysay ni Cristo ngadto kanila mas nidulot sa ilang mga panghunahuna dala sa katin-aw ug sa katahum sa dayag ug gamhanan nga kamatooran. Ang tabon nga nagsampong aron ilang makita kon unsa ang giwala ni Cristo sa karon gikuha na, ug ilang nasabtang ang katuyoan ni Cristo ug ang kinaiyahan sa Iyang gingharian uban ang hingpit nga katin-aw.

Sa Gahum sa Pentekostes—Ang mga Judio mikaylap halos sa tanang nasud, ug sila lahilahi og sinultihan. Layo ang ilang gipanaw aron makaabot sa Jerusalem ug temporaryo lamang ang ilang pagpabilin didto tungod sa relihiyoso nga mga pista nga nagapadayon nianang panahona ug aron usab sa pagtapos sa ilang mga buluhaton. Ang nanagtapon nga mga maninimba nanaggikan sa tanang klase sa sinultian. Kining klaseklase nila nga sinultihan usa ka dakung babag alang sa pagpangabudlay sa mga sulogoon sa Dios sa pagsangyaw sa pagtolon-an ni Cristo ngadto sa labing layo nga mga suok sa yuta. Apan gisangkap sa Dios og unsay kinahanglanon sa mga apostoles sa usa ka kahibulongang pamaagi, ug alang sa katawhan kini hingpit kaayo nga nagpamatuod sa mga testimonya niining mga saksi alang kang Cristo. Gihimo sa Espiritu Santo alang kanila ang butang nga mamatay nalang sila dili nila mahimo sa ilang kaugalingon. Karon ilang gisangyaw ang kamatooran sa Dios sa layo ug sa duol, nagsulti sa insakto sa sinultian niadtong ilang gipang-alagaran. Kining kahibulongan nga gasa mao ang labing taas nga ebidensya nga ilang mapakita ngadto sa kalibutan nga ang ilang buhat may pagtugot sa Langit.

“Ug didto sa Jerusalem may nanagpuyo nga mga Judio, mga tawong masimbahon gikan sa tanang kanasuran ubos sa langit. Ug sa

pinulongan sa matag-usa nga nakadungog. Ug sila nahinganha ug nahibulong, ug nanag-ingon, ‘Tan-awa ra, dili ba mga Galileanhon man kini silang tanan nga nanagpanulti? Ug naunsa ba nga ang tagsatagsa kanato nakadungog man kanila nga nagasulti sa atong matag-kaugalingong pinulongan nga natawhan?’”

Ang mga saserdote ug mga tigdumala nasuko pag-ayo niining kahibulongan nga panghitabo, nga naasoy sa tibuok Jerusalem ug sa palibot. Apan wala sila mangahas sa paghimo sa ilang yawan-on nga mga katuyoan sa kahadlok nga masuko kanila ang katawhan. Ilang gipapatay ang Agalon, apan ania ang Iyang mga sulogoon, wala makaeskwela nga mga pumuluyo sa Galilea, nga nagasubay sa kahibulongang katumanan sa tagna ug nagatudlo sa pagtolon-an ni Jesus gamit ang tanan nga sinultihan nga uso kaniadto. Nagsulti sila uban sa gahum sa kahibulongang mga buhat sa Manluluwas ug gibuksan ngadto sa ilang mga tigpaminaw ang piano sa kaluwasan diha sa kalooy ug halad sa Anak sa Dios. Ang ilang mga pulong nagdani ug nagbag-o sa linibo nga naminaw. Ang mga tradisyon ug mga tumotumo nga gitudlo sa mga saserdote napala gikan sa ilang mga hunahuna, ug ilang gidawat ang putli nga pagtolon-an sa Pulong sa Dios.

Ang Wali ni Pedro—Gipakita kanila ni Pedro nga ang ilang nakita mao ang tukma nga katumanan sa tagna ni Joel, sa diin iyang gitagna nga ang samang gahum magaabot sa katawhan sa Dios aron magsangkap kanila alang sa pinasahi nga buluhaton.

Gisubay ni Pedro ang kaliwat ni Cristo ngadto sa dungganon nga balay ni David. Wala siya naggamit og bisan unsa nga pagtolon-an ni Jesus aron pamatud-an ang Iyang tinuod nga baruganan, tungod kay nasayod siya nga ang ilang mga pihig dako kaayo gani kini mamahimong walay epekto. Apan iyang gihisgutan ngadto kanila si David, nga giila sa mga Judio ingon usa ka hilabihang tinahod nga amahan sa ilang nasud. Matud ni Pedro:

“Kay mahitungod kaniya, si David nag-ingon man: ‘Ang Gi-noo nakita ko sa kanunay sa atubangan ko, kay siya ania man sa akong too aron ako dili matarug; tungod niana nalipay ang akong kasingkasing, ug naghugyaw ang akong dila; ug usab ang akong lawas magapuyo diha sa paglaum, kay dili mo man pagabiyaan ang akong kalag didto sa Hades, ug dili mo man itugot nga ang imong Balaan moagi sa pagkadunot.’ ”

Dinhi gipakita ni Pedro nga dili ang iyang kaugalingon ang gihisgutan ni David, kondili ang Iya ni Jesu-Cristo. Namatay si David sa pagkamatay nga naagian sa uban. Ang iyang lubnganan, uban sa pinasidunggang abog sa sulod niini, giampingan pag-ayo hangtud niadtong panahona. Ingon hari sa Israel ug ingon manalagna, si David pinasahi nga gipasidunggan sa Dios. Sa panan-awon gipakita kaniya sa Dios ang umalabot nga kinabuhi ug pag-alagad ni Cristo. Iyang nakita ang pagsalikway Kaniya, ang paghukom Kaniya, paglansang, paglubong, pagkabanhaw, ug pagkayab.

Nagpamatuod si David nga ang kalag ni Cristo wala gibiyaan sa Hades (lubnganan), ni ang Iyang unod nadunot. Gipakita ni Pedro nga si Jesus sa Nazaret ang nagtuman niini nga tagna. Ang Dios gayud ang nagpukaw Kaniya gikan sa lubnganan sa wala pa nagsugod kadunot ang Iyang lawas. Siya na karon ang gibayaw nga Balaan sa kahitas-as sa mga langit.

Niadtong di makalimtan nga hitabo, daghan sa mga tawo nga hangtud niadtong orasa nagtamay sa gihapon sa panghunahuna nga Anak sa Dios ang mapainubsanong si Jesus, ang nadani pag-ayo sa kamatooran ug nag-ila Kaniya nga ilang Manluluwas. Tulo ka libo ka tawo ang nadugang sa iglesia. Ang mga apostoles nagsulti pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo, ug walay makalalis sa ilang mga pulong. Ang ilang mga mensahe gipamatud-an sa gamhanan nga mga milagro nga ilang gihimo pinaagi sa pagbubo sa Espiritu sa Dios. Mismo ang mga tinon-an nahibulong sa mga resulta niining pasundayag sa gahum sa Dios ug sa paspas ug dako nga ani sa mga tumutoo. Ang tanang katawhan nahibulong. Kadtong wala magsalikway sa ilang mga kasina ug kalain nahibulong sa hilabihan gani wala sila ningsulay sa pagpahunong sa gamhanang kalihokan, sa pulong man ni sa buhat, ug ang ilang pagpamatok nahunong adtong panahona.

[87] Kon pulos lamang mga pahayag sa mga apostoles, bisan pa og kini tin-aw ug makadani, kini kulang sa gihapon nga magwala sa bati nga panghunahuna sa mga Judio nga dugay nang nagpagahigahi taliwala sa daghang mga ebidensya. Apan ang Espiritu Santo maoy nipadulot niini sa ilang mga kasingkasing gamit ang dios-nong gahum. Sama sila sa mahait nga mga pana sa Makagagahum nga nagadani kanila sa ilang mangil-ad nga sala sa pagsalikway ug paglansang sa Ginoo sa himaya. “Ug sa ilang pagkadungog niini

gisakitan sila sa kasingkasing, ug kang Pedro ug sa ubang mga apostoles sila nangutana nga nanag-ingon, “Mga igsoon, unsa may among pagabuhaton?” Ug si Pedro mitubag kanila, “Paghinulsol kamo, ug pagbautismo kamo ang matag-usa kaninyo sa ngalan ni Jesu-Cristo tungod sa kapasayloan sa inyong mga sala; ug madawat ninyo ang gasa sa Espiritu Santo.”

Gipugos ni Pedro ngadto sa nadani nga katawhan ang kamatooran nga ilang gisalikway si Cristo tungod kay giilad sila sa mga sacerdote ug sa mga tigdumala. Kon magpadayon sila sa pagpangayo tambag gikan kanila ug sa pag-agad nga ilang ilhon si Cristo una sila maghimog desisyon, nan dili gayud nila makadawat Kaniya. Bisan tuod ang maong gamhanan nga mga tawo naglingkod sa katungdanan nga balaan, sila mga ambisyoso ug gahaman sa manggad ug yutan-ong himaya. Dili gayud sila magaduol kang Cristo aron modawat sa kahayag. Gitagna na ni Jesus ang usa ka mangilngig nga silot alang sa maong mga tawo tungod sa ilang pagkagahian ug dili pagtoo, bisan pa sa labing gamhanan nga mga ebidenya nga gihatag kanila nga si Jesus mao ang Anak sa Dios.

Sukad niining taknaa, ang sinultian sa mga tinon-an putli, yano, ug tukma na sa pulong nga gigamit ug sa tonada, sa kaugalingon man nilang sinultian o sa langyawng pinulongan. Kining yano nga mga tawo, nga wala gayud makatoon sa tulonghaan sa mga manalagna, nagpahayag sa mga kamatooran nga hilabihan kataas ug kaputli gani kini nagpahibulong kanila nga nakadungog niini. Dili silang tanan makaadto sa kinatumyan sa yuta, apan adunay mga tawo panahon sa pista nga naggikan sa matag dapit sa kalibutan, ug ilang gidala ang kamatooran nga ilang nadawat ngadto sa ilang lainlain nga puloyanan ug gipakaylap sa ilang katawhan, ug sa ingon nagadaug og mga tumutoo kang Cristo.

Usa ka Leksyon Alang sa Atong Kapanahonan—Ania kanato kining pamatuod mahitungod sa pagkamugna sa Cristohanong iglesia dili lamang ingon usa ka importanteng bahin sa sagrado nga kasaysayan kondili ingon usab nga leksyon. Ang tanan nga nagaangkon sa ngalan ni Cristo kinahanglan nagahulat, nagabantay, ug nagaampo kauban sa usa ka kasingkasing. Kinahanglan atong ihiklin ang tanan natong kalainan ug tugotan nga ang paghiusa ug malolo nga gugma alang sa usag-usa maoy motuhop sa tanan. Unya ang atong mga pag-ampo makasaka ngadto sa atong langitnong Amahan

uban ang malig-on, mainiton nga pagtoo. Unya kita makahulat alang sa katumanan sa saad uban ang pagpailub ug paglaum.

Ang tubag tingali magaabut og kalit ug puno sa nagadaug nga gahum, o tingali malangay sa pila ka adlaw ug semana, ug ang atong pagtoo pagasulayan. Apan ang Dios nahibalo unsaon ug kanus-a tubagon ang atong pag-ampo. Atong bahin sa buluhaton ang ipauyon ang atong mga kaugalingon sa diosnong agianan. Ang Dios ang nahibalo sa Iyang bahin sa buhat. Siya nga nagasaad matinud-anon. Ang dako ug importante nga butang alang kanato mao ang magkahiusa sa kasingkasing ug hunahuna, nagasalikway sa tanang kasina ug malisya, ug, ingon nga kita mga mapainub-sanong katawhan sa pag-ampo, managbantay ug managpaabot. Si Jesus, nga atong Tigpataliwala ug Pangulo, andam sa pagbuhat alang kanato sa butang nga Iyang gihimo alang kanila nga nanag-ampo ug nanaghulat panahon sa Pentekostes.

Kapitulo 11—Ang Apostasya

[89]

Sa gipadayag na ni Jesus ngadto sa Iyang mga tinon-an ang dangatan sa Jerusalem ug ang mga talan-awon sa Iyang ikaduhang pag-abut, Iya usab gitagna ang kasinatian sa Iyang katawhan sukad sa pagkuha Kaniya gikan kanila hangtud sa Iyang pagbalik uban sa gahum ug himaya aron sila luwason. Gikan sa Bukid sa mga Olivo, nakita sa Manluluwas ang mga bagyo nga magatugpa sa iglesia nga pagatukoron sa mga apostoles, ug, sa pagtan-aw og dugang ngadto sa unahan, nakita sa Iyang mata ang mapintas, makadaot nga mga unos nga mohampak sa Iyang mga sumusunod sa umalabot nga kapanahonan sa kangitngit ug pagpanglutos. Sa pipila ka mugbo apan hilabihan ka importante nga mga pahayag, Iyang gitagna ang mga kasamok nga ipahamtang sa mga tigdumala niining kalibutan ngadto sa iglesia sa Dios. Ang mga sumusunod ni Cristo magalakaw sa samang dalan sa pagpakaulaw, pagtunglo, ug pag-antus nga giagian sa ilang Agalon. Ang kasilag batok sa Manunubos sa kalibutan igapadayag diha sa tanan nga magatoo sa Iyang ngalan.

Ang kasaysayan sa nauna nga iglesia nagpamatuod sa katukma sa mga pulong sa Manluluwas. Ang mga gahum sa yuta ug impyerno naghanay sa ilang mga kaugalingon batok kang Cristo pinaagi sa Iyang mga sumusunod. Nakita sa paganismo nga aron molampus ang maayong balita, kinahanglan wad-on ang iyang mga templo ug mga halaran. Busa iyang gitipon ang iyang pwersa aron bungkagon ang Cristianismo. Ang mga kalayo sa pagpanglutos gidagkotan. Ang mga Cristohanon gikuhaan sa ilang mga pagkabutang ug gi-abog gikan sa ilang kabalayan. Ilang “giantus...ang malisud nga pagpakigbisug sa mga kasakitan.” Sila “nanagantus sa mga pagbiay-biay ug mga paghampak, ug bisan pa gani sa mga talikala ug sa mga pagbilanggo” Mga Hebreohanon 10:32, 11:36. Daghan ang nagsilyo sa ilang pamatuod pinaagi sa ilang dugo. Dunganon ug sulugoon, dato ug kabus, may ineskwelahan ug wala, parehong gipamatay nga walay kalooy.

[90] Ang mga paningkamot ni Satanas aron laglagon ang iglesia ni Cristo pinaagi sa kapintas napakyas. Ang dakong away kon diin ang mga tinon-an ni Jesus nagtugyan sa ilang mga kinabuhi wala matapos sa dihang napukan sa ilang mga nahimutangan kining matinud-anon nga mga manugbitbit sa estandarte. Pinaagi sa kapildihan sila nagmadaugon. Gipamatay ang mga magbubuhay sa Dios, apan ang Iyang buhat padayon nga nag-uswag. Ang maayong balita padayon nga mikaylap, ug ang gidaghanon sa mga sumusunod niini nagpadayon pagdugang. Misulod kini ngadto sa mga dapit nga dili maadtoan, bisan pa mismo taliwala sa mga kasundalohan sa Roma. Matud pa sa usa ka Cristohanon, sa dihang nagpakilooy siya sa mga pangulong dili magtotoo nga padayong nagduso sa pagpanglutos: Sarang kami ninyong “patyon, sakiton, hukman.... Ang pagkawala ninyoy hustisya pruweba nga kami walay sala.... Bisin gani ang inyong kapintas...wala makatabang kaninyo.” Nahimo kining usa ka labing baskug nga pagdapit sa uban aron motoo kang Cristo. “Sa pagsige ninyo og laglag kanamo, nagkadaghan usab kami; ang dugo sa Cristohanong binhi.”

Linibo ang gipamilanggo ug gipamatay, apan adunay nanggawas aron mopuli sa ilang dapit. Ug ang mga gipamatay alang sa ilang pagtoo siguro na diha kang Cristo, ug giisip Niya sila nga mga madinaugon. Ilang nahimo ang maayong pagpakig-away, ug sila magadawat sa korona sa himaya inigbalik ni Cristo. Ang mga pag-antus nga ilang naagian nagpasuod og dugang sa mga Cristohanon ngadto sa usag-usa ug ngadto sa ilang Manunubos. Ang ilang ehemplo sa sila buhi pa ug ang ilang pamatuod sa sila himatyon na, usa ka walay paglubad nga saksi alang sa kamatooran; ug kon asa wala damha, ang mga sakop ni Satanas nanagbiya sa ilang buhat ug nanaylo ilalum sa bandila ni Cristo.

Ang Kompromiso sa Paganismo—Busa gihan-ay ni Satanas ang iyang mga piano aron molampus siya sa pagpakiggubat batok sa panggamhanan sa Dios pinaagi sa pag-ugbok sa iyang bandila diha sa Cristohanong iglesia. Kon lamang malingla ang mga sumusunod ni Cristo ug magiyahan sa pagpasubo sa Dios, nan ang ilang kusog, paglahutay, ug kalig-on maluya, ug mahimo silang mga dali nga tukbonon ni Satanas.

Karon ang dakung kaaway naningkamot pagkuha pinaagi sa pagpangilad unsay napakyas niya pag-angkon pinaagi sa kusog.

Natapos ang pagpanglutos, ug gipulihan niya kini og peligroso nga mga lumay sa lumalabayng kalamboan ug kalibutanong dungog. Gitugtan ang mga sumilimbag diosdios nga modawat sa bahin sa Cristohanong pagtoo, bisan og ilang gisalikway ang ubang importante nga mga kamatooran. Nag-angkon sila nga ilang gidawat si [91] Jesus nga Anak sa Dios ug nagtoo sa Iyang kamatayon ug pagkabanhaw apan wala sila natandug sa ilang sala ug wala nagbati nga gikinahanglan nila ang paghinulsol o ang pagbag-o sa kasingkasing. Uban sa pipila ka mga butang nga ilang gidawat, nanagsugyot sila nga may mga butang usab nga dawaton sa mga Cristohanon, aron ang tanan managhiusa sa plataporma sa pagtoo diha kang Cristo.

Karon ang iglesia nabutang sa kulbahinam nga peligro. Ang bilanggoan, pagsakit, kalayo, ug espada naingon sa mga panalangin kon igatandi niini. Ang uban nga mga Cristohanon nagtindug nga lig-on, nagpadayag nga dili sila maghimog kompromiso. Ang uban nagrason nga kon motugot sila o ilang usbon bisan sa gamay lang ang pipila ka bahin sa ilang pagtoo ug makighiusa sa mga nagdawat og kabahin sa Cristianismo, tingali mahimo kining pamaagi alang sa ilang bug-os nga pagkakabig. Panahon kadto sa lalum nga kaguol alang sa matitud-anon nga mga sumusunod ni Cristo. Ilalum sa tabon sa nagpakaaron-ingnon nga Cristianismo, mabitikon nga gimanioobra ni Satanas ang iyang kaugalingon sulod sa iglesia, aron dauton ang ilang pagtoo ug lisoan ang ilang mga hunahuna gikan sa pulong sa kamatooran.

Sa katapusan ang dako nga bahin sa mga Cristohanon ningpau-bos sa ilang estandarte ug nakigtingub sa Cristianismo ug paganismo. Bisan tuod og ang mga sumilimbag diosdios nag-angkon nga sila nangakabig, ug sila nakighiusa sa iglesia, wala gihapon nila pamiyai ang ilang mga diosdios, hinunoa ila lamang kining giilisan sa larawan ni Jesus, ug bisan pa ni Maria ug sa mga santos. Ang baho nga lebadura sa pagsimbag diosdios, nga gipasulod sa iglesia pinaagi niini, nagpadayon sa iyang malaglagon nga buhat. Ang dili insakto nga mga doktrina, tumotumo nga mga pamaagi sa pagsimba, ug makidiosdios nga mga seremonya gisagol sa pagtoo ug pagsimba sa iglesia. Samtang ang mga sumusunod ni Cristo nakighiusa sa mga nanagsimbag diosdios, ang Cristohanon nga relihiyon nadaut ug ang iglesia nawalaan sa iyang kaputli ug gahum. Apan may pipila nga wala nailad niini nga mga limbong. Ilang gitipigan ang

ilang pagkamatitudanon ngadto sa Tigpasiugda sa kamatooran ug nagsimba sa Dios lamang.

[92] Kanunay nga may duha ka klase sa mga nanag-angkong mga sumusunod ni Cristo. Samtang ang mga tawo sa usa ka klase nagatoo sa kinabuhi sa Manluluwas ug nagatinguha pag-ayo sa pagtul-id sa ilang mga kakulangan ug sa pagsunod sa Sumbanan, sila nga anaa sa pikas klase nagadumili sa yano, mapuslanon nga mga kamatooran nga maoy nagapadayag sa ilang mga sayop. Bisan sa iyang pinakanindot nga panahon ang iglesia dili pulos matuod, putli, ug matitud-anon. Ang atong Manluluwas nagtudlo nga kadtong nagtuyo sa pagpakasala dili pagadawat sulod sa iglesia. Apan sa gihapon nakigsandurot Siya sa mga tawo nga may masalaypon nga pagginawi, ug gitanyag Niya kanila ang mga ikaayo sa Iyang pagtolon-an ug ehemplo, aron mahatagan sila sa kahigayonan nga makita ug matul-id ang ilang mga sayop.

Apan walay panagdugtong tali sa Prinsipe sa kahayag ug sa prinsipe sa kangitngit, ug ingon man usab walay mahitabo nga panagdugtong tali sa ilang mga sumusunod. Sa dihang ang mga Cristohanon nagatugot nga makighiusa niadtong dili luto ang pagkakabig gikan sa paganismo, nan ilang gisugdan pagsunod ang dalan nga padayong nagapahilayo sa kamatooran. Si Satanas nalipay nga siya milampus nga mailad ang daghang mga sumusunod ni Cristo. Unya gidungagan pa niya ang iyang gahum kanila, gipangdasig sila sa paglutos niadtong nagpabiling matuod sa Dios. Walay mas nakasabot unsaon paglalis ang matuod nga Cristohanong pagtoo kondili ang mga tawo nga kanhi maoy iyang mga tigpanalipod. Kining nagtalikod nga mga Cristohanon, nga nakighiusa sa ilang paganong mga kauban, ningpunting sa ilang pagpakig-away batok sa labing importanteng mga bahin sa mga pagtolon-an ni Cristo.

Kadtong gusto nga magpabiling matitud-anon nakakita nga kinahanglan diay og usa ka mapait nga pagpagkigbisug aron makabarug batok sa mga paglimbong ug sa mga dulumtanan nga gililong sa sapot sa pagkasaserdote ug gipasulod sa iglesia. Ang Biblia wala na ilha nga estandarte sa pagtoo. Ang doktrina sa relihiyoso nga kagawasan gitawag na og pagtoong supak, ug ang mga tigpanalipod niini gikasilagan ug gitunglo.

Gikinahanglan nga Panagbulag—Human ang usa ka dugay ug grabe nga away ang pipila nga mga matitud-anon nagpili sa

pagputol sa tanang pagpakigdugtong sa nagtalikod nga iglesia kon kini magdumili sa gihapon sa pagkuha sa iyang kaugalingon gikan sa bakak ug sa pagsimbag diosdios. Ilang nakita nga ang panagbulag gikinahanglan pag-ayo kon handum nila nga tumanon ang Pulong sa Dios. Dili nila buot nga pasagdan ang mga sayop nga makadaut sa ilang mga kalag ug maghatag og ehemplo nga magdalag kata-lagman sa pagtoo sa ilang mga kabataan ug sa kabataan sa ilang kabataan. Aron maangkon ang kalinaw ug panaghiusa, andam sila [93] nga maghimog pagtugot kon kini nagakahulogan sa pagpabiling matinud-anon sa Dios, apan ilang nabati nga bisan ang kalinaw mahal kaayo kon ang buot ipasabot niini ang iya sa baruganan. Kon ang panaghiusa makab-ot lamang pinaagi sa pagkompromiso sa kamatooran ug pagkamatarung, nan pasagdi nga adunay kalainan, ug bisan pa gira. Mas maayo alang sa iglesia ug sa kalibutan nga ang mga baruganan nga nag-awhag niadtong malig-on nga mga tomo-too mabuhi pag-usab sa mga kasingkasing sa mga nanag-angkong katawhan sa Dios.

Si apostol Pablo nagpahayag nga “pagalutoson gayud hinoon ang tanan nga nagatinguha sa diosnon nga pagkinabuhi diha kang Cristo Jesus.” 2 Timoteo 3:12. Unya, nganong murag wala may dakung pagpanglutos nga nagakahitabo? Ang bugtong rason mao nga ang iglesia nagpahiangay sa estandarte sa kalibutan, hinundang nga wala kini nagpukaw og pagsupak. Ang relihiyon sa atong panahon karon walay pudi ug balaan nga karakter nga maoy timaan sa Cristohanong pagtoo sa kapanahonan ni Cristo ug sa Iyang mga tinon-an. Kini tungod lamang sa espiritu sa pakigkompromiso kauban sa sala, tungod kay gibaliwala ang dagkung mga kamatooran sa Pulong sa Dios, tungod kay sulod sa iglesia diyutay lang ang buhing pagkadiosnon nga importante sa ngatanan, gani ang Cristianismo dayag nga nahimong sikat sa kalibutan. Sulayi pagbuhi ang pagtoo ug gahum nga iya sa unang iglesia, ug ang espiritu sa pagpanglutos mabanhaw ug ang mga kalayo sa pagpanglutos pagadagkotan pag-usab.

Ang Misteryo Sa Sala

Sa iyang ikaduhang sulat ngadto sa mga taga-Tesalonica, gitagna ni apostol Pablo ang dako nga pagapostasya nga magabunga ngadto sa pagkamugna sa papanhong gahum. Iyang gipahayag nga ang

adlaw ni Cristo dili pa moabut “hangtud nga mahitabo una ang pagsupil, ug ang pagtungha sa tawo sa kalapasan, ang tawong pagalaglagon, nga magasupak ug magapahitaas sa iyang kaugalingon batok sa tanang ginatawag ug dios o sa bisan unsa nga ginasimba, nga tungod niana siya magapahigayon sa paglingkod sulod sa templo sa Dios, ug magapahayag nga siya Dios.” Ug dugang pa, gipasidan-an sa apostol ang iyang kaubanang tomotoo nga ang tinagoan sa kalapasan gikapalihok na.” 2 Tesalonica 2:3, 4, 7. Bisan pa kaniadto kasayo nakita na niya nga nagasulod sa iglesia ang mga sayop nga maoy magaadam sa dalan alang sa pagkamugna sa Papasya.

[94] Sa hinayhinay, kunohay tago ug hilom usa niadtong una ug dayon mas nagakadayag na samtang kini nagdugang sa kusog ug sa dihang nakagahum na sa tawhanong mga hunahuna, ang misteryo sa sala nagpadayon sa iyang malimbongon ug mapasipalaon nga buhat. Sa halos wala kabantayi ang mga kustombre sa pagdili pagtoo og Dios misulod sa Cristohanong iglesia. Ang espiritu sa pakigkompromiso ug pakighiuyon napunggan sulod sa usa ka panahon pinaagi sa mapintas nga mga pagpanglutos nga giantus sa iglesia ilalum sa paganismo. Apan sa dihang natapos ang pagpanglutos, ug ang Cristianismo misulod sa mga korte ug mga palasyo sa mga hari, iyang gikambyohan ang mapainubsanon nga pagkasimple ni Cristo ug sa Iyang mga apostoles sa pagkamapahitas-on ug garbo nga ila sa pagano nga mga saserdote ug mga pangulo, ug ang mga tulumanon sa Dios iyang gipulihan og tawhanong mga teoriya ug mga tradisyon. Ang taphaw nga pagkadani ni Constantino sa unang bahin sa ikauptat nga siglo nagdala og dako nga kasadya, ug ang kalibutan, nga gibistihan sa mga kupo sa pagkamatarung, misulod ngadto sa iglesia. Karon ang buhat sa pagdaut paspas nga milambo. Ang paganismo, samtang kini nagpakita nga napildi, nahimong madaugon. Ang iyang espiritu ang nagdumala sa iglesia. Ang iyang doktrina, mga seremonya, ug mga tootoo gisagol ngadto sa pagtoo ug pagsimba sa nag-angkon nga mga sumusunod ni Cristo.

Kini nga kompromiso tali sa paganismo ug Cristianismo nagresulta sa pagkamugna sa tawo sa sala nga gitagna nga nagabatok ug nagabayaw sa iyang kaugalingon labaw sa Dios. Ang higante nga sistema sa bakak nga relihiyon usa ka obra-maestra sa gahum ni Satan—usa ka monumento sa iyang mga paningkamot nga

ipalingkod ang iyang kaugalingon sa trono aron gamhan ang yuta sumala sa iyang kabubut-on.

Maoy usa sa nagapanguna nga mga doktrina sa Romanismo nga ang papa ang makita nga ulo sa unibersohanon nga iglesia ni Cristo, nga gitugyanan sa labaw nga kagahum ibabaw sa mga obispo ug mga pastor sa tanang bahin sa kalibutan. Labaw pa niini, ang papa nagangkon alang sa iyang kaugalingon sa mga titulo nga Iya sa Dios.

Nasayod gayud si Satanas nga ang Balaang Kasulatan makatabang sa katawhan sa pag-ila sa iyang mga limbong ug sa pag-asdang sa iyang gahum. Pinaagi sa Pulong nga ang Manluluwas sa kalibutan nakasukol sa iyang mga pang-atake. Sa matag atake gipresentar ni Cristo ang taming sa walay katapusang kamatooran, nga nagaingon, “Nasulat na.” Ang matag sugyot sa kaaway iyang gitubag gamit ang kaalam ug gahum sa Pulong. Aron mapadayon ni Satanas ang iyang impluwensya sa ibabaw sa katawhan ug aron mamugna ang kagahum sa papanhon nga mangingilog, kinahanglan iya silang ipabilin nga ignorante sa Kasulatan. Ang Biblia magabayaw sa Dios ug magabutang sa may kamatayon nga mga lalaki ug mga babayi sa ilang insaktong lugar. Tungod niini nga rason, kinahanglan tagoon ug pungan ang iyang sagrado nga mga kamatooran. Kini nga panghunahuna gidawat sa Romanong iglesia. Sulod sa ginatus nga katuigan gidili niini ang paghimo sa Biblia. Ang katawhan gidid-an sa pagbasa o sa pag-angkon niini sa ilang mga puloy-anan, ug ang mga walay baruganan nga mga saserdote ug mga pari naghubad sa mga pagtolon-an sulod niini aron tipigan ang ilang mga pag-angkon. Pinaagi niini ang papa hapit ilha sa kinatibuk-an ingon puli sa Dios dinhi sa yuta, tinugyanan sa labaw nga kagahum ibabaw sa iglesia ug nasud.

Giusab ang mga Panahon ug mga Kasogoan—Sa nawala na ang tigbantay sa sayop, si Satanas nagbuhat sumala sa iyang kabubut-on. Ang tagna nagpahayag nga ang Papasya magatinguha “sa pag-usab sa mga panahon, ug sa Kasogoan” Daniel 7:25. Wala kini nagmakuli sa pagtinguha niini nga buhat. Aron tanyagan ang mga konbertido gikan sa paganismo og hulip sa pagsimbag mga diosdios, ug sa ingon pasidunggan ang taphaw nga pagdawat sa Cristianismo, ang pagsimbag mga larawan ug “mga imahe sa kadugayan gilakip sa Cristohanon nga pagsimba. Ang mando sa usa ka malangkubon nga konseho sa katapusan nagmugna niini nga sis-

[95]

tema sa pagsimbag diosdios. Aron kompletohon ang mapasipalaon nga buhat, naghunahuna ang Roma nga papason gikan sa kasogoan sa Dios ang ikaduhang sugo, nga maoy nagadumili sa pagsimbag mga larawan, ug tungaon ang ikanapulo nga sugo, aron magpabilin ang gidaghanon sa kasugoan.

Ang espiritu sa pagpahiuyon sa paganismo nagbukas og dalan alang sa dugang nga pagbaliwala sa kagahum sa Langit. Gihilabtan usab ni Satanas ang ikaupat nga sugo, ug gituyo nga ipasalikway ang karaang Adlawng Igpapahulay, ang adlaw nga gipanalanginan ug gibalaan sa Dios, ug gibayaw puli niini ang pista nga gibantayan sa mga pagano ingon “hamili nga adlaw sa adlaw.” Kining maong kausaban wala himoa sa dayag niadtong una. Sa unang mga siglo ang tanan nga mga Cristohanon nagbantay sa matuod nga Adlawng Igpapahulay. Abughoan sila kung alang sa dungog sa Dios, ug, sa pagtoo nga ang Iyang kasogoan walay paglubad, mainiton nila nga gibantayan ang kabalaan sa iyang mga tulumanon. Apan si Satanas nagbuhat sa lilong pinaagi sa iyang mga ahensya aron makab-ot ang [96] iyang katuyoan. Aron dad-on ang pagtagad sa katawhan ngadto sa Domingo, gihimo kini nga pista sa pagpasidungog sa pagkabanhaw ni Cristo. Ang relihiyosong mga pag-alagad gihimo niini nga adlaw, apan giila kini nga usa ka adlaw alang sa kalingawan, ug ang Adlawng Igpapahulay padayon nga giilang balaan.

Sa pagano pa siya, si Constantino nagpakanaug og mando nga nagpatuman sa kinatibuk-an nga pagbantay sa Domingo ingon usa ka pangpublikong pista sa tibuok Empiryo sa Roma. Human sa iyang pagkakabig nagpabilin siya nga lig-on nga tigpanalipod sa Domingo, ug dayon iyang gipamugos ang iyang paganhon nga mando sa ikaayo sa iyang bag-ong pagtoo. Apan ang dungog nga gihatag niini nga adlaw dili pa gihapon igo aron pugngan ang mga Cristohanon sa pagtagad sa matuod nga Adlawng Igpapahulay ingon nga balaan alang sa Ginoo. Kinahanglan himoon ang laing lakang: kinahanglan itupong ang bakak nga Adlawng Igpapahulay sa matuod. Pipila ka tuig human gipakanaug ni Constantino ang iyang mando, gitawag sa Obispo sa Roma ang Domingo nga adlaw sa Ginoo. Niini nga paagi ang katawhan inanay nga gigiyahan sa paghatag niini og balaang pagtagad. Sa gihapon, nagpabilin nga gibantayan ang orihinal nga Adlawng Igpapahulay.

Ang labawng limbongan wala makahimo sa pagtapus sa iyang buhat. Gitinguha niya nga tingbon ang Cristohanong kalibutan ilalum sa iyang bandera ug ipatuman ang iyang gahum pinaagi sa iyang puli, ang mapahitason nga papa nga nag-angkon nga representante ni Cristo. Pinaagi sa wala kaayo nakabig nga mga pagano, ang ambisyoso nga mga pari ug ang nahigugma-sa-kalibutan nga mga magbubuhat sa iglesia, nahimo niya ang iyang katuyoan. Matag karon ug unya may dagko nga mga konseho nga gimugna, sa diin ang mga pangulo sa iglesia nagtipon gikan sa tibuok nga kalibutan. Sa halos tanang konseho ang Adlawng Igpapahulay nga gitukod sa Dios gipaubos og diyutay, samtang ang Domingo gipataas. Sa ingon niini napasidunggan ang pagano nga pista sa katapusan ingon usa ka diosnong kahimoan, samtang ang Adlawng Igpapahulay sa Biblia giila ingon usa ka karaang handumanan sa tinoohang Judio, ug ang mga nanagbantay niini giila nga tinunglo.

Ang dakung bakakon nagmalampuson sa pagbayaw sa iyang kaugalingon “batok sa tanang ginatawag ug dios o sa bisan unsa nga ginasimba.” 2 Tesalonica 2:4. Misulay siya sa pag-usab sa nag-inusarang tulumanon sa diosnon nga kasogoan nga sa walay sipyat nagatudlo sa tanang katawhan ngadto sa matuod ug buhi nga Dios. Diha sa ikaupat nga sugo ang Dios gipadayag nga Manlalalang sa mga langit ug sa yuta, butang nga naghimo Kaniya nga lahi kay sa bakak nga mga diosdios. Aron mahimong handumanan sa paglalang nga ang ikapitong adlaw gibalaan ingon usa ka adlaw diin magpahulay ang tawo. Gibuhat kini aron mahinumduman kanunay sa katawhan ang buhi nga Dios ingon tinubdan sa tanang butang ug katuyoan sa pagtahod ug pagsimba. Gisulayan ni Satanas pagliso ang katawhan gikan sa ilang pag-ila sa Dios ug gikan sa pagtuman sa Iyang kasogoan. Gani iyang gipunteryang ang iyang mga paningkamot batok sa usa ka sugo nga nagatudlo sa Dios nga Maglalalang.

Sa karon ang mga Protestante namugos nga ang pagkabanhaw ni Cristo sa adlaw nga Domingo ang naghimo niini nga Cristohanong Adlawng Igpapahulay. Apan ang ebidensya sa Kasulatan kulang. Walay sama nga dungog nga gihatag niini nga adlaw si Cristo o ang Iyang mga apostoles. Ang pagbantay sa Domingo ingon usa ka Cristohanon kahimoan nagagikan niadtong “misteryo sa pagpakasala” nga nagsugod bisan pa sa kapanahonan ni Pablo. Asa

[97]

ug kanus-a man gisagop sa Ginoo kining anak sa Papasya? Unsay husto nga rason alang sa kausaban diin ang Kasulatan walay gisulti?

Niadtong ikaunom nga siglo ang Papasya lig-on na kaayo. Ang iyang lingkoranan sa gahum gibutang sa harianon nga siyudad, ug ang Obispo sa Roma giila nga pangulo sa tibuok iglesia. Gipulihan sa Papasya ang Paganismo. Gihatag sa dragon ngadto sa mananap nga mapintas “ang iyang gahum ug ang iyang trono ug ang dakung pagbulot-an.” Pinadayag 13:2. Ug karon nagsugod ang 1260 ka tuig sa papanhong pagpanglupig nga gitagna ni Daniel ug ni Juan. (Daniel 7:25; Pinadayag 13:5-7.) Ang mga Cristohanon gipugos sa pagpili tali sa pagtugyan sa ilang integridad ug dawaton ang papanhong mga seremonya ug pagsimba o sa usikan ang ilang mga kinabuhi sa mga bartolina o ang mag-antus sa kamatayon diha sa silotanan, sa kalayo, o sa atsa sa berdugo. Karon natuman ang mga pulong ni Jesus, “Ug igapanugyan kamo bisan gani sa inyo rang kaugalingong mga ginikanan ug mga igsoon, ug mga kaparyentihan ug mga kahigalaan; ug ang uban kaninyo ilang ipapatay. Ug kamo pagadumtan sa tanang tawo tungod sa akong ngalan” Lucas 21:16, 17. Ang pagpanglutos batok sa mga matitud-anon nagsugod uban sa mas dakung kasilag kay sa niadtong una, ug ang kalibutan nahimong usa ka halapad nga girahanan. Sulod sa ginatus nga katuigan ang iglesia ni Cristo nakakaplag og dalangpan diha sa pagpahilit ug pagtago. Ang manalagna nagsulti, “Ug ang babaye mikalagiw ngadto sa kamingawan, diin may dapit siya nga gitagana kaniya sa Dios, diin pagatil-ogan siya sulod sa usa ka libo duha ka gatus ug kanuman ka adlaw.” Pinadayag 12:6.

[98]

Ang Mangitngit nga Kapanahonan—Ang pagkahimo sa Romanong Iglesia nga gamhanan mao ang nagmarka sa pagsugod sa Mangitngit nga Kapanahonan. Sa dihang midako ang iyang gahum, ang kangitngit nagkalalum. Ang pagtoo gikuha gikan kang Cristo, ang matuod nga patukuranan, og gibalhin sa papa sa Roma. Imbis nga magsalig sa Anak sa Dios alang sa kapasayloan sa sala ug alang sa walay katapusan nga kaluwasan, ang katawhan nagtutok sa papa ug mga saserdote ug mga pari nga iyang gitugyanan sa pagbulot-an. Gitudloan sila nga ang papa mao ang ilang tigpataliwala, ug nga walay makaduol sa Dios gawas kon moagi kaniya, ug dugang pa, nga siya ang puli sa Dios alang kanila, ug busa pagatumanon siya sa walay pagduda. Ang usa ka pagliko sa iyang mga tulumanon igo na

nga rason alang sa labing bug-at nga silot nga igadapat sa lawas ug kalag sa mga nakasala.

Busa ang mga hunahuna sa katawhan gisaylo gikan sa Dios ngadto sa daling masayop, masalaypon, ug mapintas nga mga tawo—ug labaw pa niana, ngadto sa prinsiphe sa kangitngit mismo, nga nagapalihok sa iyang gahum pinaagi kanila. Ang sala gitago sa sapot sa pagkabalaan. Aron tagoon ang Kasulatan ug aron ilhon sila sa katawhan nga labing labaw, wala kitay laing kinahanglan gawas sa bakak, limbong ug makadaut nga kasal-an. Kauban sa pagpataas sa tawhanong kasogoan ug mga tradisyon miabot ang kadautan nga kanunay nagabungga ngadto sa pagsalikway sa kasogoan sa Dios.

Mga Adlaw sa Katalagman—Mga adlaw kadto sa katalagman alang sa iglesia ni Cristo. Gamay ra gayud ang matitud-anon nga nagdala sa estandarte. Bisan pa nga ang kamatooran wala pasagdi nga mahutdan og mga saksi, sa gihapon may mga panahon diin daw maangkon sa sayop ug tumotumo ang hingpit nga kadaugan ug ang matuod nga relihiyon daw mapapa na gikan sa yuta. Wala na sa panglantaw sa iglesia ang maayong balita, apan ang mga porma sa relihiyon nagdaghan, ug ang katawhan gisilotan sa mabug-at nga mga tulumanon.

Gitudloan sila dili lamang sa pagtutok sa papa ingon ilang tig-pataliwa kondili sa pagsalig sa ilang mga binuhatan alang sa kapasayloan sa ilang sala. Ang taas nga mga pagpanglangyaw, mga binuhatan sa penitensya, mga pagsimba sa mga imahe, mga pagpatindug og mga iglesia, mga ampoanan, ug mga halaran, ug mga bayad sa dagkung mga salapi ngadto sa iglesia—kini ug ang daghan pang sama niini nga mga binuhatan ang gipatuman aron sa paghupay sa kasuko sa Dios o aron maangkon ang Iyang kaayo, nga daw ang Dios sama sa tawo, nga masuko tungod sa mga gagmayng butang, o mapahilum pinaagi sa mga gasa o mga binuhatan sa penitensya!

Ang nagaabot nga mga siglo nakakita og padayon nga pagdugang sa sayop sa mga doktrina nga gipasugo sa Roma. Bisan sa wala pa ang pagkamugna sa Papasya, ang mga pagtolon-an sa mga wala nagatoo og Dios nga mga pilosopo may pagtagad ug may impluwensya na sa iglesia. Daghang mga nanag-angkon nga sila nakabig ang naggunit sa gihapon sa mga baruganan sa ilang pagano nga mga panghunahuna, ug wala lamang nila gipadayon ang pagtoon niini kondili ila pang gisugyot kini sa uban ingon pamaagi aron ilang

maimpluwensyahan ang mga dili magtototo. Nahimo kining hinungdan sa pag-abot sa mabug-at nga mga sayop sulod sa Cristohanong pagtoo. Ang nagpanguna niini kanila mao ang pagtoo sa natural nga pagkadili mamatay sa tawo ug ang iyang pagkadili mawadan sa panimuot bisan sa kamatayon. Kini nga doktrina naghan-ay sa pundasyon sa diin gipasikad sa Roma ang pag-ampo sa mga santos ug ang pagbalaan kang birhen Maria. Gikan niini nitubo ang tumotumo mahitungod sa walay katapusang pagsakit alang niadtong namatay nga wala naghinulsul, nga sayong nahilangkub sa papanhon nga pagtoo.

Kini nga mga butang nag-andam sa dalan aron makasulod ang lain pang inimbento sa paganismo, ang gitawag sa Roma nga purgatoryo, ug gigamit kini aron hadlukon ang mga madaladala ug tootoohon nga kadaghanan. Kini nga bakak nagsulti nga adunay usa ka dapit alang sa pagsakit kon asa nagapabilin ang mga kalag niadtong wala nakaangkon sa walay katapusan nga silot alang sa ilang mga sala, ug kon asa, pwede sila nga mopahawa human sila maluwas gikan sa pagkamahugaw ug madawat sa langit.

[100] Sa gihapon may usa pa ka laing imbento nga gikinahanglan aron ang Roma makapahimulos sa mga kahadlok ug bisyo sa iyang mga sumusunod. Ang doktrina sa mga indulhensya mitubag niini nga panginahanglanon. Ang hingpil nga kapasayloan sa mga sala—sa miagi, sa karon, ug sa umalabot—ug ang pagkaluwas gikan sa tanang mga kasakit ug mga silot nga natigum gisaad alang sa tanan nga magaapil sa mga gira sa papa aron dugangan ang iyang yutangong gingharian, aron silotan ang iyang mga kaaway, o pamatyon ang mga nangahas sa pagdumili sa pagdawat sa iyang espirituhanong pagkalabaw. Ang katawhan gitudloan usab nga pinaagi sa pagbayad og salapi ngadto sa iglesia pwede nila nga maluwas ang ilang mga kaugalingon gikan sa sala ug sa ingon man luwason ang mga kalag niadtong nangamatay na nila nga mga higala nga gisunog sa nagautot nga kalayo. Niini nga mga pamaagi gipuno sa Roma ang iyang mga sudlanan ug gitipigan ang pagkaharianon, pagkaadunahan, ug ang bisyo niadtong mga nagpakaaron-ingnon nga mga representante Niya nga wala gani bisan may mahigdaan sa Iyang ulo.

Ang sulondan sa panihapon sa Ginoo sumala sa Biblia giilisan og mga makidiosdios nga mga paghalad panahon sa misa. Ang mga saserdote naglimbong nga ilang mabayloan ang yano nga tinapay

ug bino ug himoon kining tinuod nga lawas ug dugo ni Cristo. Uban sa mapasipalahon nga pagpangahas ilang giangkong sa dayag ang gahum sa “paglalang sa ilang Magbubuhay” Sa silot sa kamatayon, ang tanan nga mga Cristohanon gisugo sa pagpanumpa sa ilang pagtoo niining mangil-ad, nagainsulto sa Langit nga bakak. Sila nga nagdumili gitambog sa kalayo.

Ang udtong tutok sa Papasya mao ang tungang gabii sa moralidad sa kalibutan. Ang Balaang Kasulatan halos wala na mailhi, dili lamang sa katawhan, apan sa mga saserdote. Sama sa mga Fariseo sa karaang panahon, ang mga pangulo sa iglesia may kasilag sa kahayag nga nagapadayag sa ilang mga sala. Human mawala ang kasogon sa Dios, ang estandarte sa pagkamatarung, ilang gigamit ang gahum nga walay limitasyon ug gihimo ang mga bisyo sa walay pagpugong. Ang pagpangilad, kahakog, ug imoralidad nagpadayon. Ang katawhan walay gikahadlokang krimen aron lang maangkon ang mga bahandi o katungdanan. Ang mga palasyo sa mga papa ug sa mga pari mga talan-awon sa labing dulumtanan nga pagpasagad. Ang uban sa mga nagalingkod nga mga papa nakasala sa mga krimen nga hilabihan ka ngil-ad nga mismo ang kalibutanong mga pangulo nagtinguha sa pagpapha niining mga dagkung tawo sa iglesia ingon mga mangtas nga hilabihan ka ngil-ad kon pasagdan nga magpabilin sa trono. Sulod sa mga siglo walay pag-uswag sa kahibalo, arte, o sibilisasyon. Usa ka paralismo sa moral ug utoknon nga bahin ang nahitabo sa Cristianismo.

Kapitulo 12—Ang Santuwaryo

Ang Pagreporma nga gipangunahan sa mga Protestante nahitabo aron matagad ang daghang mga sayop sa Roma. Gilakip usab sa mga tigreporma ang mga butang nga ilang nakita sa Kasulatan apan gisalikway sulod sa dugayng panahon. Sa ika-19 nga siglo, ang kaikag mahitungod sa ikaduhang pagbalik ni Jesus nagtubo taliwala sa mga magtotoon sa Biblia gikan sa lainlaing mga sekta ug mga nasud. Daghan ang naghunahuna nga kini mahitabo sa unang bahin sa maong siglo. Ang kalihukan labi pang kusog didto sa America, kung asa ang mga sumusunod niini naila nga “mga adventista.” Pinasikad sa han-ay sa panahon nga gitagna sa Daniel 8:14 mahitungod sa paghinlo sa santuwaryo, ilang gihunahuna nga si Jesus mobalik aron sa paghinlo sa kalibutan sa 1844. Sa dihang wala kini nahitabo, ang uban kanila nagtoon pagdugang sa Biblia aron ilang masabtan ngano.

Ang Yutan-on ug Langitnong mga Santuwaryo—Sa ilang pagsusi nahibaloan niining matinguhaon nga mga magtotoon sa Biblia nga ang yutan-ong santuwaryo, nga gitukod ni Moises sumala sa mando sa Dios pinasikad sa panig-ingnan nga gipakita kaniya sa Bukid sa Sinai, “ingon nga samingay, mao ang kapanahonan karon. Sumala niining maong pahimutang, ginahalad ang mga gasa ug mga halad-inihaw.” Hebreohanon 9:9. Ilang naton-an nga ang iyang duha ka balaang mga dapit “mga hulad sa mga langitnong butang”; nga si Cristo, nga atong dako nga Hataas nga Saserdote, “usa ka mag-aalagad sulod sa dapit nga balaan ug sa tinuod nga tabernaculo nga gipatindog dili sa tawo kondili sa Ginoo”; ug nga “si Cristo misulod dili ngadto sa usa ka balaang dapit nga hinimog mga kamot, nga hulad lamang sa tinuod, kondili ngadto sa langit gayud, sa pagpangatubang karon alang kanato sa atubangan sa Dios.” Hebreohanon 9:23; 8:2; Hebreohanon 9:24.

Ang santuwaryo sa langit, kon asa si Jesus nagaalagad alang kanato, mao ang dakung orihinal, nga gibasihan sa santuwaryo nga gitukod ni Moises. Ingon nga ang santuwaryo sa yuta adunay duha

ka mga bahin o mga lawak, ang balaan ug ang labing balaan, mao usab nga adunay duha ka balaang mga dapit sa santuwaryo sa langit. Ug ang arka nga gibutangan sa kasogoan sa Dios, ang halaran sa insenso, ug ang ubang mga galamiton alang sa serbisyo nga makita sa santuwaryo sa yuta may kaanggid didto sa santuwaryo sa langit. Sa balaan nga talan-awon si apostol Juan gitugotan sa pagsulod sa langit, ug didto iyang nakita ang tangkawan o lamparahan, ug ang halaran sa insenso, ug sa dihang “ang templo sa Dios nabuksan,” iyang nakita “ang arka sa Iyang pakigsaad.” Pinadayag 4:5; 8:3; Pinadayag 11:19.

Sila nga nagapangita sa kamatooran makakaplag og dili malalis nga pamatuod nga adunay santuwaryo didto sa langit. Si Moises naghimog yutan-on nga santuwaryo sumala sa sulondan nga gipakita kaniya. Si Pablo nagpahayag nga kadtong sulondan mao ang matuod nga santuwaryo nga anaa sa langit (Hebreohanon 8:2, 5). Si Juan nagpamatuod nga iya kining nakita sa langit.

Human sa 2300 ka mga adlaw nga misangko sa 1844, dugay nang mga siglo nga walay santuwaryong makita dinhi sa yuta. Gani dayag nga ang santuwaryo sa langit ang gihisgutan sa pahayag nga nagaingon, “Hangtud sa duruha ka libo ug totolo ka gatus ka mga gabii ug mga buntag; unya ang balaanong puloy-anan pagalinisan.” (Daniel 8:14). Apan sa unsang hitabo nga ang santuwaryo sa langit nagakinahanglan man og paghinlo? Sa ilang pagbalik pagtoon sa Kasulatan, nakat-onan sa mga magtotoon sa tagna nga ang paghinlo dili ang pagkuha sa pisikal nga mga hugaw, kay kini nga paghinlo himoon pinaagi sa dugo, ug gani kini gayud usa ka paghinlo gikan sa sala. Ang apostol nagasulti: “Sa ingon niana gikinahanglan nga ang mga hulad sa mga langitnong butang pagahinloon niining mga butanga, apan ang maong mga langitnong butang pagahinloon sa labi pa ka maayong mga halad-inihaw kay niini.” Hebreohanon 9:23.

Aron maangkon ang dugang nga kahibalo mahitungod sa paghinlo nga gipunting sa tagna, gikinahanglan nila nga masabtan ang mga serbisyo sa langitnong santuwaryo. Mahibaloan lamang nila kini sumala sa mga serbisyo sa yutan-ong santuwaryo, kay matud pa ni Pablo nga ang mga saserdote nga nag-alagad didto nanaghimo sa “hulad ug landong sa langitnong dapit nga balaan.” Hebreohanon 8:5.

Ang Paghinlo sa Santuwaryo—Kaniadto, samtang simbolo [103]

nga gibalhin ang mga sala sa katawhan ngadto sa yutan-ong sangtuwaryo pinaagi sa dugo sa halad alang sa sala, mao man usab nga ang atong mga sala, tinuoray nga gibalhin ngadto sa langitnon nga santuwaryo pinaagi sa dugo ni Cristo. Ug sama nga ang makahuluganong paghinlo sa yutan-on nahimo pinaagi sa pagkuha sa mga sala nga nagpahugaw niini, mao man usab nga ang tinuod nga paghinlo sa langitnon matuman pinaagi sa pagkuha o pagpapas sa mga sala nga nahisulat didto. Kini nagkinahanglan og pagsusi sa mga basahon sa sinulat aron mailhan kinsa ang pinaagi sa paghinulsul sa sala ug sa pagtoo kang Cristo, takus sa mga ikaayo sa Iyang pagtubos. Busa ang paghinlo sa santuwaryo nagalangkub sa usa ka buhat sa masusihong paghukom. Kini nga buhat kinahanglan himoon sa dili pa ang pagbalik ni Cristo aron sa pagluwas sa Iyang katawhan, tungod kay kon Siya mobalik na, ang Iyang ganti dala na Niya aron igahatag sa matag usa sumala sa iyang mga binuhatan. (Pinadayag 22:12.)

Busa kadtong nagsunod sa nagalambo nga kahayag sa pulong sa tagna nakakita nga imbis mobalik sa tapus sa 2300 ka adlaw niadtong 1844, misulod hinuon si Cristo sa labing balaang dapit sa langitnong santuwaryo, ngadto sa atubangan sa Dios, aron himoon ang nagahinapus nga buluhaton sa pagtubos, ingon pagpangandam alang sa Iyang pagbalik.

Usa ka Solemne nga Mensahe—Sa pagsulod ni Cristo sa labing balaang dapit sa langitnong santuwaryo aron himoon ang nagahinapus nga buluhaton sa pagtubos, Iyang gitugyan ngadto sa Iyang mga alagad ang katapusang mensahe sa kalooy aron ihatag sa kalibutan. Mao kini ang pasidaan sa ikatulong manulonda sa Pinadayag 14. Ang manalagna nakakita nga human dayon sa pagsangyaw niining maong pahibalo, ang Anak sa tawo magabalik sa himaya aron kuhaon ang mga anihon sa yuta.

Ang labing makahadlok nga paghulga nga gipadayag sa mga tawo anaa sa mensahe sa ikatulong manulonda (Pinadayag 14:9-12). Usa gayud ka mangil-ad nga sala ang mohagit sa kasuko sa Dios nga walay simbog sa kalooy. Dili pasagdan ang katawhan sa kangitngit mahitungod niini nga butang. Ang pasidaan batok niini nga sala kinahanglan ihatag sa kalibutan sa dili pa moabot ang mga paghukom sa Dios, aron ang tanan mahibalo nganong

kinahanglan ipakanaug kini nga mga paghukom aron mahatagan sila sa kahigayonan sa paglikay kanila.

Niining dugokanan sa dakung lumba, duha ka lainlain, mangsangka nga mga klase ang namugna. Sa usa ka klase mao ang tanan nga “mosimba sa mapintas nga mananap ug sa iyang larawan, ug pamarka sa iyang agtang o sa iyang kamot,” ug sa ingon gipatong diha sa ilang mga kaugalingon ang makahadlok nga mga paghukom nga gihulga sa ikatulong manulonda. Ang laing klase, sa tataw nga kalahian sa kalibutan, mao sila nga “mga nanagbantay sa mga sugo sa Dios ug sa tinoohan ni Jesus.” Pinadayag 14:9, 12.

Kapitulo 13—Ang Pagluwas

Dinhi niini ugsa mosunod nga mga kapitulo gisulat sa manunulat ang mga butang sa umalabot, apan sagad niya kining ginasaysay nga daw kini nangagi na, ingon nga siya saksi nga nagaasoy sa mga panghitabo nga iyang nakita.

Ang Pagsira Sa Kaluwasan

Sa motapusay na ang mensahe sa ikatulong manulonda, ang gahum sa Dios nagtungtong sa Iyang katawhan. Nahimo na nila ang ilang buluhaton ug andam na sila alang sa masulayon nga oras nga naghulat kanila. Ila nang nadawat ang ulahing ulan, o makapalagsik gikan sa presensya sa Ginoo, ug ang buhi nga pagpamatuod nabuhi pag-usab. Ang katapusang dako nga pasidaan gipatingog bisag asa, ug kini mipukaw ug mipalihok sa mga pumuluyo sa yuta nga dili modawat sa balita.

Ang mga manulonda nagdali ngadto nganhi didto sa langit. Usa ka manulonda nga adunay dala nga igsusulat ang mibalik gikan sa yuta ug nagsugid kang Jesus nga nahuman na ang iyang buluhaton, ug ang mga naluwas naihap na ug nasilyohan. Unya si Jesus, nga sa dugayng panahon nag-alagad atubangan sa arka nga gibutangan sa Napulo ka Sugo, misalibay sa insensaryo. Iyang gibayaw ang Iyang mga kamot, ug sa usa ka makusog nga tingug nag-ingon, “Nahuman na” Ug ang tanan nga mga manulonda mitangtang sa ilang mga korona samtang gihimo ni Jesus ang solemne nga pahibalo, “Ang mamumuhat ug dautan, pabuhata gihapon siyag dautan; ug ang mahugaw, papadayona gihapon siya sa pagkamahugaw; ug ang matarung, pabuhata gihapon siyag matarung; ug ang balaan, papadayona gihapon siya sa pagkabalaan.” Pinadayag 22:11.

Ang matag kaso nahukman na sa kinabuhi o sa kamatayon. Samtang si Jesus nagaalagad sa santuwaryo, ang paghukom nagapadayon alang sa matarung nga mga nangamatay, ug unya alang sa matarung nga mga buhi. Nadawat ni Cristo ang Iyang gingharian, kay nahimo

man Niya ang pagtubos alang sa Iyang katawhan ug napapas ang ilang mga sala. Ang mga sakop sa gingharian naila na. Ang kasal sa Cordero nahuman na. Ug ang ginharian, ug ang kadako sa ginharian ilalum sa tibuok langit, gihatag ngadto kang Jesus ug sa mga manununod sa kaluwasan, ug si Jesus magahari ingon Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo.

Sa dihang si Jesus migawas sa labing balaan nga dapit, ang mga kampanilya sa Iyang sapot nagbagting; ug sa dihang mipahawa Siya, usa ka dag-um sa kangitngit ang mitabon sa mga lumulupyo sa yuta. Niining taknaa wala nay tigpataliwa tali sa nakasala nga tawo ug sa nasad-an nga Dios. Samtang si Jesus nagtindug sa tunga sa Dios ug sa nakasala nga tawo, may pagpugong diha sa katawhan; apan sa pagguwas Niya gikan sa taliwala sa tawo ug sa Amahan, ang pagpugong gikuha, ug si Satanas adunay hingpit nga paggahum niadtong nagdumili sa paghinulsul.

Dili mahitabo ang mga hampak samtang si Jesus nagaalagad sa santuwaryo, apan tungod kay nahuman na ang Iyang buhat didto ug ang Iyang pagpataliwala natapus na, wala nay makapugong sa kasuko sa Dios, ug kini mibuhagay uban ang kangilngig ngadto sa walay sagang nga ulo sa makasasala, nga nagyagayaga lamang sa kaluwasan ug nasuko nga gibadlong. Niadtong makahalok nga panahon, sa natapos ang pagpataliwala ni Jesus, ang katawhan sa Dios nga gitawag sa Biblia ingon mga balaan, nagkinabuhi nga binantayan sa balaan nga Dios bisan nga sila walay tigpataliwala. Nasira na ang tanang kaso, naihap na ang matag hiyas.

Ulahi Na!—Unya gihukas ni Jesus ang Iyang sinina sa pagkasaserdote ug gisul-ob ang Iyang harianong kupo. Sa Iyang ulo anaa ang daghang mga korona, usa ka korona sulod sa usa ka korona. Nga gipalibutan sa panon sa mga manulonda, Iyang gibiyaan ang langit. Ang mga hampak nanagpangabot na sa mga lumulupyo sa yuta. Ang uban nagbasol sa Dios ug gibalikas Siya. Ang uban nangadto sa katawhan sa Dios ug nagpakilooy nga tudloan sila unsaon paglikay sa Iyang mga paghukom. Apan ang mga balaan walay mahimo alang kanila. Ang katapusang luha alang sa mga makasasala napatulo na, ug ang katapusang pangamuyo sa pagtawag nahatag na, ang katapusang lulan napas-an na, ang katapusang pasidaan nahatag na. Ang matam-is nga tingug sa kalooy wala nay lami alang kanila. Sa dihang ang mga balaan, ug ang tibuok langit

[107] naningkamot alang sa ilang kaluwasan, sila sa ilang kaugalingon walay pagpakabana. Ang kinabuhi ug ang kamatayon gihan-ay sa ilang atubangan. Daghan ang naghandum sa kinabuhi apan walay gihimo aron kini maangkon. Wala nila pilia ang kinabuhi, ug karon wala nay nagatubos nga dugo aron hugasan ang nakasala, wala nay maloloy-on nga Manluluwas aron magpataliwala alang kanila ug motuaw, “Pailubi sa makadiyot ang makasasala.” Ang tibuok langit nakighiusa kang Jesus sa dihang ilang nadungog ang makahaladluk nga mga pulong, “Human na! Natapus na!” Ang piano sa kaluwasan nahimo na, apan gamay lang ang nagpili sa pagdawat niini. Ug samtang ang matam-is nga tingug sa kalooy nawala, ang kahadluk ug kakuyaw maoy midaug sa mga dautan. Sa makalilisang nga katinaw ilang nadungog ang mga pulong, “Ulahi na! Ulahi na!”

Daghang mga dautan ang nasuko sa hilabihan samtang ilang giantus ang mga epekto sa mga hampak uban ang makalilisang nga mga pag-agulo. Gibasol pag-ayo sa mga ginikanan ang ilang kabataan, ug sa kabataan ang ilang mga ginikanan, ug sa mga igsoon ang ilang mga igsoon. Ang makusog, nagaminatay nga mga hilak madungog gikan sa lainlaing mga dapit: “Ikaw ang nakaingon nga wala nako madawat ang kamatooran nga unta nagluwas kanako gikan niining makalilisang nga takna” Gitulisok sa katawhan ang ilang mga ministro uban ang mapait nga kasilag ug gibasol sila, nga nagaingon, “Wala ninyo kami pasidan-i. Nagsulti kamo nga tibuok kalibutan ang pagadanihon, ug nanagsinggit kamo, Pakigdait ug kalinaw aron ipahilom ang matag kahadlok. Wala ninyo kami suginli mahitungod niini nga oras; ug sila nga nagpasidaan kanamo mahitungod niini inyong giila nga mga panatiko ug yawan-ong mga tawo, nga magadaut kanamo.” Apan ang mga ministro wala makalingkawas sa kasuko sa Dios. Ang ilang mga pag-antus napulo ka pilo sa giantus sa ilang katawhan.

Ang Panahon Sa Kasamok Ni Jacob

Ang mga balaan mibiya sa mga siyudad ug mga baryo ug nanagtipon aron managpuyo didto sa labing hilit nga mga dapit. Gihatagan sila sa mga manulonda og pagkaon ug tubig, samtang ang mga dautan nanag-antus tungod sa kagutom ug kauhaw. Ang mga pangulo sa yuta naghimog tigum, si Satanas ug ang iyang manulonda

masako palibut nila. Ang mga kopya sa usa ka sinulat gipakaylap ngadto sa lainlaing mga dapit sa yuta, nagamando nga gawas kon biyaan sa mga balaan ang ilang pinasahing pagtoo, undangan ang Adlawng Igpapahulay, ug bantayan ang unang adlaw sa semana, ang katawhan may kagawasan, human sa gigahin nga panahon, sa pagpamatay kanila. Apan niining masulayon nga panahon ang mga balaan kalmado ug walay kabalaka, nagasalig sa Dios ug nagagunit sa Iyang saad nga himoan sila og kaeskapohan.

[108]

Sa ubang mga dapit, bisan sa wala pa gipatuman ang mando, ang mga dautan nagdalidali sa paggukod sa mga santo aron pamatyon sila, apan si Jesus nagmando sa Iyang mga manulonda nga bantayan sila. Pagapasidunggan ang Dios atubang sa mga mata sa ilang mga kaaway palibot nila pinaagi sa Iyang paghimog pakigsaad sa mga tawo nga nanagbantay sa Iyang kasogoan; ug pagapasidunggan si Jesus pinaagi sa Iyang pagdala ngadto sa langit niadtong mga matinud-anon, mapaabutong katawhan nga nanaghulat Kaniya sa dugayng panahon diin sila wala na tugoting moagig kamatayon.

Ang mga balaan nag-antus sa dakung kasamok sa panghunahuna. Daw sa gipalibutan sila sa yawan-ong mga lumulupyos sa yuta. Daw halos ang tanan batok kanila. Ang uban nangahadluk nga tingali og gipasagdan na sila sa Dios nga mamatay sa kamot sa mga dautan. Apan kon nabuksan pa unta ang ilang mga mata, nakita unta nila nga gipalibutan sila sa mga manulonda sa Dios. Sunod nga miabut ang panon sa suko nga mga magbubuhat sa dautan, ug sunod ang panon sa yawan-on nga mga manulonda, nga nagaduso sa mga dautan sa pagpatay sa mga balaan. Apan sa dili pa sila makaduol sa katawhan sa Dios, gikinahanglan usa niining mga dautan nga moagi sa gamhanan, balaan nga mga manulonda. Wala silay mahimo. Ang mga manulonda sa Dios mitulod kanila pagbalik ug ila usab gipaattras ang yawan-on nga mga manulonda nga nagduso kanila.

Ang Pagtuaw Alang sa Pagluwas—Usa kini ka panahon sa makahadlok, mangilngig nga kasakit ngadto sa mga balaan. Adlaw gabii sila nga nanagtuaw sa Dios alang sa kaluwasan. Kon tan-awon sa gawas, wala gayud silay maadtoan. Ang mga dautan daw nagsugod na sa pagdaug ug nagbiaybiay kanila: “Nganong wala man kamo pagaluwasa sa inyong Dios gikan sa among mga kamot? Nganong dili man ninyo luwason ang inyong mga kaulingon?” Apan ang mga balaan wala naminaw kanila. Sama kang

[109]

Jacob, nakiglayug sila sa Dios (Genesis 32:22-32). Ang mga manulonda naghandum sa pagluwas kanila, apan gikinahanglan una nilang maghulat sa makadiyot. Ang katawhan sa Dios kinahanglan magainom gikan sa kopa ug mabautismohan uban sa bautismo sa dakung pagsulay. Ang mga manulonda nagpadayon sa ilang pagbantay sa mga matinud-anon nga gipiyal kanila. Ang Dios dili buot nga ang Iyang ngalan pakaulawan taliwala sa mga dili magtotoo. Ang panahon hapit nang moabut kon diin Iyang igapadayag ang Iyang dakung gahum ug luwason uban sa himaya ang Iyang mga balaan. Alang sa himaya sa Iyang ngalan Iyang luwason ang tanan nga mapailubong naghulat alang Kaniya ug kansang mga ngalan nahasulat sa basahon.

Sama kini sa kasinatian sa matinud-anong si Noe. Pagsugod sa ulan ug pag-abot sa Lunop, misulod si Noe ug ang iyang pamilya sa arka, ug gisirad-an sila sa Dios sulod niini. Matinud-anong gipasidan-an ni Noe ang mga lumulupyo sa kalibutan sa wala pa ang Lunop, samtang ilang gibiaybiay ug gisaway siya. Ug samtang ang mga tubig miabot sa yuta, ug banusbanus sila nga nangalumos, ilang nakita ang arka, nga ilang gitamay, nga naglutawlutaw nga wala naunsa sa mga tubig, nagaluwas sa matinud-anong si Noe ug sa iyang pamilya. Sama niini, sigurado usab ang kaluwasan sa katawhan sa Dios sa katapusan sa panahon, sila nga matinud-anong nagpasidaan sa kalibutan mahitungod sa Iyang umalabut nga kasuko. Ang Dios dili magatugot nga laglagon sa mga dautan ang mga tawo nga nagpaabut og kaluwasan ug wala nagyukbo sa kasugoan sa mananap o midawat sa iyang marka. Kon ang dautan gitugutan pa sa pagpatay sa mga balaan, si Satanas ug ang iyang yawan-ong mga manulonda, ug ang tanan nga nasilag sa Dios, malipay. Ug daw unsa kaha nga kadaugan kini alang sa iyang yawan-ong pagkahari kon sa katapusang paningkamot siya nahatagan og paggahum ibabaw kanila nga dugay nang nagpaabut nga makita si Jesus, nga ilang gihigugma! Kadtong nagbiaybiay sa panghunahuna nga ang mga balaan magasaka sa langit makakita sa pagbantay sa Dios sa Iyang katawhan ug makasaksi sa ilang mahimayaon nga kaluwasan.

Samtang ang mga balaan nanagbiya sa mga siyudad ug mga kabarangayan, gipanggukod sila sa mga dautan, nga nagtinguha sa pagpatay kanila. Apan ang mga hinagiban nga gigamit aron sa

sama sa dagami. Gipanalipdan ang mga balaan sa mga manulonda sa Dios. Samtang sila nagtuaw adlaw ug gabii alang sa kaluwasan, ang ilang singgit misaka ngadto sa Ginoo.

Ang Pagluwas Sa Mga Balaan

Tungang gabii ang gipili sa Dios aron luwason ang Iyang katawhan. Samtang ang mga dautan nagtamay palibut kanila, sa kalit ang adlaw mibutho, nagsiga pag-ayo, ug ang bulan nagpabilin. Gitan-aw kini sa mga dautan uban ang kahibulong, samtang nakita sa mga balaan uban sa solemne nga kalipay ang unang mga timailhan sa ilang pagluwas. Paspas nga nangabot ang mga timailhan ug mga kahibulongang butang. Daw nawala na sa ilang natural nga dagan ang tanan. Mihunong sa pag-agay ang mga suba. Ang maitom, mabug-at nga mga dag-um nanagbangga. Apan adunay usa ka tinaw nga dapit sa malinawong himaya, ug gikan niini migawas ang tingog sa Dios sama sa daghang mga tubig nga nagauyog sa mga langit ug yuta. Adunay usa ka dakung linog. Ang mga lubnganan nangaabli, ug sila nga nangamatay diha sa pagtoo ilalum sa mensahe sa ikatulong manulonda ug nanagbantay sa Adlawng Igpapahulay, nanggawas gikan sa ilang abogon nga mga higdaanan nga nahimaya, aron paminawan ang pakigsaad sa pakigdait nga pagahimoon sa Dios kauban niadtong mga nanagbantay sa Iyang kasogoan.

Ang langit naabli ug natak-op ug naggubot. Ang kabukiran nauyog ingon sa tigbaw nga giwisiwisi sa hangin ug nangakay-ag ang gansanggansangon nga mga bato sa tanang dapit. Ang dagat nagbukal sama sa usa ka kolon ug nanglupad ang mga bato gikan niini ngadto sa yuta. Ug samtang gisaysay sa Dios ang walay katapusang pakigsaad sa Iyang katawhan, Siya misulti ug dayon mihunong sa makadali, samtang ang mga pulong milanog ngadto sa yuta. Ang Israel sa Dios nagtindug nga ang ilang mga mata nanagtutok sa ibabaw, nanagpaminaw sa mga pulong samtang sila migguwas gikan sa baba ni Jehova ug midahunog sa yuta sama sa tingug sa labing kusog nga dalugdog. Hilabihan kini ka solemne. Sa pagkahuman sa matag sulti ang mga balaan nanagsinggit, “Himaya! Hallelujah!” Ang ilang mga panagway nagsidlak uban sa himaya sa Dios, nagasiga uban sa himaya sama sa dagway ni Moises sa mikanaug siya gikan sa Sinai. Ang dautan dili makasud-ong kanila tungod sa

himaya. Ug sa dihang gipahibalo sa Dios ang walay pagkatapus nga panalangin alang niadtong nagtahod Kaniya pinaagi sa pagbalaan sa Iyang Adlawng Igpapahulay, ilang gisinggit ang usa ka kusog nga singgit sa kadaugan ibabaw sa mananap ug ibabaw sa iyang larawan.

Ang Ikaduhang Pagbalik ni Cristo— Sa wala madugay adunay migula nga dakung puti nga panganud, kon asa nagalingkod ang Anak sa tawo. Sa pagguwas niini sa layo, kining maong panganud gamay kaayong tan-awon. Sa nagkaduol kini sa yuta, dayag sa tanan ang halangdon nga himaya ug pagkaharianon ni Jesus samtang nagpadayon Siya og sakay aron sa pagdaug. Ang balaan nga mga manulonda nga adunay hayag ug nagasidlak nga mga korona sa ilang mga ulo nagauban Kaniya.

Walay pinulongan nga sarang makasaysay sa pagkamahimayaon sa maong talan-awon. Ang buhi nga panganud sa pagkaharianon ug dili malabwan nga himaya nagpaduol pa gayud, ug sakay niini mao ang matahum nga persona ni Jesus, nga wala nagsul-ob sa purongpurong nga tunokon kondili sa usa ka korona sa himaya diha sa Iyang balaang agtang. Sa Iyang kupo ug paa usa ka ngalan ang gisulat, Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo (Pinadayag 19:16). Ang Iyang dagway sama kahayag sa adlaw sa udtong tutok, ang Iyang mga mata sama sa kalayo, ug ang Iyang tiil daw sama sa pino nga tumbaga (Pinadayag 1:15, 16). Ang Iyang tingug daw sama sa daghang mga tulunggon sa musika. Ang yuta nagkurog sa Iyang atubangan, ang mga langit nipahawa sama sa papel kon kini ginalukot, ug ang matag bukid ug isla nangasibog gikan sa ilang nahimutangan. “Ug unya ang mga hari sa yuta ug ang mga kadagkuan ug ang mga heneral ug ang mga dato ug ang mga kusgan, ug ang matag-usa, ulipon ug tawong gawas, mitago sa mga langub ug sa mga pangpang sa kabukiran, ug nanag-ingon ngadto sa kabukiran ug kapangpangan, ‘Tumpagi kami ug taboni kami gikan sa nawong sa nagalingkod sa trono, ug gikan sa kapungot sa Cordero; kay nahiabut na ang dakung adlaw sa [iyang] kapungot, ug kinsa bayarang makabangbang niini?’ ” Pinadayag 6:15-17.

Sila nga sa dili lang dugay magalaglag unta sa matinud-anon nga mga anak sa Dios gikan sa yuta sa karon nakasaksi sa himaya sa Dios nga mitungtong kanila. Ug taliwala sa tanan nilang kalisang

nagsinggit, nga nagaingon, “Ania karon, kini mao ang atong Dios; kita nanaghulat kaniya ug siya magaluwas kanato.” Isaias 25:9.

Ang Unang Pagkabanhaw—Kusog nga nauyog ang yuta sa dihang ang tingog sa Anak sa Dios nagtawag sa nangatulog nga mga balaan gikan sa ilang mga lubnganan. Ilang gitubag ang tawag ug mibangon nga nasininaan sa mahimayaong pagkadilimadunoton, nga nanagsinggit, “Ang kamatayon gilamoy diha sa kadaugan. O kamatayon, hain na ang imong pagkamadaugon? O kamatayon, hain na ang imong ikot?” (Tan-awa ang 1 Corinto 15:55.) Unya ang buhi nga mga balaan ug ang mga nangabanhaw mibayaw sa ilang mga tingug sa usa ka madugay, malipayong singgit sa kadaugan. Ang mga lawas nga mikanaug sa lubnganan uban sa mga marka sa balatian ug kamatayon mibangon nga adunay malungtaron nga kahimsog sa panglawas ug kusog. Ang mga balaan nausab dihadiha, sa usa ka pagpamilok, ug gisakgaw kauban sa mga nangabanhaw, ug uban sila nga misugat sa ilang Ginoo sa kahanginan. O, daw unsa ka mahimayaon nga panagtagbo! Ang mga managhigala nga gibulag sa kamatayon nagkita, ug dili na magbulagay pag-usab.

Sa matag kilid sa karo nga panganud mao ang mga pako, ug ilalum niini adunay mga buhing ligid. Ug ang mga balaan nga anaa sa panganud nagsinggit, “Himaya! Alleluia!” Ug ang karo misaka ngadto sa Balaang Siyudad. Sa wala pa sila misulod sa siyudad, ang mga balaan gihan-ay sa usa ka kwadro nga adunay insakto nga sukod, ug si Jesus anaa sa tunga. Naglabaw ang Iyang ulo ug abaga sa mga balaan ug mga manulonda. Makita sa tanang anaa sulod sa kwadro ang Iyang harianong porma ug matahum nga panagway.

Ang Ganti Sa Mga Balaan

Unya gikan sa siyudad nanagdala ang daghan kaayong mga manulonda og mahimayaong mga korona—usa ka korona alang sa matag santo, nga nasulatan sa iyang ngalan. Samtang nagtawag si Jesus nga ihatag ang mga korona, gitunol kini Kaniya sa mga manulonda, ug uban sa Iyang kaugalingong toong kamot, gitungtong ni Jesus ang mga korona sa ulo sa mga balaan. Sa samang paagi gidala sa mga manulonda ang mga arpa, ug gihatag usab kini sila ni Jesus ngadto sa mga balaan. Ang nagapanguna nga mga manulonda mipindot sa unang nota, ug dayon ang matag tingug gibayaw sa

mapasalamaton, malipayon nga pagdayeg, ug ang matag kamot hanas kaayo nga mikuskos sa mga kwerdas sa alpa, nanagpatingug sa matahum nga musika uban sa mananoy ug hingpit nga mga tono.

Unya gigiyahan ni Jesus ang mga nangaluwas ngadto sa ganghaan sa siyudad. Iyang gigunitan ang ganghaan, gibuksan kini hangtud nakita ang iyang sinawng mga bisagra, ug gipasulod ang kanasuran nga nanagbantay sa kamatooran. Sa sulod sa siyudad anaa ang tanan nga gustong tan-awon sa mata. Ang madagayaong himaya ilang nakita bisag asa. Unya si Jesus mitan-aw sa Iyang natubos nga mga balaan, ang ilang mga nawung nagadan-ag uban sa himaya. Samtang ang Iyang mahigugmaong mga mata natutok kanila, Siya miingon gamit ang Iyang manindot, mahunihon nga tingug, “Akong ginasad-ong ang kahago sa Akong kalag, ug ako natagbaw. Ang bugana nga himaya inyong pagapahimuslan sa walay katapusan. Gitapus na ang inyong mga kasubo. Wala nay kamatayon, ni kaguol, ni paghilak, ni kasakit.” Ug ang mga linuwas niduko ug gihalad ang ilang nagagilakgilak nga mga korona sa tiilan ni Jesus, ug unya, samtang gipatindug sila sa Iyang matahum nga kamot, ilang gitan-dog ang ilang bulawan nga mga arpa ug gipuno ang tibuok langit sa ilang mananoy nga musika ug mga awit alang sa Cordero.

Unya gidala ni Jesus ang Iyang katawhan sa kahoy sa kinabuhi, ug sa makausa pa ilang nabatian ang Iyang matahum nga tingug, nga labi pang nindot kay sa bisan unsang musika nga nadunggan sa tawo, nga nagaingon, “Ang mga dahon niining kahoy alang sa pagtambal sa kanasuran. Kumaon niini, tanan kamo.” Sa kahoy sa kinabuhi mao ang labing nindot nga prutas, nga pwedeng kaonon sa mga balaan. Didto sa siyudad adunay labing mahimayaong trono, ug nagagowa gikan niini mao ang usa ka pudi nga suba sa tubig sa kinabuhi, tin-aw ingon sa salamin. Sa matag pangpang niini nga suba mao ang kahoy sa kinabuhi, ug sa pangpang sa suba adunay daghan ug lainlain pang matahum nga mga kahoy nga adunay mga bunga nga maayong kan-on.

Ang pulong dili igo bisan sa pagsulay paghatag og hulagway kon unsa ang langit. Igo lamang kita sa pagpadayag, “O, daw unsa nga gugma! O kahibulongang gugma!” Pakyas ang labing tinuboy nga sinultihan sa pagsaysay unsay himaya sa langit o unsa ang dili matungkad nga kalalum sa gugma sa usa ka Manluluwas.

Kapitulo 14—Ang Sentensya

[114]

Ang Milenyo

Sa kalibutan, ang mga dautan gipanglaglag, ug ang ilang mga patayng lawas nangakatag sa ibabaw niini. Ang kapungot sa Dios nga gipahungaw sa pito ka katapusang mga hampak mitugpa sa mga lumulupyo sa yuta, hinungdan sa pagpaak nila sa ilang mga dila tungod sa kasakit ug sa ilang pagbalikas sa Dios. Human naluwas ang mga balaan pinaagi sa tingug sa Dios, ang dautan nga pundok misumbalik sa ilang kapungot ngadto sa usag-usa.

Ang yuta daw naglunop sa dugo, ug ang mga patayng lawas makita gikan sa pikas tumoy ngadto sa pikas. Ang yuta naingon sa usa ka mangiub nga kamingawan. Ang mga siyudad ug mga baryo, nga giuyog sa linog, nangapukan. Ang mga bukid gipangsibog gikan sa ilang nahimutangan, nanagbilin og dagkung mga lungag. Ang gansanggansangon nga mga bato, nga gipanglabay gikan sa dagat, o nangakabha gikan mismo sa yuta, nanagkay-ag sa tibuok nawong niini. Ang nangalukat nga dagkung mga kahoy nagkatag ibabaw sa yuta. Ania karon ang puloy-an ni Satanas kauban sa iyang yawan-on nga mga manulonda sulod sa usa ka libo ka tuig. Dinhi niini siya pagaprisohon, magalakaw ngadto nganhi ibabaw sa nabungkag nga nawong sa yuta ug iyang makita ang mga epekto sa iyang pagsukol batok sa kasogoan sa Dios. Sulod sa usa ka libo ka tuig iyang pagapahimuslan ang bunga sa tunglo nga siya maoy hinungdan.

Nabilanggo nga nag-inusara sa yuta, mawala kaniya ang kahigayonan sa paglakaw ngadto sa laing mga kalibutan aron tintalon ug samokon ang mga wala nangahulog. Sulod niini nga panahon si Satanas magaantus sa hilabihan. Sukad sa iyang pagkahulog ang iyang yawan-ong mga pamatasan kanunayng napahimuslan. Apan sulod niining usa ka libo ka tuig siya pagahukasan sa iyang gahum ug pagapasagdan nga maghinuklog sa bahin nga iyang gihimo sukad sa iyang pagkahulog, ug magtan-aw sa umalabot uban ang pagkurog ug

[115] kahadlok sa makalilisang nga kaugmaon sa diin siya kinahanglang mag-antus tungod sa tanang kadautan nga iyang nahimo ug mag-adawat sa silot tungod sa tanang mga sala nga iyang gisugyot nga pagabuhaton.

Gikan sa mga manulonda ug gikan sa mga tinubos nga balaan migula ang mga singgit sa kadaugan sama sa napulo ka libo nga mga tulunggon, tungod si Satanas dili na gayud magasamok ug magatintal kanila ug tungod kay ang mga lumulupyong sa laing mga kalibutan giluwag gikan sa iyang presensya ug sa iyang mga pagtintal.

Si Jesus ug ang mga tinubos nga balaan nagalingkod sa mga trono, ug ang mga balaan nanagdumala ingon mga hari ug mga saserdote ngadto sa Dios. Si Cristo, agig pakighiusa sa Iyang katawhan, naghukom sa dautan nga mga patay, nagatandi sa ilang mga binuhatan sa Basahon sa Kasogoan, ang Pulong sa Dios, ug naghukom sa matag kaso pinasakad sa mga kahimoan nga nahimo diha sa lawas. (Tan-awa ang Pinadayag 20:4-6.) Unya ilang gigahin ngadto sa mga dautang ang bahin nga kinahanglan nilang antuson, sumala sa ilang mga binuhatan, ug kini gisulat batok sa ilang mga ngalan sa basahon sa kamatayon. Gihukman usab ni Jesus ug sa mga balaan si Satanas ug ang iyang mga manulonda. Ang silot ni Satanas mas dako kay sa mga tawo nga iyang giilad. Ang iyang pag-antus magalabaw pa kay sa ilaha aron kini walay katandi. Human nangamatay ang tanan nga iyang nailad, si Satanas nagpabiling buhi ug magaanog og dugay.

Human sa paghukom sa dautan nga mga nangamatay, sa inigkatapus sa usa ka libo ka tuig, magabiya si Jesus sa siyudad, inubanan sa mga balaan ug sa usa ka panon sa mga manulonda. Si Jesus mokanaug sa usa ka dakung bukid, ug inigdapat sa Iyang mga tiil niini, kini mapikas ug mamahimong usa ka halapad nga patag. Unya ang dako ug matahum nga siyudad, nga adunay napulog duha ka mga patukoranan ug napulog duha ka mga ganghaan, tulo sa matag kilid, ug may manulonda sa matag ganghaan, migawas sa itaas. Ang mga tinubos misinggit, “Ang siyudad! Ang dakung siyudad! Kini nagakanaug gikan sa Dios gikan sa langit!” Ug kini mikanaug sa iyang tibuok katahum ug masulaw nga himaya, ug mipatong sa dakung patag nga giandam ni Jesus alang niini.

Ang Ikaduhang Pagkabanhaw—Unya si Jesus ug ang tanang panon sa balaang mga manulonda ug sa tanang tinubos nga balaan mibiya sa siyudad. Gipalibutan sa mga manulonda ang ilang Pangulo

ug giubanan Siya sa Iyang dalanon, ug ang parada sa mga tinubos nga balaan misunod. Ug dayon, sa makuyaw, makalilisang nga pagkahalangdon, gitawag ni Jesus ang mga dautan nga nangamatay balik sa gingharian. Nanggawas sila sa samang maluya, masakiton nga mga lawas nga maoy ilang gidala sa lubnganan. Daw unsa nga talan-awon! Ang nahilakip sa unang pagkabanhaw nanggawas sa walay pagkadunot nga kapiskay, apan dayag sa mga nahiapil sa ikaduhang pagkabanhaw ang mga marka sa tunglo. Ang mga hari ug ang mga halangdon sa yuta, ang mga pobre ug ang makalolooy, ang mga edukado ug ang kulang sa eskwela, dungan nga nanggula gikan sa lubnganan. Silang tanan nakakita sa Anak sa tawo. Ang mga tawo nga nagtamay ug nagbiaybiay Kaniya, ang nanagbutang sa purongpurong nga tunokon sa Iyang balaang ulo ug mibunal Kaniya, karon nanagsud-ong Kaniya sa tanan Niyang harianong pagkahalangdon. Sila nga nangluwa Kaniya niadtong oras sa Iyang paghukom sa karon milingiw gikan sa Iyang makadulot nga pagtutok ug gikan sa himaya sa Iyang dagway. Ang mga nanaglansang sa Iyang mga kamot ug mga tiil sa karon mitan-aw sa mga agi sa Iyang paglansang. Sila nga nagduslak sa bangkaw sa Iyang kilid nakakita sa timaan sa ilang kapintas sa Iyang lawas. Ug sila nahibalo nga Siya gayud ang ilang gilansang ug gibiyaybiay samtang Siya nag-antus sa kasakit sa Iyang haduol nga kamatayon. Ug unya adunay nadungog nga usa ka hataas, dugay nawala nga singgit sa kasakit, samtang sila nanalagan aron motago gikan sa presensya sa Hari sa mga hari ug Ginoo sa mga ginoo.

[116]

Ang tanan nangitag katagoan sa mga kabatoan, aron ilikay ang ilang mga kaugalingon gikan sa makalilisang nga himaya Niya nga kaniadto ilang gitamay. Ug, napiog ug nasakitan tungod sa Iyang pagkahalangdon ug dakung himaya, dungan silang naninggit, ug uban sa tin-aw nga tingug nagpahayag, “Bulahan Siya nga nagakari sa ngalan sa Ginoo!”

Unya si Jesus ug ang balaang mga manulonda, kauban sa tanang mga balaan, misulod pag-usab sa siyudad, ug ang mapait nga mga hilak ug mga pagdanguyngoy sa naalaot nga mga dautan mipuno sa kahanginan. Unya si Satanas nagsugod na usab sa iyang buhat. Iyang giadto ang iyang mga sakop ug gipalig-on ang mga maluya ug ang mga mahuyang, gipadasig sila nga siya ug ang iyang mga manulonda gamhanan. Iyang gitudlo ang dili maihap nga minilyon

nga gipamanhaw. Adunay gamhanan nga mga manggugubat ug mga hari nga hanas sa pagpakig-away ug nagdaug og mga gingharian. Ug adunay gamhanang mga higante ug bantugan nga katawhan nga wala gayud mapildi sa gubat. Atoa ang hambog ug ambisyoso nga si Napoleon, kang kinsang lakang nagpakurog sa mga gingharian.

[117] Ang katawhan nga dungganon og barog ug harianon og pamustura atua didto, mga tawo nga nangapukan sa gubat samtang naninguha nga modaug.

Samtang nanggawas sila sa ilang mga lubnganan, nasumpay pagbalik ang ilang mga panghunahuna kon asa kini nihunong sa ilang kamatayon. Nagpabilin kanila ang samang handum sa pagdaug nga maoy naggahum kanila sa dihang sila nangamatay. Gikonsulta ni Satanas ang iyang mga manulonda ug dayon kadtong mga hari ug kadtong nagmadaugon ug gamhanang mga tawo. Unya iyang gisudong ang iyang baga nga kasundalohan ug gisultihan sila nga ang panon sulod sa siyudad gamay ra ug huyang, ug nga sila makahimo sa pag-asdang ug sa pag-ilog niini, ug sa pagpapahawa sa mga lumulupyo niini, ug sa pag-angkon sa mga bahandi ug himaya niini alang sa ilang mga kaugalingon.

Nagmalampuson si Satanas sa pag-ilad kanila, ug dihadhiha dayon ilang gisugdan ang pagpangandam alang sa gubat. Adunay daghang abilidadan nga mga tawo sa maong halapad nga kasundalohan, ug ilang gihimo ang tanang klase sa mga hinagiban sa gira. Unya samtang si Satanas nagapangulo kanila, ang pundok mingsulong. Ang mga hari ug mga manggugubat misunod kang Satanas, ug ang kabag-on misunod usab sumala sa ilang panon. Ang matag panon adunay nangulo, ug sa han-ay nga paagi ilang gilatas ang guba nga nawong sa yuta padulong sa Balaang Siyudad. Gisirhan ni Jesus ang mga ganghaan sa siyudad, ug ang mga nahilakip niining baga nga kasundalohan nagpalibot niini ug nagpahimutang sa ilang mga kaugalingon nga andam sa pagpakiggubat, naghulat alang sa usa ka mapintas nga pagpakig-away.

Ang Pagkorona Kang Cristo

Sa karon si Cristo mipakita pag-usab sa tanan Niyang mga kaway. Sa ibabaw sa siyudad, sa usa ka patukoranan nga hinimo sa sinaw nga bulawan, mao ang usa ka trono, hataas ug gibayaw. Niini

nga trono nagalingkod ang Anak sa Dios, ug nagapalibot Kaniya ang mga ginsakpan sa Iyang gingharian. Walay sinultihan nga makasaysay sa gahum ug kahalangdon ni Cristo; walay pluma nga makahulagway niini. Ang himaya sa Walay Katapusan nga Amahan mitabon sa Iyang Anak. Ang kasanag sa Iyang presensya mipuno sa siyudad sa Dios ug miawas pa sa Iyang mga ganghaan, nagabanlas sa tibuok yuta pinaagi sa iyang silak.

Pinakaduol sa trono mao sila nga kaniadto dasig alang sa kawsa ni Satanas, apan ingon sa mga agipo nga gilanit gikan sa kalayo, misunod sa ilang Manluluwas uban sa lalum ug mainiton nga pagsimba. Sunod ang mga adunay nahingpit nga Cristohanong kinaiya taliwala sa bakak ug pagkadili matinoohon, sila nga nagpasidungog sa kasoan sa Dios sa dihang ang Cristohanong kalibutan nagaingon nga kini giwala na, ug ang minilyon gikan sa tanang kapanahonan nga gipamatay tungod sa ilang pagtoo. Ug luyo niini mao ang “dakung panon, nga dili maisip ni bisan gikan sa tanang kanasuran, ug kabanayan ug katawohan ug mga sinultihan, nga nanagtindog sa atubangan sa trono ug atubangan sa Cordero, nga nasaninaan sa maputi nga mga kupo, nga may mga sanga sa palma sa ilang mga kamot” Pinadayag 7:9. Ang ilang pagpakiggubat nahuman na, ang ilang kadaugan naangkon na. Sila nanagan sa lumba ug nakab-ot ang ganti. Ang sanga sa palma nga anaa sa ilang mga kamot timailhan sa ilang kadaugan, ug ang ilang puti nga kupo usa ka timaan sa walay dagta nga pagkamatarung ni Cristo, nga sa karon ila na.

Ang mga tinubos nanagbayaw og awit sa pagdayeg nga nagalanog ug nagalanog pagusab sa mga arko sa langit: “Ang kaluwasan Iya sa atong Dios nga nagalingkod sa trono, ug sa Cordero!” Ug ang mga manulonda nagtingub sa ilang mga tingug sa pagsimba. Samtang ang mga tinubos nagasaksi sa gahum ug sa dautan nga tuyo ni Satanas, ilang nakita, ingon sa wala pa nila makita kaniadto, nga walay gahum nga nakapahimo kanila nga mga madinalag-on gawas sa Iya ni Cristo. Sa tibuok nagasidlak nga pundok walay ni usa nga nag-angkon alang sa iyang kaugalingon sa dungog tungod sa kaluwasan, nga daw sila mingdaug pinaagi sa ilang kaugalingong gahum ug kaayo. Wala silay masulti kabahin sa ilang nahimo o naagian, apan ang lulan sa matag awit, ang mensahe sa matag kanta, mao, “Ang kaluwasan Iya sa atong Dios... ug sa Cordero!” Pinadayag 7:10.

Sa presensya sa nanagtigum nga mga lumulupyo sa yuta ug langit, ang katapusan nga pagkorona sa Anak sa Dios mahitabo. Ug karon, hinatagan sa labaw nga kahalangdon ug gahum, ang Hari sa mga hari mopakanaug og sentensya ngadto sa mga mirebelde batok sa Iyang pangagamhanan ug magahatag og hustisya niadtong nakalapas sa Iyang kasogoan ug nagdaugdaug sa Iyang katawhan. Nagaingon ang manalagna: “Ug unya nakita ko ang usa ka dakung trono nga maputi ug ang nagalingkod niini, gikan sa kang kinsang atubangan ang yuta, ug ang kalangitan nanagpangalagiw, ug walay dapit nga hingkaplagan alang kanila. Ug nakita ko ang mga patay, mga dagku ug mga gagmay, nga nanagtindog sa atubangan sa trono, [119] ug dihay mga basahon nga gipamuklad. Usab dihay laing basahon nga gibuklad, nga mao ang basahon sa kinabuhi. Ug ang mga patay gipanaghukman pinasikad sa nahisulat diha sa mga basahon, pinasikad sa ilang mga binuhatan.” Pinadayag 20:11,12.

Sa pagbukas sa mga basahon, ug samtang ang mata ni Jesus nagtan-aw sa mga dautan, sila nakaamgo sa matag sala nga ilang nahimo. Ilang nakita kon asang dapita nasalaag ang ilang mga tiil gikan sa dalan sa kaputli ug kabalaan, unsa kalayo ang gidad-an kanila sa garbo ug pagrebelde sa ilang gisupak ang kasogoan sa Dios. Ang makabibihag nga mga pagsulay nga ilang gidasig sa dihang sila nagpakasala, ang mga panalangin nga ilang gigamit sa sayop, ang mga balod sa kalooy nga gidumilian sa gahi ug dili mahinulsulon nga kasingkasing—silang tanan gipakita ingon nga daw gisulat sa mga letra sa kalayo.

Talan-awon sa Dakung Kagubot—Ibabaw sa trono ilang nakita ang krus, ug ang mga talan-awon sa pagtintal kang Adam, ug ang pagkahulog, ug ang sunodsunod nga mga lakang sa dakung piano sa kaluwasan sama sa usa ka salida. Ang talamayon nga pagkahimugso sa Manluluwas, ang Iyang unang gingharian sa pagkayano ug pagtuman, ang Iyang bautismo sa Jordan, ang pagpuasa ug pagtintal didto sa kamingawan, ang Iyang pag-alagad-publiko nga nagtanyag sa kalalakin-an ug kababayin-an sa labing hamili nga mga panalangin gikan sa langit, ang mga adlaw nga napuno sa mga binuhatan sa gugma ug kalooy, ang mga gabii sa pag-ampo ug pagbantay didto sa mingaw nga mga bukid, ang mga laraw nga bunga sa kaibog, kapungot, ug malisya nga gibalus sa Iyang mga kaayo, ang makahadlok ug kahibulongang pag-agulo

didto sa Getsemane ilalum sa mabug-at nga lulan sa mga sala sa kalibutan, ang pagbaligya Kaniya ngadto sa mga kamot sa yawan-ong panon, ang makuyaw nga mga panghitabo niadtong gabii sa kalisang: ang walay reklamo nga binilanggo, nga gibiyaan sa Iyang gihigugma pag-ayo nga mga tinon-an, bastos nga giguyod latas sa mga kalye sa Jerusalem, ang Anak sa Dios nga malipayong gipasundayag sa atubangan ni Annas, nga gihukman sa palasyo sa hataas nga saserdote, sa hukmanan ni Pilato, atubangan sa talawan ug mapintas nga si Herodes, nga giyagayagaan, giinsulto, gisakit, ug gipapatay—tanan kini tin-aw nga gipakita.

Ug karon atubangan sa nagabalod nga panon ang katapusang mga talan-awon gipadayag: ang mapailubong Tig-antus naglatas sa dalan padulong sa Calbaryo, ang Prinsipe sa langit nga nagbitay sa krus, ang hambugiro nga mga saserdote ug yagayagaon nga Katilingban nga nagatamay sa Iyang masakit nga kamatayon, ang dili natural nga kangitngit, ang paglinog sa yuta, ang nangapikas nga mga bato, ang nangaabli nga mga lubnganan, nga nagpahibalo sa takna sa dihang gitugyan sa Manunubos sa kalibutan ang Iyang kinabuhi. [120]

Ang makalilisang nga talan-awon gipakita sumala sa tinuod nga nahitabo. Si Satanas, ang iyang mga manulonda, ug ang iyang sumusunod walay gahum sa paglingiw gikan sa hulagway nga sila mismo ang naghimo. Ang matag magbubuhat nakahinumdom sa iyang bahin. Si Herodes, nga mipatay sa walay sala nga mga bata sa Betlehem sa tinguha nga patyon ang Hari sa Israel; ang dautan nga si Herodias, kansang nakasala nga kalag manubag sa dugo ni Juan Bautista; ang mahuyang, pulpol sa trabaho nga si Pilato; ang yagayagaon nga mga sundalo; ang mga saserdote ug mga tigdumala ug ang nayawaan nga panon nga misinggit, “Kanamog ug sa among mga anak paningla ang Iyang dugo”—tanan sila nakasabot kon unsa ka dako ang ilang sala. Walay silbi sila nga misulay sa pagtago gikan sa diosnong kahalangdon sa Iyang nawong, nga mas hayag pa kay sa himaya sa adlaw, samtang ang mga tinubos nanaghalad sa ilang mga korona sa tiilan sa Manluluwas nga nagapahayag, “Siya namatay alang kanako!”

Taliwala sa mga tinubos mao ang mga apostoles ni Cristo, ang bayani nga si Pablo, ang madasigon nga si Pedro, ang hinigugma ug mahigugmaon nga si Juan, ug ang ilang matinud-anon nga mga

kaigsoonan, ug kauban nila mao ang halapad nga panon sa mga martir, samtang sa gawas sa mga paril, kauban sa tanang mangilad ug dulumtanang butang, mao sila nga milutos, mibilanggo ug mipatay kanila. Atua didto si Nero, ang mangtas nga mananap sa kapintas ug bisyo, nagasud-ong sa kalipay ug dungog niadtong kanhi iyang gipanglutos, ug kansang hilabihang pagsakit naghatag kaniya og yawan-ong kalipay. Atua ang iyang inahan aron magsaksi unsay resulta sa iyang kaugalingong binuhatan, aron iyang makita unsa ka yawan-on ang karakter nga iyang napahat sa iyang anak, ang mga pagbati nga gidasig ug giugmad sa iyang impluwensya ug ehemplo, ug giunsa niini pagpamunga ngadto sa mga krimen nga nagpakurog sa kalibutan.

[121] Adunay mga saserdote ug mga pari nga nanag-angkon nga sila mga representante ni Cristo, apan ilang gigamit ang mga galamiton sa pagpanglutos, ang bartolina, ang poste para sunogan aron gamhan ang mga panghunahuna sa Iyang katawhan. Adunay hambogiro nga mga papa nga mibayaw sa ilang mga kaugalingon labaw sa Dios ug naghunahuna sa pag-usab sa kasogoan sa Labawng Makagagahum. Sila nga nagpakaaron-ingnong mga amahan sa iglesia adunay tulubagon atubangan sa Dios, tulubagon nga kalipay nila ang paglikay. Ulahi na usa nila naamgohan nga ang Nasayod sa Tanan seloso alang sa Iyang kasogoan, ug nga dili Niya pasagdan ang nakasala. Karon ilang nahibaloan nga si Cristo nakigduyog sa Iyang nagaantus nga katawhan, ug ilang nabati ang pwera sa Iyang kaugalingong mga Pulong, “Maingon nga gibuhat ninyo kini ngadto sa usa sa mga labing gagmay niining akong mga igsoon, gibuhat usab ninyo kini kanako.” Mateo 25:40.

Sa Hukmanan—Ang tibuok dautan nga kalibutan nagatindug atubang sa hukmanan sa Dios, sa sumbong sa hilabihan nga pagbudhi batok sa pangagamhanan sa langit. Ang mga nawala walay makasulti og pabor sa ilang kaso. Wala silay ikarason, ug ang sentensya sa dayon nga kamatayon gipakanaug batok kanila.

Sa karon tin-aw na sa tanan nga ang bayad sa sala dili ang halangdong kagawasan ug walay katapusang kinabuhi, kondili ang pagkaulipon, kalaglagaan, ug kamatayon. Nakita sa mga dautan kon unsay nawala kanila tungod sa ilang kinabuhi sa pagrebelde. Ilang gitamay ang “labaw pa gayud nga kahalangdon, sa walay katapusang kabug-aton sa himaya” sa dihang gitanyag kini kanila, apan daw unsa

na kini kanindot sa karon. “Kining tanan,” nagahilak ang nawala nga kalag, “akoa unta, apan akong gipili ang ipahilayo kining mga butanga gikan kanako. Oh, pagkasayop nga gugma! Akong gibaylo ang paghidait, kalipay ug dungog alang sa katampalasan, kaulaw, ug kawalay paglaum.” Nakita sa tanan nga makatarunganon ang dili pagdawat kanila sa langit. Sa ilang pagkinabuhi sila nagpadayag, Dili kami magatugot nga si Jesus maghari kanamo.

Ingon nga daw sa gilumay, mitan-aw ang mga dautan sa pagkorona sa Anak sa Dios. Nakita nila sa Iyang mga kamot ang mga papan sa diosnong kasogoan, ang mga tulumanon nga ilang gitamay ug gilapas. Ilang nasaksihan ang mga hudyaka sa kahibulong, kalipay, ug pagdayeg gikan sa mga linuwas, ug samtang ang balod sa mga awit milapdos ngadto sa mga han-ay niadtong atua sa gawas sa siyudad, ang tanan sa usa ka tingug misinggit, “Daku ug kahibulongan ang imong mga buhat, O Ginoong Dios nga Makagagahum sa Tanan! Matarung ug matuod ang imong mga paagi, O Hari sa kapanahonan!” (Pinadayag 15:3), ug sa nagayukbo, ilang gisimba ang Prinsipe sa kinabuhi.

Ang Ikaduhang Kamatayon—Si Satanas daw dili kahilok sa iyang nakita ang himaya ug kahalangdon ni Cristo. Siya nga kanhi usa ka nagatabon nga kerubin nakahinumdom kon asa siya nahulog. Usa ka nagasidlak nga manulonda, “anak sa kabuntagon”—hilabihan ang pagkausab, hilabihan ang pagkadaut!

[122]

Nakita ni Satanas nga ang iyang kinabubut-ong pagsukol ang naghimo kaniya nga dili takus alang sa langit. Iyang gigamit ang iyang mga gahum aron makig-away batok sa Dios, gani ang kapudi, kalinaw, ug paghiusa sa langit dakung pagsakit alang kaniya. Ang iyang mga pamasangil batok sa kalooy ug hustisya sa Dios nahilom sa karon. Ang pagbasol nga gisulayan niya pagpahid kang Jehova nahan-ok na tanan kaniya. Ug karon si Satanas miyukbo ug miangkon nga makatarunganon ang iyang sentensya.

Ang matag pangutana unsay matuod ug sayop mahitungod sa hataas nga away gitin-aw na. Ang hustisya sa Dios napamatud-an nga insakto. Ang tibuok kalibutan nakakita og tin-aw nga pahayag sa dako nga sakripisyo nga gihimo sa Amahan ug sa Anak alang sa tawo. Ang oras miabot na nga si Cristo magalingkod sa Iyang insaktong luna ug pagahimayaon ibabaw sa mga kadagkuan ug mga gahum ug matag ngalan nga gihinganlan.

Bisan pa nga si Satanas napugos sa pag-ila sa hustisya sa Dios ug sa pagyukbo sa pagkalabaw ni Cristo, ang iyang kinaiya wala gihapon nausab. Ang espiritu sa pagsukol, sama sa usa ka dakung suba, misulbong pag-usab. Nga napuno sa kaligutgot, nakahukom siya nga dili siya magpapilde sa dakung away. Niabot na ang panahon alang sa katapusan ug mapangahason nga pagsukol batok sa Hari sa langit. Giadto niya ang iyang mga sakop ug gidasig sila pinaagi sa iyang kaugalingong kaisug ug gipukaw sila alang sa dinalian nga pagpakiggubat. Apan sa tanang dili maihap nga minilyon nga iyang natintal ngadto sa pagsukol, wala nay ni isa karon nga miila sa iyang pagkalabaw. Katapusan na sa iyang gahum. Ang mga dautan napuno sa samang kasuko batok sa Dios nga maoy midasig kang Satanas, apan nakita nila nga walay pulos ang ilang pagahimoon, nga dili sila makadaug batok kang Jehova. Nasuko sila kang Satanas ug kanila nga iyang mga tinugyanan sa buhat sa pagpangilad. Sa kasuko nga yawan-on ilang giatubang sila, ug gisundan kini sa talan-awong sa kinatibuk-ang kasamok.

[123] Unya natuman ang mga pulong sa manalagna: “Kay si Jehova adunay kasilag batok sa tanang mga nasud, ug kaligutgut batok sa tanan nilang panon sa kasundalohan: iyang gilaglag gayud sila, iyang gitugyan sila sa ihawan.” Isaias 34:2. “Sa ibabaw sa mga dautan magapaulan siya ug mga lit-ag: kalayo ug azufre, ug hangin nga makasunog, mao ang bahin sa ilang copa.” Salmo 11:6. Nagpadala ang Dios og kalayo gikan sa langit. Nangabuak ang yuta. Ang mga hinganiban sa kinaiyahan nga gitago ilalum niini gipagula. Ang nagalamoy nga kalayo nanggawas gikan sa matag bung-aw. Ang mga bato naniga. Ang adlaw niabot na nga “nagasunog daw hudno.” Malaquias 4:1. Ang mga elemento natunaw tungod sa grabe nga init, ug nangasunog ang yuta ug ang mga hinimo nga anaa niini. (2 Pedro 3:10.) Ang nawong sa yuta naingon sa usa ka dakung tinunaw—usa ka halapad, nagabukal nga linaw sa kalayo. Panahon kini sa paghukom ug sa paglaglag sa mga dili diosnon—“kay si Jehova adunay adlaw sa pagpanimalus, usa ka tuig sa pagbalus tungod sa katungod sa Sion.” Isaias 34:8.

Nadawat sa mga dautan ang ilang makatarunganong ganti dinhi sa yuta. Sila “mangahimong tuod sa balili; ug ang adlaw nga moabut magasunog kanila, nagaingon si Jehova sa mga panon, nga kini dili magbilin kanila bisan gamut, ni sanga.” Malaquias 4:1. Ang uban

nahanaw dayon samtang ang uban nanag-antus sa daghang mga adlaw. Ang tanan gisilotan sumala sa ilang mga binuhatan. Gipaantus si Satanas, dili lamang alang sa iyang kaugalingong pagrebelde, kondili alang sa tanang sala nga iyang gipahimo sa katawhan sa Dios. Ang iyang silot labaw gayud kay sa tanan nga iyang giilad. Human mahanaw ang tanan nga nahulog sa iyang mga pangilad, siya nagpabiling buhi ug nagpadayon sa pag-antus. Didto sa nagahinlo nga kalayo ang mga dautan sa katapusan gipanglaglag, gamut ug sanga—si Satanas ang gamut, ang iyang mga sumusunod ang mga sanga. Ang hustisya sa Dios natubag, ug ang mga balaan ug ang mga manulonda nanagsulti uban sa makusog nga tingug, Amen.

Samtang ang yuta giputos sa kalayo sa pagpanimalus sa Dios, ang mga matarung siguro sulod sa Balaan nga Siyudad. Ngadto sa mga adunay bahin sa unang pagkabanhaw, ang ikaduhang kamatayon walay gahum. (Pinadayag 20:6.) Samtang ang Dios usa ka nagaut-ot nga kalayo alang sa mga dautan, Siya usa ka adlaw ug taming alang sa Iyang katawhan (Salmo 84:11).

Kapitulo 15—Ang Bag-ong Pagsugod

Ug unya nakita ko ang usa ka bag-ong yuta; kay ang unang langit ug ang unang yuta nangahanaw na man, ug ang dagat wala na.” Pina-dayag 21:1. Gihinloan ang yuta sa kalayo nga ming-ut-ot sa mga dautan. Ang matag marka sa tunglo nahanaw na. Walay impyerno nga walay hunong sa pagsunog nga magtipig sa mangilngig nga mga bunga sa sala atubangan sa mga linuwas. Usa lamang ka pahinum-dum ang nagapabilin: padayon nga pagadad-on sa Manunubos ang mga marka sa paglansang Kaniya. Sa Iyang nasamad nga ulo, sa Iyang mga kamot ug mga tiil, dinha lamang makita ang mga marka sa mapintas nga buhat nga nahimo sa sala.

“Ug ikaw, Oh torre sa panon, ang bungtod sa anak nga babaye sa Sion, anha kanimo moabut kana, oo, ang unang dominio moabut gayud, ang gingharian sa anak nga babaye sa Jerusalem” Miqueas 4:8. Ang gingharian nga giwala sa sala naangkon pagbalik ni Cristo ug ang mga tinubos magapuyo niini kauban Niya. “Ang mga matarung magapanunod sa yuta, ug magapuyo sila sa ibabaw niini sa walay katapusan.” Salmo 37:29. Ang kahadlok nga himoon ang panulondon sa mga balaan nga kalibutanon ra kaayo mingdala sa daghan sa paghatag og espirituhanong kahulogan sa mga kama-tooran nga maoy nagtulod kanato sa pagtan-aw sa bag-ong yuta nga atong puloy-an. Gipasaligan ni Cristo ang Iyang mga tinon-an nga Siya ninglakaw aron mag-andam og mga dapit alang kanila. Sila nga nanagdawat sa mga patolon-an sa Pulong sa Dios dili gayud mahimong walay hanaw mahitungod sa ilang langitnong puloy-anan. Apan sa gipahon si apostol Pablo nagapahayag, “Ang wala makita sa mata, ni madungog sa dalunggan, ni mosantop sa kasingkasing sa tawo, ang gikatagana sa Dios alang kanila nga nahigugma kaniya.” 1 Corinto 2:9. Ang tawhanong pinulongan kawang sa pagsaysay sa ganti alang sa mga matarung. Mahibaloan lamang kini niadtong makakita niini sa tinuod. Walay tawhanong hunahuna ang hingpit nga makasabot sa himaya sa Paraiso sa Dios.

Sa Biblia ang panulondon sa mga linuwas gitawag nga usa ka yuta. (Hebreohanon 11:14-16.) Didto ginagiyahan sa dakung Magbalantay ang Iyang mga karnero ngadto sa tuburan sa buhi nga tubig. Ang kahoy sa kinabuhi nagapamunga sa iyang bunga matag bulan, ug ang mga dahon sa kahoy alang sa ikaayo sa kanasuran. Didto adunay sige og agas nga mga suba, tin-aw ingon sa salamin, ug tupad nila ang nagaduyanduyan nga mga kahoy nagatabon sa ilang landong ngadto sa mga dalan nga giandam alang sa mga tinubos sa Ginoo. Didto ang halapad nga kapatagan nagaburot ngadto sa mga bungtod sa katahum, ug ang mga bukid sa Dios nagabayaw sa ilang dunggaong mga tumoy. Didto sa malinawon nga kapatagan, tapad niadtong buhi nga mga suba, ang katawhan sa Dios, nga sa dugayng panahon mga umalagi ug laroylaroyan, makakaplag og puloy-an.

[125]

Ang Bag-ong Jerusalem—Anaa ang Bag-ong Jerusalem, “nga nakabaton sa himaya sa Dios,” ang iyang kahayag “sama sa usa ka batong hamili nga talagsaon kaayo, sama sa batong haspe, matin-aw morag kristal.” Pinadayag 21:11. Nagaingon ang Ginoo, “Ako magamaya diha sa Jerusalem, ug magakalipay diha sa akong katawohan.” Isaias 65:19. “Tanawa, ang puloy-anan sa Dios anaa uban sa mga tawo. Siya magapuyo ipon kanila ug sila mahimong iyang katawhan, ug ang Dios gayud mao ang magpakig-uban kanila [ug mahimong ilang Dios.] Ug iyang pagapahiran ang tanang luha gikan sa ilang mga mata, ug ang kamatayon wala na; ug wala na usab unyay pagminatay, ni paghilak, ni kasakit, kay ang unang mga butang nangagi na.” Pinadayag 21:3, 4.

Didto sa siyudad sa Dios “walay nay gabii.” Wala nay nanginahanglan o naghandum og kapahulayan. Wala nay kakapoy sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios ug sa paghalad pagdayeg sa Iyang ngalan. Kanunay natong mabati ang kapresko sa kabuntagon, ug kanunay nga mahilayo sa iyang pagtapus. “Sila dili na magkinahanglag kahayag sa suga o sa Adlaw, kay ang Ginoong Dios mao may ilang kahayag.” Pinadayag 22:5. Usa ka kahayag nga molabaw sa kahayag sa adlaw apan kini dili sakit ang kasilaw, apan molabaw pa kahayag kay sa udtong tutok. Ang himaya sa Dios ug sa Cordero milukop sa balaang siyudad kauban sa iyang walay paghinay nga kasanag. Ang mga tinubos nanaglakaw sa mabugnaw nga himaya sa usa ka walay katapusang adlaw.

“Wala akoy nakitang templo sa siyudad, kay ang templo niini mao man ang Ginoong Dios nga Makagagahum sa Tanan ug ang Cordero.” Pinadayag 21:22. Ang katawhan sa Dios nakaangkon sa pribilihiyo nga makigsandurot kauban sa Amahan ug sa Anak.

[126] Karon nakakita kita “sa mga hanap nga panagway daw pinaagi ug salamin.” 1 Corinthians 13:12. Atong nakita ang dagway sa Dios, ingon nga daw gigamitan sa usa ka salamin, diha sa mga buhat sa kinaiyahan ug sa Iyang pagdala sa katawhan, apan unya makita nato Siya sa nawong ug nawong, nga wala nay pagtabon sa usa ka bilo. Magatindug kita sa Iyang atubangan ug magasud-ong sa himaya sa Iyang dagway.

Didto ang dili madunot nga mga hunahuna magatoon sa walay pakyas nga kalipay sa kahibulong sa kahimoan sa nagalalang nga gahum ug sa mga misteryo sa nagatubos nga gugma. Wala nay mapintas, mangingilad nga kaaway nga magatintal kanato nga kalimtan ang Dios. Ang matag kusog igapalambo, ang matag katakus pagadugangan. Ang pag-angkon sa kahibalo dili magapakapoy sa hunahuna o makahurot sa mga kusog. Ang labing labaw nga mga tinguha igaduso, ang labing halangdon nga mga handum makab-ot, ang kinatas-an nga mga ambisyon mahimong tinuod, ug sa gihapon adunay bag-ong mga kinatumyan nga pagasakaon, bag-ong mga kahibulongan nga pagadayegon, bag-ong mga kamatooran nga pagasabton, presko nga mga butang nga magapagawas sa mga gahum sa hunahuna ug kalag ug lawas.

Ug samtang manglabay ang katuigan, sila magadala og mas bugana ug mas mahimayaon nga pagpadayag sa Dios ug ni Cristo. Ingon nga ang kahibalo nagalambo, mao man usab nga ang gugma, pagtahod, ug kalipay magatubo. Sa nagadugang ang pag-ila sa katawhan kon kinsa ang Dios, mosamot usab ang ilang pagdayeg sa Iyang karakter. Samtang gibuksan ni Jesus kanila ang mga bahandi sa kaluwasan ug ang kahibulongang mga kahimoan sa dakung away batok ni Satanas, ang kasingkasing sa mga tinubos nagapitik uban sa mas lig-on nga pagsimba, ug ilang gikuskos ang ilang bulawan nga mga alpa uban sa mas lig-on nga kamot; ug ang napulo ka libo kapiloon sa napulo ka libo ug kapiloon sa mga linibo ka libo nga mga tingog ang magatipon aron ipabuhagay ang gamhanang koro sa pagdayeg.

“Ug nadungog ko ang tanang binuhat nga anaa sa langit ug sa yuta ug sa ilalum sa yuta ug anaa sa dagat, ug ang tanang diha niini, nga nanag-ingon, “Ngadto kaniya nga nagalingkod sa trono ug ngadto sa Cordero, ang pagdayeg ug ang kadungganan ug ang himaya ug ang gahum hangtud sa kahangturan!” Pinadayag 5:13.

Ang sala ug ang mga makasasala wala na. Hinlo na ang tibuok uniberso sa Dios, ug ang dako nga away natapus na sa dayon.